

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2950 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Obisk dr. Schachta

Potovanje nemškega gospodarskega dikta-
torja Schachta po balkanskih državah in po
Madžarskem je vzbudilo po vsej Evropi veliko
zanimanje in različne komentarje. Razume se, da
so več ali manj nezadovoljne države, katerim
Nemčija kot izvoznica in uvoznica konkurira in
bo odslej še bolj konkurirala. To tem bolj, ker se
v tem oziru baš na Balkanu hudo križajo gospo-
darski in politični interesi veseli, od katerih bi
vsaka na Balkanu rada imela pretežen vpliv. Se-
veda pa je tudi za Balkan sam vsaka gospodar-
ska akcija obenem čisto naravno zvezana s po-
litičnimi učinki in je zato potovanje predsednika
nemške državne banke po evropskem jugovzho-
du vsekar stvar velikega pomena.

Politično stanje Evrope je po svetovni vojni
hudo zmoženo in se ravnoesje, ki je pred vojno
izviralo iz načela svobodne trgovine oziroma iz
svobodnega prometa blaga in kapitala, ne bo še
takoj hitro vzpostavilo. Gospodarstvo, ki je preje
svojo enotnost črpalo iz takratne politične struk-
ture, se novi politični strukturi Evrope, ki je raz-
drobljena v celo vrsto politično med seboj neod-
visnih območij, še ni prilagodilo. Na eni strani se
skušajo države gospodarsko postaviti na lastne
noge, tako da bi mogle vse svoje gospodarske
potrebe kriti same, na drugi strani pa skuša vsa-
ka država meje svojega gospodarskega udelež-
vanja razširiti daleč preko svojih političnih meja,
kar je čisto naravno, ker je dandanašnji svet, nai
se vsak politično še tako zapira in temu primerno
skuša gospodarsko »sam sebe zadovoljiti«, če-
dalje bolj gospodarska enota, tako da drug brez
druga ne moremo živeti. Dokaz temu so med
drugimi tudi prizadevanja, da bi se iz Podonavja
ustvarila gospodarska skupnost, zakar se priza-
devajo, kakor vidimo, na eni strani Italija s svo-
jimi prijatelji, na drugi pa države Male zveze, pri
čem vidimo, da se politične tendence z gospo-
darskimi ne krijejo, daleč si na drugi strani tako
rekoč podajajo roko, državniki pa še niso našli
formule, kako bi se to zvojevratno razmerje go-
spodarskih in političnih tendenc dalo spraviti med
seboj v soglasje.

Razvoj je pokazal, kako velika je medsebojna
zavisnost med Podonavjem, balkanskimi državami
in Nemčijo, pa seveda tudi Italijo, in nihče ne
more dvomiti, da je ves ta ogromni prostor po
naravi gospodarska enota, ki je seveda zvezana
z zapadom na eni in z vzhodom na drugi strani.
S tem mora Jugoslavija prav tako računati kakor
recimo, Češkoslovaška. Tudi nemško gospodar-
stvo, ki je bilo prvotno postavljeno v službo oži-
vitve gospodarstva v lastnih mejah, čedalje bolj
kaže svojo naravno tendenco, da si zavzame čim
večji prostor, ker je drugače tudi notranja gospo-
darska okrepitev nemogoča. Nemčiji so predvsem
potrebne surovine ali novi viri proizvodnje, pri
čem pride seveda evropski jugovzhod, ki nuja
največ možnosti gospodarskega udeleževanja in
dviga, najbolj v poštev. Pomanjkanje deviz v
Nemčiji in prisilno devizno gospodarstvo pa ima
za posledico, da so države, ki so v Nemčijo več
dobavljale, nego so od nje dobivale, nekega dne
stale pred alternativo, da ali ustavijo oziroma
omejijo svoj uvoz v Nemčijo ali pa da zvišajo
svoje nabave iz nje. Razumljivo je, da so se od-
ločile za to, da zvišajo svoje nakupe, ker izvoza
ni več mogoče omejiti, saj je itak povsod že
premajhen. Na tem sloni nemški načrt, kako za-
vojevati čim večji prostor gospodarskega udele-
ževanja oziroma izmenjave kapitalov in blaga
z deželami Balkana. Države, ki so na Nemčijo
navezane zaradi svojih velikih teritorijev, imajo na-
raven interes, da z Nemčijo čim tesneje gospo-
darsko sodelujejo, da pridejo do svojega denarja,
to je, da se nemško gospodarstvo čim bolj dviga,
in upnik je od svojega dolžnika postal tako od-
visen, da je edina rešitev ta, da dolžniku pomaga
čim bolj na noge. Takšna je pač paradoksalna go-
spodarska političnega življenja, ki jo opažamo
prav povsod in ki ji nihče ne more oporekati.
Naloga pametne politike je, da imata oba od tega
dobiček. Pisanje nekaterih inozemskih listov (na
pr. »Prager Tagblatt«), da bi mogel na ta način
dolžnik svojega upnika zaslužiti, izvira bolj iz
zavisti nego iz resnične skrbni za Balkan, kjer
imamo danes politično neodvisne države, ki znajo
voditi samostojno politiko napram vsakomur.

Obojestranski gospodarski interes, ki obstoja
med Nemčijo in balkanskimi državami, se jasno
razvidi iz števil. Nemčija je izkazovala napram
Jugoslaviji, Bolgariji, Grčiji in Madžarski v prejš-
njih letih v svojem proračunu prebilih na izvozu.
Leta 1930 je znašal nemški izvoz v te štiri države
skupaj 370 milijonov, uvoz iz teh držav v Nemčijo
pa 324 milijonov, torej višek skoraj 50 milijonov.
Nato je nastopila velika kriza: leta 1933 je Nem-
čija v te dežele izvažala samo za 108 milijonov,
uvažala pa je morala že za 152 milijonov blaga.
Izvoz je torej padel za 30%, uvoz pa se je zvišal
za 47%, torej je dosegel prebitičen uvoz nad iz-
vozom celih 44 milijonov. To je treba upoštevati,
zakaj med tem nastali obratni razvoj pomeni za-
enkral samo korekturo na učinkih krize. Izbolji-
šanje nemške konjunkturo je omogočilo v l. 1935
zvišanje uvoza iz omenjenih balkanskih držav za
239 milijonov, medtem ko je izvoz Nemčije vanje
narastel za 189 milijonov. Nemčija torej plusa na
uvozu v iznosu okroglih 50 milijonov le ni mogla
odstraniti in bo mogla to popraviti samo, če bo
Balkan od nje odjemal več in več blaga in upo-
števal Nemčijo zlasti pri državnih nabavah. Ob-
enem, ko bo Nemčija tako razširila svoje izvozno
bazo na Balkan, bo od tu dobivala surovine, ki
so toli potrebne njeni industriji. Njeno gospodar-
sko razmerje do omenjenih štirih držav je seveda
različno. Izvoz iz Jugoslavije in Madžarske v Mem-
čijo se je od leta 1933 skoraj podvojil, isto velja
tudi za izvoz Nemčije na Madžarsko. Izvoz Nem-
čije v Bolgarijo in Grčijo pa se je še bolj zvišal.
Najmanjši plus nemškega uvoza leta 1935 nap-
ram Bolgariji, in sicer 1.5 milijonov, dočim je
napram Grčiji znašal 9.4, napram Madžarski 15
in napram Jugoslaviji celih 24.5 milijonov. V vseh
primerih pa stoji Nemčija v uvozu in
izvozu treh balkanskih držav in Ma-
džarske na čelu. To velja za Jugoslavijo
prav tako kakor za Madžarsko. Od grškega izvoza
sprejema Nemčija skoraj eno tretjino, od bolgar-
skega pa celo polovico. Zato je čisto evidentno
v interesu držav, ki jih je dr. Schacht obiskal, da
svoj trgovinski in plačilni promet z Nemčijo če-
dalje bolj razvijajo, tako da so vse one skivno-

Novo vprašanje: Dardanele

Zeneva, 22. junija. V ponedeljek se začne ob
4 popoldne v Montreuxu v Švici konferenca zaradi
dardanelskih pomorskih ožin. Za predsednika te
važne mednarodne konference bo, kakor pravijo,
izvoljen avstralski delegat Bruce.

Montreška konferenca pomeni revizijo mirov-
nih pogodb po svetovni vojni, in sicer popolnoma
v sporazumu z vsemi prizadetimi velikimi in mali-
mi silami. Od takrat namreč velja, da so Dardanele
demilitarizirane, tako da je vsem ladjam, trgo-
vskim in vojnim; tako v času miru kakor vojne, do-
voljeno pluti skozi morsko ožino, ki je Turčija ne
sme okrepiti.

Ker so se razmere od takrat bistveno izpreme-
nile in garancija štirih veseli, ki so se obvezale,
da bodo v slučaju vojne ščitile turško ozemlje ob

ožinah proti vsakemu napadalcu, danes nima več
nobenega pomena. Turčija sedaj predlaga ukinitve
demilitarizacijske določbe. Turčija predlaga, da ho-
če svobodno trgovske plobove skozi ožino ob mirnem
času sama garantirati, vendar pa bo prelet Darda-
nel z letali sploh prepovedan. Vojne ladje onih
držav, ki ob obalah Črnega morja nimajo nobenega
ozemlja, smejo pluti skozi morske ožine samo v
svrhu obiska, pa še to le z dovoljenjem turške dr-
žave in samo v največjem skupnem iznosu 28.000
ton. Drugače pa je prehod skozi Dardanele vsaki
posamezni vojni ladji nad 14.000 ton in podmor-
nicam brezpogojno prepovedan. V vojnem času se-
veda ne sme skozi morske ožine nobena vojna ali
vojnim namenom služeca tonaža.

lord Stanhope. Ob času, ko to poročamo, še
govori.

Tudi Francija je hladna

Pariz, 22. jun. Tukajšnji politični krogi so gle-
de rezultata konference v Montreuxu skeptični in
menijo, da jo bo treba odgoditi do jeseni, ker se
brez Italije to vprašanje nikakor ne bo dalo ure-
diti. Francija je napram tej konferenci tudi zate-
gadel rezervirana, ker se boji, da ne bo prišla s
svojimi revizijskimi zahtevami tudi Nemčija, česar
se Francija zelo boji. Pa tudi Rusiji ni všeč, če bi
Turčija v Dardanelah postala premočna ter ogro-
žala sovjetsko brodogradnjo v Črnem morju.

Računi med Anglijo in Italijo še niso poravnani...

London, 22. junija. c. Popoldne je v spodnji
zbornici izjavil zunanji minister Eden, da angleška
vlada v Zenevi ne namerava priznati aneksije Abe-
sinije. Prav tako je Eden demencialni vesti listov, ki
so iz Rima prinesli vest, da je bil sklenjen tajen
sporazum med Italijo in Anglijo.

London, 22. junija. c. Angleški zunanji minister
Eden je danes popoldne ob 14.45 zopet obiskal ne-
guša na abesinskem poslanstvu. Sestanek je bil
kratek, vendar pa je vzbudil občo pozornost.

Italija dela velike težave

Montreux, 22. jun. Danes se je v Montreuxu
začela napovedana dardanelska konferenca. Urad-
ni začetek konference je bil napovedan za popol-
dne, vendar pa so se že dopoldne vršila mnoga
posvetovanja med diplomati, ki so prišli na konfe-
rencenco. Med Francozi prevladuje prepričanje, da
ne bo šlo vse tako gladko, kakor si to misli tur-
ška vlada.

Največje zanimanje je vladalo za to, ali bo
Italija poslala svoje delegate na konferenco. Še
snoči se je napovedovalo, da bo italijanska vlada
poslala vsaj svojega opazovalca. Toda dopoldne
ni bilo še nobenega italijanskega delegata v Mon-
treuxu. Pač pa je turški zunanji minister Ruždi
Aras sprejel pismo od italijanske vlade. V tem
pismu se mu sporoča, da se italijanska vlada po
znanem svojem sklepu tudi te konference ne more
udeležiti, dokler niso razrešena načelna vprašanja
pred Zvezo narodov. Vlada sporoča dalje, da je
želela, da se ta konferenca ne bi vršila pred se-
stankom Sveta ZN in pred zasедanjem Zveze na-
rodov. Ta navset se ni upošteval. Toda italijan-
ska vlada izjavlja, da je pripravljena sodelovati,
ko bo ves položaj jasen. Italija je sredozemska
država in zato izjavlja, da ostane kar najbolj re-
zervirana glede vseh sredozemskih vprašanj, ki bi
se reševala brez nje.

Tudi druge obmorske države imajo izpremi-
njevalne predloge, ki so dalekosežnejšega značaja,
nego se je dozdaj mislilo. Predvsem se zahteva,
da mora Turčija skleniti z Bolgarijo in Romunijo
isto pomorsko pogodbo, kot je bila sklenjena že
med Turčijo in sovjetsko Rusijo.

Kljub vsem težavam se je konferenca le za-
čela in jo je slovesno otvoril delegat Švice Motta
ob 16.15 s kratkim nagovorom. Želel je vso srečo
konferenci in pohvalil Turčijo, da je izbrala po-
stopke, ki je edini pravilen. Zaključil je z lepo
mislijo, da naj ta konferenca ojači zaupanje med
narodni.

Drugi je govoril turški zunanji minister Ruždi
Aras. Rekel je, da pogodba iz leta 1923 ni več
zadostna. Ni več mogoče, da bi Dardanele še osta-
le razorožene, ker gre za obrambo Turčije. Ko-
lektivna varnost zahteva, da se Turčija dovolj
pripravi za obrambo in da zato oboroži Dardanele.

Za njim je govoril romunski zunanji minister
Titulescu. Rekel je, da so Dardanele važne prav

Dunajska vremenska napoved: Pretežno sonč-
no, krajevne nevihte, toplo.

Zagrebska vremenska napoved: Stalno, toplo, s
povečanjem oblačnosti v zapadnih krajih. Mogoče je
prehodno poslabšanje vremena, zlasti v gorskih in
vzhodnih delih države.

Slovaki proti zvezi z Rusijo

Kanonik Svetlik je izrazil samo svoje osebno mnenje
Habsburžanov ne mara nihče

Praga, 22. junija. Kakor znano, je poslanec
ob priliki zunanje politične debate v praški poslan-
ski zbornici izjavil, da je češka zunanja politika
češke katoliške ljudske stranke, kanonik Svetlik,
nujno naslonjena na sovjetsko Rusijo in da on to
zvezo iskreno pozdravlja, ker da je le tako sigur-
nost češkoslovaške republike zagotovljena. Listi,
zlasti liberalni, pa seveda tudi marksistični, so to
izjavo z velikim zadoščanjem zabeležili, eni zato,
da dokažejo, kako da je »klerikalizem«
sodelovati tudi s sovjeti, drugi zato, da povzdigujejo
sovjetsko politiko, češ da morajo danes celo kato-
liki z njo sodelovati oziroma jo morajo priznavati.

Nasproti temu je treba reči, da kanonik Svetlik
nikakor ni izrazil mnenja češkoslovaške katoliške
ljudske stranke, čeprav je morebiti zaenkrat res
zadel politično razpoloženje večjega dela svoje
stranke, ki jo vodi v tem oziru predvsem na-
cionalni motivi. Na čelo ma pa se kanonik Svet-
lik sam o odnosu katolicizma do sovjetov ni prav
nič izjavil in ostane to razmerje tudi v njegovem
lastnem nazoru izven političnega območja nespre-
menjeno. Češkoslovaški katoliški listi seveda o

slne politične kombinacije, katerih so se v gotovih
državah ustrašili, plod gole domišljije. Prav za
prav pri tem poslu balkanske države in Madjar-
ska pridobijo za enkrat več ko Nemčija, kajti
nemška zunanja trgovina je v vseh primerih pa-
sivna, in vprašanje odplačila nemških klirinških
dolgov, ki jih ima Nemčija v teh državah od 60
do 80 milijonov mark, zahteva čim intenzivnejšo
medsebojno izmenjavo.

Tako in nič drugače je treba razumeti po-
tovanje dr. Schachta; kar pa se tiče politične
strani, ki je z gospodarskimi akcijami sama po
sebi dana, se je samo potrdilo, da si poleg ve-
likih zapadnih demokracij želimo tudi poštenega
odnosa in prijateljstva do Nemčije.

Hitlerjevci začeli zopet rogoviliti

Originalen načrt g. Skubla

Dunaj, 22. junija. b. Predvčerajšnjim in sinoči
so nacionalisti v Ringu in v drugih dunajskih okra-
jih metali smrdljive bombe v hotele in kavarne.
Nacionalisti hočejo na ta način sabotirati festival,
ki so ga priredili pristihi habsburške restavracije.
Razen tega so nacionalisti zmetali v kopališča na
Dunaju in v okolici neko smrdljivo barvo, zaradi
kateri je postala voda zalena in pričela neznosno
smrdeti tako, da se ni mogel kopati nihče v njej.
Policija je uvedla nujno preiskavo ter ugotovila, da
izvirajo bombe, ki so jih zmetali narodni socialisti
po hotelih in kavarnah, iz neke berlinske tovarne.
Našla pa je tudi zavoj z nekako soljo, ki izvira
izotako iz berlinske tovarne in ki so jo nacionalisti
metali v kopališča. V teku današnjega dne so po-
licijske oblasti aretirale več uglednih narodnih so-
cialistov.

Policija se sedaj bavi z mislijo, da z radikal-
nimi ukrepi prepreči to početje narodnih socialistov.

Obtožnica proti posl. Arnavtoviču in tovarišem

Belgrad, 22. junija. AA. Preiskovalni sodnik dr-
žavnega sodišča za zaščito države g. Djurdje Ma-
rinković je izročil te dni državnemu tožilecu g. dr.
Djardrovu gradivo kazenske preiskave zoper Dami-
jana Arnavtoviča in ostalih obtožencev.

Državni tožilec je po proučitvi tega zakonskega
predmeta izročil večerj preiskovalnemu sodniku
obtožbo proti obtoženemu Damjanu Arnavtoviču za
dejanje po čl. 1, točka 7 zakona o zaščiti javne var-
nosti in reda v državi, to je za poizkus umora pred-
sednika kraljevske vlade in zunanje ministra g.
dr. Milana Stojadinovića, zoper Dragišo Stojadino-
vića, Vasilja Trbića, Dragomira Milovanovića, Mir-

ka Urovića, Jova Nenadovića in dr. Vukanovića za
isto dejanje v zvezi s § 34 kazenskega zakonika.

Glede obtožencev inženjerja Nikole Kabalina,
Dragoljuba Ivanovića in Radivoja Nanovića, držav-
ni tožilec ni našel osnove za nadaljnjo kazensko
tožbo. (§ 108 kazenskega zakonika). Zato so jih ta-
koj izpustili na prostost.

Za Taso Dinića je državni tožilec predlagal,
naj se kazenski postopek v smislu § 463 kazenskega
zakonika do njegove prireditve ustavi, nadaljeval
pa se bo, ko bo Dinić priveden, kakor navaja na-
vedeni zakonski predpis.

Oster režim v Pa'lestini

Jeruzalem, 22. junija. AA. Standatska vlada je
objavila proglas, v katerem pravi, da bo vsakdo, ki
b onosil s seboj orožje ali municijo kaznovan s pet
let ječe. Pri težjih slučajih je predvidena smrtna
ječa. Napad na oblasti ali zasebnike se brezpogojno
kaznuje s smrtno kaznijo.

De Valera proti radikalcem

London, 22. junija. De Valera je te dni storil
zelo važen korak, ko je izjavil, da je tako zvana
irska republikanska armada nepostavna in je pre-
povedal parado, ki je bil napovedana za nedeljo.

Irska republikanska armada je mogočna po-
litična organizacija, ki zahteva popolno ločitev od
Anglije oziroma od bratskega imperija sploh in
izključanje neodvisne irske republike. Toda ta re-
volucionarna organizacija je de Valeri, ki sam
stremi za popolno osamosvojitvijo Irse, zrasla s
svojimi fašističnimi cilji in metodami čez glavo,
tako da je sklenil, da se je sploh znebi. V prvi
vrsti očita »Iri, kakor se ta organizacija z okrajša-
vo imenuje, da preprečuje notranjo ureditev irske
države. V zunanje-političnem oziru je de Valera,
kakor znano, še pred nekaj tedni odpravil irski
senat, v katerem je bila konservativna, Angliji pri-
jazna struja močnejšega, nego je v parlamentu, in
je zato bila de Valerovi neodvisnostni politiki zelo
napoti. Toda de Valera, ki je tudi odpravil prisego
angleškemu kralju in spremenil kraljevskega za-
stopnika na Irskem v golo marioneto, hoče doseči
popolno osamosvojitve Irse na miren način s
paktom, ki ga je pripravil skleniti z Anglijo, od
kateri je Irska v gospodarskem oziru močno od-
visna.

Javnost je radovedna, ali se bo »Irac«
brez odpora udati, in je mnenja, da bo zmagal de
Valera, ki ima slejkoprej zaupanje velike večine
irskega naroda.

Federzoni v Splitu

Split, 22. junija. b. Zgodaj zjutraj je prispel z
italijansko ladjo »Rodice«
v Split predsednik itali-
janskega senata g. Federzoni s soprogo. V Splitu je
bil do 10. ure, naka je z isto ladjo odpotoval proti
Grčiji. G. Federzoni je pregledal mesto in se od-
peljal tudi na Marjan. Ob 10. mu je priredila itali-
janska kolonija malico v laškem društvi Cabinetto
di Lettura.

Kdo je večji nacionalist

Jugoslovansko časopisje je pretekli teden obširno poročalo o tožbi dr. Vilderja proti senatorju Jovanu Banianinu, znanemu voditelju masonskega krila JNS, ki je že ponovno opozoril jugoslovansko javnost na sebe z ljudmi napadi na katolištvo in njene ustanove (Banianin rabi za to navadno izraz klerikalizem). Banianin je Vilderju očital, da ni dovolj nacionalen, nakar ga je dr. Vilder tožil in tožbo tudi dobil. Banianin je bil obsojen na 3 mesece zapora in 600 din denarne kazni pogojno za 1 leto.

Stvar bi komaj bila omembe vredna, ko ne bi bila tako značilna za pristaše JNS. Naši ljudje iz omenjenega procesa morajo prav dobro spoznati, kak družabni tip predstavljajo jenesarij klerikoli so po državi: Samo oni so nacionalni, izključno le JNS je patriotska, je čisto jugoslovanska. Morda so po neki boleštnosti oni sami o tem prepričani. To bi vsekakor bilo še najmanjše zlo. Morda je ta družba res prepričana, da je le ona soliden državoloven element, vsi drugi slovenski in milijoni jugoslovani pa so nacionalno nezanesljivi, ki jih je le s stroгим policijskim režimom in diktaturo mogoče še držati skupaj. Morda celo mislijo, da s takimi nastopi in metodami služijo državi, ko bi politično otroče moralo vedeti, v kako čudno luč nas postavlja pred zunanjim svetom. Ko so bili na vladi, so se v resnici tako vedli, kakor da je 99% državljanov proti državi — ko pa so ljudje v resnici bili le proti temu, da se taka samozavestna klika istoveteli z državo in njenimi interesi. Mi se ne pečemo s psihologijo in ne vemo, kako bi dušeslovci takšno miselnost označili. Pravimo pa, da ni izključeno, da so ti gospodje o svojem ekskluzivno pristnem patriotizmu morda res prepričani.

Vemo pa gotovo, da je Jugoslavija zaradi te miselnosti naslovljenosti, ki jo kažejo jenesarij, že veliko trpela. Vilder je le eden, ki je pri sodišču iskal zadoščenja. Toda ko bi vsi naši ljudje tožili vse one jenesarije, ki so na enak in še hujši način žalili njihov nacionalni ponos, bi imeli na tisoče sodniških procesov! Narod, ki je politično zdrav in ljubi domovino, je prepričan, da je patriot in nacionalist tisti, ki dela v svojem poklicu

in z delom svojih rok in svojega duha pošteno preživlja sebe, svoje in pomaga množiti narodno blagostanje; ki spoštuje zakone, pošteno odraja davke in bi v primeru potrebe bil pripravljen tudi na krvni davek, ki bi ga tirjala domovina. Nikoli pa ni mislil, da je patriotizem stvar trgovine, ki tistemu pripade, kdor ga najvišje licitira. — Toda gotovi nacionalisti nam vlepajo druge pojme o nacionalnem patriotizmu. Pravo nacionalno mišljenje ima le tisti, kdor ume najbolj blagodejnost o teh stvarih govoriti, pisati, se v superlativih izražati. Kdor to razume, potem sme vse; plašč nacionalizma vse pokrije. Sme klevetati tudi druge in jim preiskovati nacionalne obisti, on je lahko sodnik nad vsemi drugimi, ki so v njegovih očeh drugovrstni, nacionalno nezahvalni elementi. In ker je mišljenju teh krogov nacionalizem največja vrednota na svetu, tkar je velika zabloda, zahtevajo vsi ti spretni trgovci z nacionalizmom prva mesta v državi in v upravi, kajti oni so nacionalni borci — čeprav je težko vselej povedati, proti komu in za koga so se borili. Opozorjamo le na to, kako se danes tu in tam po državi odkrivajo razne nečedne afeze, tudi pri nas bomo o tem kmalu več slišali — pa gre po večini povsod za ljudi, ki so mnogo let bili na prvi nacionalistični gong.

Mi globoko spoštujemo vsako pošteno prizadevanje v prid naroda in države, nikomur ne odrečemo nacionalnih zaslug, ako si jih je pridobil s svojim delom za domovino, vedno pa smo obsodili in obsojamo trgovanje z nacionalizmom, prazno govoricenje in samohvalisanje, ki navadno vodi do krivičnega presojanja ostalih sodržavljanov, do razpril in sovraštva v družbi. Označili smo s tem splošen politični pojav, ki ga moramo že mnogo let prenašati v Jugoslaviji na velik kvor zdrave državne miselnosti — ne da bi pri tem posebej mislili na g. Banianina, ki je subjektivno gotovo prepričan o pravilnosti svojega nacionalnega dela, a ga je enkrat po mnenju objektivnega sodišča nekoliko zaneslo. Zeleli bi, da se iz Banianinovega primera uče tudi naši jenesarij, pa bo medsebojno državljansko sožitje mnogo strpljivejše.

Adv. Kobal, Newyork:

Stranke v predvolivnem boju v Združenih državah

Politična stranka v Ameriki je kolos svoje vrste. Kmalu po priborenju neodvisnosti, to je že koncem XVIII. stoletja, se je politično mišljenje novega naroda začelo cepiti v dve glavni struji in vsa zgodovina ameriške demokracije skloni na stoletni tradicionalni borbi med tema strankama, ki služita kot torišči dveh političnih naziranj. Tekom prošlega stoletja je parkrat prišlo do razsula obstoječih strank, toda razpadla stranka je vsikdar zopet našla v novi organizaciji z novim imenom, toda dosledno z identičnimi principi predhodne stanke.

Due stranki

Najznačilnejši pojav v političnem življenju Združenih držav je sistem dveh strank. V preteklosti so nezadovoljni elementi sicer poizkusili ustanoviti tretjo stranko, kot na primer populisti in farmarji ter progresivi, izmed katerih je vsaka tako zvana »tretja stranka« zbrala precejšnje število volivcev, vendar nezadostno za borbo proti tradiciji in kapitalu, ki je vprežen za republikance kakor demokrate. Že odkar slednji obstajajo. Socialisti kot tretja stranka so si nekoč priborili že skoro milijon glasov, a tudi njih moč se je dosledno razbistila, kajti njih glasovi, zbrani predvsem med tujerodnimi elementi, so bili »nemerški« in brez potrebne gnotne zaslombe za gigantsko borbo.

Sistem dveh strank je vsaj teoretično anglosaksonskega izvora. Dejstvo pa se ta sistem v Ameriki vzdržuje iz bolj realnih razlogov. Glavni razlog je najti v bistvu strankine organizacije. Cisto drugače kot na kontinentu Evrope, stranka v Ameriki ne predstavlja sloja, verske skupine, narodnostnega elementa ali geografske enote itd., temveč v resnici federacijo strank, ki se družijo na podlagi zelo splošnih nazorov in tradicij, tako, da je včasih težko ločiti republikanec od demokrata. In tako najdemo, da so v demokratiških kakor republikanskih vrstah farmarji, delavci, trgovci in industrija, protestanti, katoličani in židje, »čisti« Amerikanci in tujerodni, belopoltni in zamorci. Vsaka stranka ima vse sloje, dasi najdemo, da se demokratiški jug iz zgodovinskih razlogov še nagiblje k demokratizmu, kjer se družijo z nižjimi sloji iz severnih vlemest in industrijskih držav. Tako imajo tudi republikanci svoje države, zlasti podeželske sloje na severnem vzhodu in srednjem zapadu. Vsekakor je treba poudariti, da vzlic grupacijam ni najti nobenih posebnih logičnih meja.

Kakor skupine, tako se tudi posamezniki največ iz tradicij zbirajo v omenjena tabora. Poprečno Amerikane je politično konservativen: če je bil oče republikanec, bo naravno tudi sin, kajti politična stranka mu je nekaka druga vera. Četudi ga politični prevrat, kakršni se je izvršil leta 1932, zaneše v nasproten tabor, se kmalu spet vrne v stranko svoje tradicionalne pripadnosti. Ta lojalnost stranki je značilna, ker nadomešča pomanjkljivosti v organizaciji sami.

Popolna odsotnost stalne organizacije stranke je drugi razlog, da se dži skoro izključno organiziranje tretje stranke. Po mestih kakor na deželi se sicer vzdržujejo stalni politični ali napol politični klubi, ki pa ne izvajajo nobenega vidnega vpliva na javnost ali na ljudske zastopnike. Samo v volivnem letu oživi njih aktivnost, a tudi tedaj ne za nabiranje članov, temveč kampanjskih pomočnikov, ki se zatečejo v razne politične »klube« radi obetajočih se služb. Zvezne, državne, okrajne in občinske službe se namreč še danes v ogromni meri delijo političnim pripadnikom in agitatorjem. Poleg tega pa predsedniški sistem in delitev vlade v izvršilno, zakonodajno in sodno oblast preprečujeta vsako možnost, da bi večinska stranka v zveznem kongresu ne mogla vladati do prihodnjih volitev.

Važen razlog za sistem dveh strank je najti tudi v osebnosti dežele. Dva prija vsem različnim interesom v 48 državah, mora vsaka stranka nuditi zelo splošen program. Kapitla, ki je potreben za kampanjo, mora biti zadosten, da propaganda doseže vsa dežela. Tudi če bi tretja stranka iznašla svoj program različen od obstoječih, toda dovolj splošen, da bi zadostal vsem slojem in geografskim skupinam, bi zaostala za starima strankama zaradi pomanjkanja milijonskih virov.

Republikanci

Republikanska stranka, tako zvana Grand Old Party ali G. O. P. (velika stara stranka), je nastala že pod Washingtonom. Aleksander Hamilton, prvi zvezni zakladniški tajnik, jo je ustanovil kot vodja federalistov, katerih smoter je bil pojačanje oblasti zvezne vlade na škodo državnih oblasti. Federalisti so s časom uvelj v svoj program tudi varnostne carine v prid domači trgovini in industriji. Pred civilno vojno je stranka parkrat razpadla, toda nov vir življenja ji je dal Abraham Lincoln, ki je bil izvoljen za predsednika kot delegat nove stranke progresivnih republikancev. Naprednjaštvu nove stranke je izginilo z Lincolnom, toda stranka je ostala sprva kot stranka s severa, stopnjema pa kot stranka velekapitala. Danes je stranka republikancev isto kot je bila tekom več generacij ter se še vedno poteže za varnostne carine, močno zvezno vlado nad državami, ter — odkar je Roosevelt na krmilu — za obdržanje neokrnjene ustave, preprečenje vmešavanja vlade v zasebno industrijo in trgovino ter proti vsaki državni industrializaciji. Z eno besedo, republikanska stranka je danes bolj kot kdaj prej voditeljica kapitalističnih interesov, ki so bili tolikanj okrnjeni skozi zadnja leta demokratske vlade.

Demokrati

Za očeta demokratske stranke se smatra Thomas Jefferson, ki je v boju z Washingtonom in Hamiltonom združil interese južnih plantažnikov in farmarjev v stranko, ki se je sprva imenovala republikanska. Umevno je, da so se deželski interesi upirali proti vpeljavi carin. Njih blagostanje je bilo odvisno od svobodne trgovine in čim višja je bila carina na uvoz, toliko težje je bilo izvažati njih lastne prideleke. Poleg tega se je nova stranka potovala za premoč držav nad Unijo. Zvezna vlada naj bi imela samo toliko oblasti nad državami, kolikor jo slednje poboščajo. Zvezna ustava izrecno predpisuje oblasti zveznega kongresa ali zakonodajne, preko katerih kongres ne more in ne sme. Te ideje so predstavljale bistvo demokratskih nazorov do civilne vojne, katera se je bila bolj v prid podvrženja državnih oblasti Uniji, kot pa za odpravo suženstva. Po civilni vojni se je demokratska stranka rehabilitirala pod sedanjim imenom zaradi reakcije v republikanski stranki, katera je v osemdesetih letih postala zgolj dekla mogčnih velekapitalistov. Predsednik Wilson, izvoljen od demokratov leta 1912, je bil najodličnejši predstavitelj stranke in pod njim so se začele niti zarade. Denarni sistem je bil postavljen na podlogo nove reorganizacije, ki naj bi pod zvezno kontrolo preprečila koncentracijo velekapitala ter omogočila na-

daljnjo rast industrijalnih kartelov in trustov. Pod Rooseveltom je demokratska stranka zadobila čisto nov značaj, kateri bi našel tudi izraz v programu stranke za prihodnje volitve. Zakonodajni sicer ni okrnjena, toda moč predsednika ali eksekutive se poveča. Tako zvani »New Deal«, katerega je uvedel Roosevelt kot reorganizacijo eksekutive in silno povečanje zvezne oblasti v urejanju narodnih problemov, bo predstavljala jedro bodočega strankinega programa. Industrija in trgovina, bankarstvo in poljedelstvo, vse se mora podvreči regulaciji centralne zvezne vlade, kajti državne oblasti so presibke v reševanju težkih vprašanj brezposelnosti, pomanjkanja in kaosa v industrijalni produkciji.

Predhodne volitve

Ve par mesecev pred strankinimi konvencijama v juniju so se po vseh državah srom Unije vršile predkonvenčne volitve. Te volitve se vršijo vsako leto pred predsedniškimi volitvami. Republikanci in demokrati v vsaki državi izberejo delegate za konvencijo ter jih napotijo z ozirom na sestavljanje strankinega volilnega programa ter za nominacijo kandidata. Delegati za republikansko stranko se zberejo ta teden v Clevelandu, kjer v ogromni zbornici sestavijo program in izvolijo kandidata, katerega v novembur stranka postavi pred volitve. Delegati za demokratsko stranko se zberejo v Philadelphiji 23. junija v isto svrhu. Med republikanskimi kandidati za nominacijo je precejšnja vrsta odličnih mož, toda instrukcije delegatom z največ držav se glase v prid governorja Ali Landona iz Kansasa. Drugi javljeni kandidati so: prejšnji predsednik Hoover, senator Borah iz države Idaho, senator Vandenberg iz Michigana, polkovnik Knox iz Chicaga in drugi. Politični »boss«, zelo važna oseba v primarnih volitvah in zlasti na konvenciji bo za republikance izbran šele na konvenciji, kajti vsak izmed prijavljenih kandidatov ima svojega »bossa« in kateri bo pač nominiran bo najbrž tudi dobil nominacijo svojega poglavarja skozi volilno dobo.

Demokrati imajo letos lažje priprave kot kdaj prej. Tajnik za pošte Jim Fauley, ki je bil »boss« v prvi politični kampanji za Roosevelta, je še vedno predsednik demokratske stanke in bo vodil tudi letošnjo kampanjo. V predkonvenčnih izborih je uspešno vodil soglasno izrekanje za Roosevelta, zato se z gotovostjo pričakuje, da na konvenciji predsednik ne bo imel opozicije za bodočo nominacijo.

Konvencije političnih strank v Ameriki so najimpozantnejše narodne skupščine, pa tudi naiglasnejše in kričeče. Ves narod mirčno pričakuje izida, kajti šele po nominaciji se začne volilna bitka. Podrobnejše poročilo o konvencijah pa sledi v prihodnjem dopisu.

Blum - vodja demokratske ironije?

V nekem slovenskem listu smo brali, da se bo Blum postavil na čelo celokupne evropske demokracije. To je bilo objavljeno isti dan, ko je Blum razpustil desničarske organizacije. Ker je omenjena demneva lista zapisana čisto resno, na za šalo, mislimo, da je v svrhu izčiščenja pojmov treba postaviti nekaj pripomb.

Nam je politično tako malo za »Ognjene križe« in druge več ali manj fašistične nadahnjene francoske organizacije kot za francoske socialiste. Toda, ker se socialisti po svetu in zlasti pri nas doma že nekaj časa ponašajo kot zadnja opora in trdnjava demokracije, bi želeli, da nam pojasnijo, kaj si pod demokracijo predstavljajo. Vemo, da se socialisti jeze na fašiste, ker fašizem ne pusti njih organizacij v miru in ne dovoli, da bi se socialisti svobodno organizirali. Fašisti so proti demokraciji, pravijo socialisti in je to tudi res; fašisti tega tudi ne zanikajo. Toda ko pridejo socialisti do moči, potem, se nič ne pomišljajo udariti z enakimi sredstvi po fašistih pa tudi drugih političnih nasprotnikih, kakor smo videli v Španiji in sedaj v Franciji. Razlika je le v tem, da fašisti odkrito priznajo, da so proti demokraciji, socialisti nam pa zatrjujejo, da so za demokracijo, delajo pa v resnici prav isto, kot fašisti, ako imajo v rokah politično moč. Mi u tem ne razojamo, ali je Blum storil prav, da je udaril po fašistih, strankarsko je bil k temu gotovo opravičen, toda čista in popolna in objektivna in absolutna demokracija, o kateri se razpisujejo socialisti — v opoziciji, — pa to gotovo ni. Tudi pošteti socialisti morajo to priznati.

Toda, bi se morda utegnili izvijati sodrugi, Blum je udaril fašiste, ker hoče zavarovati demokracijo. Toda, to je ravno v Blumovem slučaju eo-fizem, ki ne drži. Ako je kdo proti demokraciji, potem so to gotovo komunisti. Zakaj pa Blum po njih ne udari, ampak z njim tesno sklenjen sedi v isti ljudski fronti?

Naši socialisti, ki radi operirajo z demokracijo, najrajši pošteno povedo kakor mislijo: oni so za tako demokracijo, ki daje redekarjem popolno politično svobodo, druge pa postavi pod obznanje. Dokler je stranka v opoziciji, seveda ni oportuno, da bi ta svoja načela, ki se v bistvu ista kot fašistična, obešala na veliki zvon.

Bodi še to povedano: Tudi stranke, ki slone na krščanskih načelih, ko so na oblasti, ne omerjajo vsem pokretom v državi popolnoma istih pravic, ker etoje na stališču, da zlo v državi ne more imeti istih svobod, kakor kar je dobrega. Toda mi to odkrito povemo že tedaj, ko smo v opoziciji in bo odobral vsakdo, ki mu je red in mir v državi ljub. Le socialisti se ne morejo nikdar dovolj razpisati o klerofašizmu, o stanovščini, itd. Upajmo, da bodo sedaj nekaj časa zaposleni s »čisto« demokracijo, ki jo socialisti uvaajo v Mehiki, v Španiji in zadnje čase sodrug Blum v Franciji.

Jugoslovani v Franciji

Pariz, 22. junija. AA. Včeraj se je vršil v Parizu ustanovni občni zbor zveze združenih jugoslovanskih izseljencev v Franciji pod imenom Jugoslovanska zajednica v Franciji. Zboru so prisostvovali delegati zveze kraljeviča Andreja iz Metz, ki šteje 37 podružnic, jugoslovanske vzajemnosti iz Ometza, ki ima nad 20 podružnic, združenja Jugoslovani iz Nantesa in okolice in delegati raznih delavskih skupin iz drugih krajev Francije. Za predsednika zajednice je bil izvoljen odvetnik Nikolić iz Pariza, podpredsedniki so: dr. Vaso Vojnović, Svele iz Ometza, Glavnik iz Metz in Dimić iz Carbadocha, generalni tajnik je Franjo Nikolić, trgovci iz Pariza, blagajnik Panić, gostilničar v Parizu. Po kosilu je bila blagoslovitev zastave. Blagoslovila sta jo en katoliški in en pravoslavni duhovnik. Med peljem jugoslovanske himne in marseljeze in med navdušenimi vzkliki Nj. Vel. kralju Petru II. Nj. kr. Vis. knezu namenskemu Pavlu. g. dr. Stojadinoviću in poslaniku g. Paricu.

Polovična vožnja za hmeljarje

Belgrad, 22. junija. m. Na intervencijo obeh slovenskih ministrov je prometni minister dovolil vsem splavarjem v Dravski banovini, ki se bavijo izključno s tem poklicom, polovično vožnjo na državnih železnicah.

Belgrad, 22. junija. m. Na intervencijo gosp. notranjega ministra dr. Antona Korošca in ministra brez listnice dr. Mihe Kreka je prometni minister dovolil vsem obiralcem hmelja polovično vožnjo na državnih železnicah. Obiralci hmelja se morajo izkazati s posebnimi legitimacijami, ki jim jih izda hmeljarske zadruge in jih potrdi okrajno načelstvo, da izkoriščajo polovično vožnjo edinole v ta namen.

Za naseljence v Južni Srbiji

Belgrad, 22. junija. AA. Z odlokom kmetijskega ministra je dovoljena za naseljence v južnih krajih države pomoč v znesku 1.250.000 din. Iz tega kredita bodo podeljevali pomoč naseljenecem, in sicer za prehrano rodline novih naseljenecv, za obdelovanje zemljišč itd.

Razprava proti dijaku Nedeljkoviću

Belgrad, 22. junija. m. Pred tukajšnjim okrožnim sodiščem za mesto Belgrad je danes pričela razprava proti pravniku Slobodanu Nedeljkoviću radi umora pravnika Zarka Marinovića in radi telesnih poškodb še dveh akademikov. Kakor smo svojčas poročali, je ob priliki zadnje stavke na tukajšnji univerzi prišlo do spopadov med akademiki. Tedaj je Slobodan Nedeljković umoril svojega tovariša Zarka Marinovića z nožem. Na zaslišanju se Nedeljković brani s tem, da je to dejanje izvršil v silobranu.

Bodijeve afera

Belgrad, 22. junija m. Preiskava v veliki tihotapiski aferi Bodi-Novakovič se nahaja sedaj v rokah carskega kontrolorja Dušana Ostrovskega in carinika Mite Stojanovića, ki sta danes dopolnje študirala obsežno gradivo. Popoldne sta začela z zaslišanjem, ki bo sedaj mnogo olajšano, ker so organi splošne policije uprave mesta Belgrada že sami do vseh podrobnosti zaslišali vse osebe, ter bodo carinski organi sedaj samo izpolnjevali to zasliševanje. Danes so tukajšnji carinski organi sprejeli iz Ljubljane večjo pošiljko vtihotapljenih perzijskih preprog, ki so bile tam zaplenjene. Teh preprog je 434 kg. Ker je preiskava v toliko napredovala, ni več potrebe, da bi se udeleženci te afeze še nadalje zadrževali v preiskovalnem zaporu, kajti nevarnosti ni, da bi lahko na svobodi ovirali praviilen potek preiskave. Danes sta bila izpuščena Paja Glück in dr. Gustav, jutri bo pa izpuščen tudi Ivan Nečajev. Vsi bodo preje zaslišani v upravi carinarnice na Savi.

Danes so nekatere osebe, ki imajo stik z Bodijevo ženo, izjavljale, da se namerava Bodi v kratkem vrniti iz inozemstva v Belgrad. Kakor smo že poročali, je zbrano gradivo zelo obremenilo tudi za Iko Novakovića. Med zaplenjenimi stvarmi so policijski organi ugotovili, da je Iko Novakovič prejel med drugim tudi od Našičke dd 14.000 din. Iko Novakovič se to res da ni odgovarjal, toda kljub temu se je sedaj ugotovilo, da je on ta znesek uporabil za svojo vilo na Topčiderskem brdu, in sicer za parketna tla. Radi tega se je obrnil na Našičko, ki mu je, kakor je ona vedno to delala, kadar je imela posla z višjimi državnimi uradniki, takoj poslala parket, za katerega pa nikdar ni zahtevala plačila.

Preproge v Celju

Celje, 22. junija.

Kakor so listi že obširno poročali, je nehot zapleteno v zelo »čedno« afero tudi Celje. Iz podatkov, ki so bili že objavljeni v naših časopisih, je razvidno, da se je mudil v Celju večkrat trgovec s preprogami Nečajev sam, skoraj stalno pa je bil v zadnjem podkrožnem letu v Celju Nečajev trgovski potnik Tobias, ki je ložiral v hotelu Union. Pred dnevi, ko je prišla na Jan vasa nelepa zadeva s preprogami, v katero so zapleteni najvišji funkcionarji, je dobila tudi celjska policija nalogo, naj izvrši v hotelu Union, kjer se je vedno mudil Tobias, natančno preiskavo. Preiskava sama je bila zelo uspešna. Naidenih je bilo 26 preprog, in sicer 8 velikih in 18 malih, same dragocene perzijske, v skupni teži okrog 300 kg. Tobias je dobil pošiljko okrog 5. maja in jo je dne 15. maja, ko je odpotoval iz Celja, izročil proti potrdilu vratarju hotela Union g. Lavrenčiču, kateremu je tudi izjavil, da jih je pustil v Celju zato, ker jih

zaradi pomanjkanja prostora na avtomobil ni mogel naložiti. Že prej pa je dobil okrog 25. aprila tudi pošiljko iz Osjeka, katero mu je poslal Nečajev. Vse preproge so bile namenjene za velesejem v Ljubljani. Ker pa v skladišču hotela Union ni bilo prostora, je vzel vratar Lavrenčič preproge v svojo hišo v Zavodni, kjer jih je nato našla policija. Tobias si je tudi pri g. Lavrenčiču izposodil okrog 3700 Din z izjavo, da mu bo denar povrnil, ko bo vzel blago. Pri g. Lavrenčiču si je Tobias izposojeval denar večkrat kakor tudi drugi potniki. Kje se nahaja sedaj Tobias, ni znano, kakor tudi ni znano, če bo dobil g. Lavrenčič nazaj izposojeni denar.

Min. Cvethović v Zagrebu

Zagreb, 22. junija. AA. Davi je prispel v Zagreb z brzim vlakom minister za socialno politiko in zastopnik pravosodnega ministra Dragiša Cvethović. Ob 9 je obiskal osrednji urad za zavarovanje delavcev, kjer je bila konferenca predstavnikov, na kateri se je razpravljalo o vprašanju delavskega zavarovanja. Minister je izjavil, da bo v najkrajšem času izdal uredbi o minimalnih mezdah, istočasno pa bo resil tudi vprašanje socialnega zavarovanja. Nato je obiskal podbana Mihadžića. Pozneje se je odpeljal na Veliko gorico, kjer je pregledal bolnišnico za duševne bolezni in še nekatere druge zavode. Okrog poldneva se je vrnil v Zagreb ter se nato odpeljal v Karlovac, Bihač in Banjaluko.

Zločin nad športnikom

Belgrad, 22. junija. m. Pred dvema dnevoma je utonil v Savi mlad belgrajski športnik Radomir Stokić. BSK-ov društveni gospodar. Sprva se ni vedelo, kako je prišlo do te nesreče. Danes je pa parobrodsko policija dobila prijavo, da je omenjenega športnika sunil v Savo vratar BSK-a Fran Glaser. Ker Stokić ni znal plavati, je seveda takoj utonil. Policija je Glaserja takoj aretirala. Na policiji je priznal, da se je s Stokićem šalil, ker je mislil, da zna plavati. Policija je Glaserja pridržala v preiskovalnem zaporu.

Osebnosti

Belgrad, 22. junija. m. Napredovali so za višje veterinarske pristave 7 pol. skupine: Martin Lepart iz pećinskega okraja, dr. Fran Kovac iz tamnaveškega okraja in dr. Maks Kozin iz konjiškega okraja. — V tobačni tovarni v Ljubljani je postavljen za monopolnega kontrolorja 7 pol. skupine Anton Ravnhar, dosedanjí pomožni kontrolor. — Za davčnega inspektorja 6. pol. skupine na davčni upravi v Vlastenici je postavljen Oskar Kriz, višji davčni kontrolor v Sarajevu. — Postavljena sta: Stanko Drašler, dosedanjí uradniški pripravnik splošne bolnišnice v Ljubljani za pristava iste bolnišnice v 8. položajni skupini in Ivan Zdošček, dosedanjí uradniški pripravnik splošne bolnišnice v Ljubljani za administrativnega uradnika v 9. položajni skupini istotam.

Belgrajske vesti

Belgrad, 22. junija. m. Za ministrskega odposlanca pri zaključnih izpitih na meštanski šoli v Slovenjgradu je imenovan Rudolf Vagner, referent za meštanske šole na banski upravi v Ljubljani.

Belgrad, 22. junija. m. Prosvetni minister je s svojim odlokom odobril polovično vožnjo romarjem iz Maribora v slovenski Lurd — Rajhenburg.

Belgrad, 22. junija. m. Danes je odpotoval na Dunaj prometni minister dr. Mehmed Spahović. Za časa njegove odsotnosti ga bo zastopal notranji minister dr. Anton Korošec.

Zagreb, 22. junija. m. S 1. julijem bodo »Narodne novine« prenehale izhajati kot informativen list in bodo vnaprej samo še kot službeno glasilo savske banovine.

Nesreča na morju

Gerona, 22. junija. b. Velik francoski parnik »El Cantara« je s 400 osebami nasledel na morskih čerch. Pri tej priliki je bilo 85 oseb lažje ranjenih, 5 pa hudo. Ladja ima nosilnost 5000 ton in je bila sročila v nesreči, da se je blizu nje nahajala druga ladja, ki jo je pravdašno rešila nepričelnega obljema. Potniki so se vkrcali na ladjo »El Mansour«, ki jih je pripeljala v luko Palamos.

★

Berlin, 22. junija. AA. DNB: Državni podtajnik von Bulow, ki je včeraj umrl, se je rodil leta 1885 v Potsdamu. Leta 1912 je stopil v diplomatsko službo. Od leta 1930 je vodil v zunanjem ministruv odsek za DN. Tedaj je bil tudi imenovan za državnega podtajnika.

Slomškovi prazniki v Mariboru

Dan slovenske mladine

15.000 dečkov in deklic se je v nedeljo v Mariboru poklonilo Slomšku in prosilo za njegovo beatifikacijo

Otroci pod vodstvom banovinskega šolskega nadzornika g. Štruklja izročajo škofu g. dr. Tomažiču prošnje za beatifikacijo Antona Martina Slomška. Na levi isti otroci v sprevodu.

Maribor, 21. junija.

Veličasten prvi dan Slomškovih slovesnosti, ki je bil posvečen slovenski mladini, je za nami. Ti soči mladine obojega spola, ki so včeraj drhteli v iskreno pobožnem razpoloženju v Mariboru, so se s snočnimi vlaki razpršili spet po slovenski domovini in davi so že romali s torbico pod pazduho v šolo, vsi še pogreznjeni v veličastje včerajšnje slovesnosti.

Res, velik praznik slovenske mladine je bil včeraj v Mariboru, praznik, ki nas mora vse navditi s pravim katoliškim optimizmom, praznik, ki nam je moral utrditi in poglabiti vero v našo mladino. Teh petnajstisoč slovenskih otrok, ki so včeraj molili, prosili in peli v Mariboru, njihova ginljiva, a vendar tako nepotvorbena pobožnost in iskrena, pristna in neskajljena veselost in radost, ki jo je znal buditi svetec Slomšek, nam je porok, da se slovensko ljudstvo tudi v svoji mladini ni prav nič premaknilo od globokih korenin slovenske katoliške tradicije.

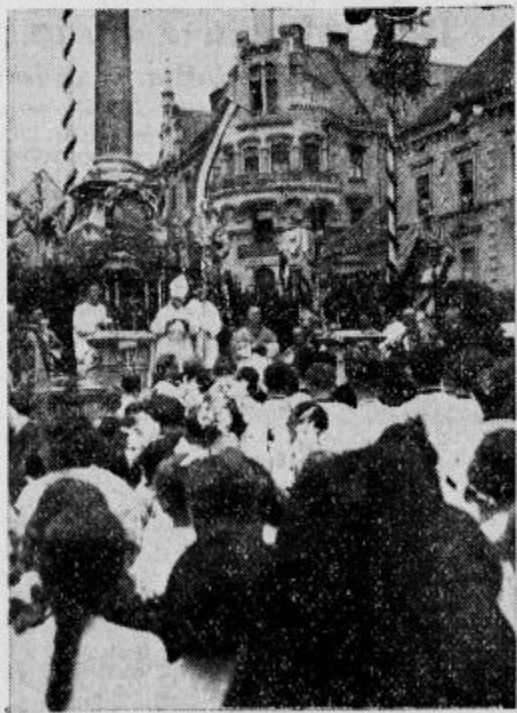
Mladina, slovenska, bodi pristrčno zahvaljena za včerajšnji veliki dan!

★

Mesece in mesece se že pripravlja Maribor in z njim vsa Slovenija na veliko slovesnost, posvečeno slovenskemu škofu Antonu Martinu Slomšku, ki naj bi po željah in prošnjah slovenskega ljudstva postal prvi njegov svetnik. Na stotine idealnih katoliških delavcev je na delu, da bi bila proslava čim lepša, čim dostojnejša in čim bolj slovensko-katoliška. In včerajšnji dan je dokazal, da se ti požrtvovalni delavci niso trudili zaman, včerajšnji dan je bil najlepša nagrada za njih delo in je obenem tudi napovedal, da bodo tudi naslednji dnevi Slomškovih slavnosti potekali prav tako veličastno.

Lavantinski vladika slovenski mladini

Grobna tišina je zavladala nad pisanim jezerom Glavnega trga, ko se je pred oltarjem prikazal lavantinski vladika dr. Tomažič v škofovskem ornatu. In v to grobno tišino so začele besede njegove globoke poslanice, ki jo je bil namenil slovenski mladini. Zvočniki so raznašali besede po vsem prostornem trgu, da se je slišala in odmevala od najbolj oddaljenega kotička.

Takole je govoril lavantinski vladika slovenski mladini:

Danes začenjamo Slomškove dneve. Ob teh dnevih naj bi prišlo kolikor mogoče mnogo ljudstva na Slomškov grob. Tukaj bomo vsi pobožno molili, naj Bog povelja škofa Antona Martina Slomška, da bo pred vesoljno sveto Cerkvijo prištet zveličanim. Prvi ste prišli vi, dragi otroci. Niste se ustrašili dolgega in težavnega pota. V velikem številu ste prišli pod vodstvom svojih vzgojiteljev sem v Slomškov Maribor. Bodite mi najpristnejše pozdravljeni! Prav je, da se Slomškovi prazniki pričenejo z nastopom šolske mladine. Saj je bil Slomšek po zgledu božjega Prijatelja otrok velik prijatelj mladine; njej je posvetil svoje moči; smemo reči,

da je bil Slomšek največji slovenski vzgojitelj. Čudovito je, kaj vse je storil Slomšek za pravo vzgojo mladine. Kjer koli je deloval, povsod je bila prva njegova skrb — skrb za mladino. Kot mlad kaplan na Bizeljskem je začetkom šolskega leta 1826 nagovoril svoje šolarje s prisrčnimi besedami: »In vi, otročiči, ljubček mojega srca! O, bodite pridni v svoji mladosti in v svojem rožnem cvetu! Nabirajte si sladke med lepših nauk, ka-

Maribor sprejema 15.000 mladine

Maribor je včeraj dokazal, da zna ceniti prave slovesnosti in se dostojno pripraviti nanje. Podooben je bil včeraj bogati nevesti. Vitki mlaji, med seboj prepleteni z venci, stebri s trobojnicami so kipele pod nebo po ulicah in trgih. Hiše so bile okrašene z zelenjem, zastavami in venci, od vsepovsod pa je dihalo svečano razpoloženje in gostoljubnost. Res, poudariti je treba, da je Maribor sprejel tisočero slovensko mladino nadvse gostoljubno in pristrčno.

Glavno množico mladine so pripeljali v Maribor zjutraj navsezgodaj posebni vlaki. Hlapon za hlaponom je spihaval od raznih smeri in iz vagonov so se vsipali pestri potoki mladine, se zvrščali na zbirališča na periferiji in se tam uvrščali v sprevod. Tisoči pa so prispeli tudi na okrašenih vozovih, avtobusih in tovornih avtomobilih, veliko pa seveda tudi peš iz bližnje in daljne mariborske okolice.

Na Glavnem trgu

Do pol 9. dopoldne je bila že vsa mladina na zbirališčih postrojena v sprevo. Rediteljsko vodstvo je še enkrat obšlo vsa zbirališča in dalo zadnja navodila, nato pa so se začeli pomikati po mariborskih ulicah proti Glavnemu trgu dolgi, počasi sprevodi mladine ob zvokih godb. Povsod, kjer so se pomikali sprevodi, je stalo mariborsko občinstvo v gostem špalirju in toplo pozdravljalo mladino. Glavni trg pa je medtem dobil podobo jezera. Z vseh dohodnih ulic so se pričele vlivati vanj goste reke in ga slednjič napolnile. Med močnimi mlaji pred spomenikom je bil postavljen oltar, ves v cvetju in zelenju.

kor marljive čebelice, za zimo življenja, ko bode sladko uživali, kar se bodele zdaj naučili. Glejte, moji otročiči, kako za ljubo vas ima Jezus, vaš najboljši prijatelj, ki vas tako pristrčno k sebi vabi: Pustite male k meni priti, ker njih je nebeško kraljestvo. O, lepo srčno se Njemu priporočite; uslišani bodele, kar ga boste prosili.« — Slomšek je oskrbel mladini male knjižice pod imenom »Kratkočasne pravljice«. V uvodu piše: »Naj se otroci po njih učijo Boga zares ljubiti, starše spoštovati, svoje učnike lepo imeti in jih ubogati, greha se zvesto varovati, bogaboječe in pridno od mladih nog živeti, in tako v vinogradu svojega življenja skrbeti za častno in večno zveličanje.« — Slomšek je zlagal lepe pesmi, a med vsemi njegovimi pesmimi so najlepše tiste, ki jih je zložil za otroke. Saj poznate ono »Preljubo veselje in zadnjo kitičo: »Oj blažena leta nedolžnih otrok, Vi imate veselje brez težkih nadlog; Oh, kako vas srčno nazaj si želim: Al' ve ste minula, zastoj se solzim.«

Leta 1853 je Slomšek izdal pesmarico »Šola veselega petja za pridno šolsko mladino« in tam piše: »Vse stvari pojó po svoji šegi Bogu čast in hvalo... Vreli po kamenu rožljajo in žumljajo slavo Bogu; velike reke hruščijo po strugah in slavijo vsemogočnega Stvarnika, kateri jim daje toliko moč. Pohlevni vetrec, ki pihlja po drevju, časti Boga, kakor mogočen vihar, ki doni po gorah in priklanja drevje. Grilče se na soncu ogreva in kriči svojemu Stvarniku hvalo, da živi. Še lepše mu tičice pod nebom veselo pojó: Škrjanček na polju, grlica v zelenem logu po dne, slavček po noči. Najlepše pa angeleci v svetem raju Večnemu slavo pojó. Kako bi molčal človek, venec vseh stvari na svetu. Slajše reči ni na svetu, kakor je lepa pesem.« — Da bi Slomšek učiteljem in duhovnikom dal navodilo za nedeljske šole — takih šol, kakor dandanes, takrat še ni bilo — je kot dekan v Vuzenici spisal prelepo knjigo »Blaže in Nežica v nedeljski šoli«. Tam piše takole: »V šolo hoditi, med poštene šolarje zapisan biti, je velika sreča in čast. Hočete pridni šolarji biti, posebno trojno dolžnost na skrbi imejte: Bogu prav lepo služiti, se pridno učiti, starše in predstojnike lepo ubogati. Kdor teh dolžnosti ne dopolni, šole vreden ni.« — Kaj ne, dragi otroci, kako lepe nauke vam daje svetniški škof Slomšek! O, ko bi se vi vselej in povsod ravnali po teh zlatih opominih!

Slomšek je vse svoje življenje sam tako živel, kakor je druge učil.

Slomška so njegovi starši lepo vzgojili v strahu božjem. Kakor oče in mati, je bil tudi on globoko veren, marljiv in pobožen. Ponižno, pa s ponosom, je še kot škof priznal, da ga je »kmetiška mati rodila in na slamo položila«. Slomšek je bil pridni šolar, ko je zahajal v nedeljsko šolo h kaplanu Prašnikarju; med vsemi učenci je bil vedno najboljši. Na koncu leta je pri javni skušnji Slomšek dobil prvo nagrado: lepo vezan molitvenik in srebrni denar v lepih pisanih trakvih. Najlepše spričevalo mu je dal njegov učitelj in katehet Prašnikar, ki mu je pridigoval pri novi sveti maši: »Ti si bil, ki si med drugimi: Ti si bil, ki si vsak dan...«

tekel, da si mi pri daritvi svete maše stregel; ti si bil, kadar se cerkvenim služabnikom ni ljubilo, da si z menoj šel k bolnikom, naj je bilo vreme kakršnokoli, lepo ali dež ali sneg, če si tudi čez kolena sneg gazil; ti si bil prvi med vsemi otročiči, ki si z veseljem k mojemu nauku pritekel in zvesto vsak dan zahajal v šolo dve in pol leti.« Kakor v prvi mladosti, tako je Slomšek pozneje kot dijak ostal veren, marljiv in pobožen. Rad je zahajal v cerkev in tam dolge ure preklekal in premolil pred Najsvetjšim. — In kakršen je bil Slomšek v mladih letih, takšen je bil vse svoje življenje.

Zdaj, dragi otroci, imam jaz, vaš sedanji škof, do vas tri prošnje: Prosim vas, pomnite Slomškove zlate nauke in se ravnajte po njih. Prosim vas, živite tako, kakor se učite v šoli in cerkvi, ter bodite po Slomškovem zgledu globoko verni, marljivi in pobožni. Svojo vernost, marljivost in pobožnost kažite tako, da boste lepo molili, se pridno učili, radi hodili k sveti maši in k sv. obhajilu, starše ubogali, da boste krotki in ponižni, kakor je bil ljubi Jezus, vaš najboljši Prijatelj. Prosim vas, molite prav goreče, da bi smeli Slomška prav

Mladina prosi, da bi bil Slomšek svetnik

Sprevod mladine je z mestnega pokopališča zavljal na Slomškov trg, ki je bil prav tako kakor Glavni trg, ves v mlajih, cvetju, zelenju in zastavah. Sredi trga je bil postavljen oder, na katerega se je povzpel vladika dr. Tomažič s spremstvom, preden pa so stopili odposlanci mladine z velikimi knjigami v rokah. V teh knjigah so desetisoči podpisov slovenskih otrok, ki izražajo željo in pro-

Pogled na ogromen trg med službo božjo

sijo, da bi bil Anton Martin povelčan za prvega slovenskega svetnika. Odposlanstvo mladine je vrglo banovinski šolski nadzornik Štrukelj, ki je izročil vladiki podpise z besedami:

»V imenu slovenske ljudskošolske mladine mi je čast izročiti Vam tisoč in tisoč podpisov, ki izražajo željo, da bi pri sv. očetu posredovali, da sv. Cerkve čimprej našemu škofu Antonu Martinu Slomšku dodeli čast oltarja.«

Škof sprejme poklonilo z besedami:

»Dragi otroci! Vi mi izročate tisoč in tisoč in desetisoč podpisov za uvrstitve škofa Antona Martina Slomška med svetnike. Ta množina podpisov mi je dokaz, kako zelo želijo Vaša mlada srca, da bi imeli Slovenci svojega svetnika. Živa žrela, vroče hrepenenje se je danes strnilo v mogočno molitev, naj vsemogočni Bog blagoslovi dosedanje delo v ta namen, da naj dā vsem preiskavam o Slomškovem svetniškem življenju dober in ugoden izid. Vsi ti podpisi se bodo s spisi o Slomškovem svetniškem življenju predložili v Rim sv. očetu. Oh, kako bodo srca teh Slovencev zavriskala od veselja, če bodo sv. oče podpisali odlok, če smemo imenovati častitljivega služabnika božjega in še bolj, da smemo moliti: blaženi sv. Anton Martin, prosí za nas! O, kako se bo dvignilo naše zaupanje, da nas Bog ne bo zapustil, o kako bo zrastle naš ugled pred vsemi drugimi »roditi Dobri Bog, izpolni željo nedolžnih src! Usliši molitev svojih ljubljencev, tedr dragih otrok, Marija podpiraj nas v naših molitvah, tudi Tebi, služabnik božji, Slomšek, kličemo: Ne mi Tebi, Ti bodi naš priprošnjik! Amen.«

Po tem nagovoru je knezoški blagoslovil svetinje ki jih ima vsak od navzočih pri sebi. Na eni strani je podoba slovenske zaščitnice Marije Pomagaj in Brezjah, na drugi strani pa Anton Martin Slomšek.

Mladina pozdravlja škofa

kmalu častiti kot svetnika: molitve vaših nedolžnih src bo dobri Bog najprej uslišal. Če bomo v tem uslišani, bo potem naš sveti Anton Martin Slomšek pred tronom božjim izprosil v a m malim in nam odraslim pravo srečo, častno in večno. Bog daj, da bi bilo takó. Amen.

Mladino so besede lavantinskega nadpastirja globoko dojmile, saj so bile govorjene iz srca izkušnega poznavalca otroške duše. Med govorom je bilo vseh tridesettisoč oči skoraj neprestano uprtili vanj in iz teh oči je žarela nepokvarjena, iskrena slovenska otroška duša.

Po govoru nadpastirjevem je bila slovesna služba božja, pri kateri je ob spremstvu vojaške godbe vsa mladina pela stare slovenske pesmi. Po maši pa je iz 15.000 src privrela vroča molitev, da bi sv. oče uslišal prošnjo vsega slovenskega ljudstva in njegovega velikega sina Antona Martina postavil na oltar.

Mimo Slomškovega groba

Po končani službi božji na Glavnem trgu se je mladina ponovno postrojila v veličasten sprevod, ki se je napotil po Strossmajerjevi ulici in mimo Dečjega doma proti staremu mestnemu pokopališču, kjer stoji sredi cipres in vrb žalujk kapelica z zadnjim zemskim domovališčem pokojnega škofa Slomška. Vsa mladina je v dolgi vrsti poromala mimo kapelice, prepevajoč Slomškove pesmi. Poldrugo uro je bil dolg ta sprevod, ki ga je zaključil knezoškof dr. Tomažič s spremstvom.

S tem je bila dopoldanska slovesnost zaključena.

„Naša apostola“ v Ljudskem vrtu

Po končani slovesnosti na Slomškovem trgu se je mladina pod vodstvom svojih katehetov, učiteljev in rediteljev razkropila na vse strani mesta zaužit opoldanski obed, popoldne pa se je spet zbrala v razsežnem Ljudskem vrtu, kjer je gledala Petančičevo igro »Naša apostola«. Vsebinske igre je zajeta iz časov pokristjanjevanja Slovencev, ki sta ga s tolikim uspehom vršila slovanska brata Ciril in Metod in je bila pod vodstvom režiserja podžupana Zebota podana, tako da je napravila na desetisočero množico otrok nepozaben in neizbrisen vtis. Mladina se je sama udeleževala igre, molila, pela, vstajala in navdušeno pozdravljala prihod sv. bratov ter sploh sodoživljala vse prizore.

Ob pol 5. pa je bilo treba že misliti na odhod. Spet so oživele mariborske ulice, po katerih so se ob sviranju godb pomikali sprevodi proti kolodvoru. In spet je vlak za vlakom odspiral iz Maribora in vozil mladino na njene domove, polno doživljenja in nepozabnih vtisov.

In na koncu je treba omeniti še važen činitelj, ki je zelo mnogo pripomogel k veličastju včerajšnjega dne, namreč nebo, ki je bilo ves dan izredno naklonjeno in kakor nalašč za tako priložnost. Ves dan se je nad Mariborom smehljalo sonce, ki so ga pa od časa do časa zakrile lahne meglice ter omilile njegovo pripeko, tako da ni bilo nikdar prehude vročine.

Narodne noše v Maribor!

Narodne noše se odpeljejo na Slomškove praznike v nedeljo, dne 28. junija z vlakom, ki odpelje iz Ljubljane 13.46 in pridejo v Maribor ob 17.29. Ako bi se jih priglasilo 300, bi bil dovoljen poseben vlak, ker se pa to število ni doseglo, zato vozimo z vlakom, ki je zgoraj označen. Na ta vlak naj vstopijo tudi vse narodne noše med Ljubljano—Zidanim mostom. V Mariboru na kolodvoru se narodne noše vstave v sprevod z zastavo Prosvetne zveze in fanfaro ter korakajo na Slomškov trg. Tiste osebe, ki so zaprosile za prenočišče, gredo prenočevati k šolskim sestram. Prenočišče stane 5 Din in je rezerviranih 200 postelj.

Dekliški krožki, ki so se prijavili za Maribor bodisi v narodni noši, bodisi v navadni obleki, potujejo istotako z vlakom iz Ljubljane ob 13.46. Vse informacije dobijo med vožnjo od vodstva deklških krožkov in prenočujejo vse pri šolskih sestrah. Takoj po prihodu v Maribor se uredi sprevod s fanfaro in godbo do Slomškovega trga, odkoder se potem v miru podajo na prenočišče. Zvečer se lahko udeležijo koncerta »Vnebovzetje« ali pa igre »Naša apostola«, katero prav toplo priporočamo zlasti krožkom. Zjutraj 29. junija se zberejo narodne noše: dekleta, žene, fantje in moške v Prešernovi ulici v bližini frančiškanske cerkve. V sprevodu se podamo h glavni službi božji na trg. Z glavnega trga na Slomškov trg koraka naša skupina tik pred duhovščino.

Kako potujemo? Vsak, kdor hoče iti v Maribor, mora imeti izkaznico ali legitimacijo. Stane 3 Din in se naroča pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 7. S to izkaznico se kupi cel vozni listek do Maribora, obenem se kupi železniška legitimacija »k 13«. Ta železniška legitimacija naj se istočasno s karto Žigosa, ko pridemo v Maribor, ohranimo vozni listek in obe izkaznici, katere pa je dati obe v Mariboru tudi žigosati. S tem imamo pravico do brezplačne vožnje nazaj. Pripominjamo, da za ponedeljek popoldne izletniška karla ne velja. Ta ugodnost namreč poteče v ponedeljek ob 12. Odhod iz Maribora pa je določen na 14.15, prihod v Ljubljano 18.12, tako da imajo zvezo na vse strani. Ljubljanci pa se vračajo z vlakom ob 18 in pridejo v Ljubljano ob 22.03.

Drobne novice

Tudi Kranjci v Maribor na Slomškove praznike!

Delo za Slomškovo proglasitev blaženim mora biti zadeva vseh vernih in zavednih Slovencev! Napačno bi bilo, če bi jo prepustili zgolj Ljubljančinem, kakor bi bilo zgrešeno, če se oni za Baragovo ne bi zanimali. Zato mora biti tudi iz ljubljanske škofije udeležba na Slomškovih praznikih v nedeljo in ponedeljek kar moči velika! Posebno važnost polagamo na narodne noše in na moše in faute! Teh mora z nami čim več!

Koledar

Torek, 23. junija: Agripina, devica mučenica; Ediltruda, kraljica.

Novi grobovi

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspal g. Pavel pl. Levičnik, višji svetnik dir. drž. železnic v pokopju. Truplo bodo prepeljali v Železnice, kjer bo pogreb v sredo, 24. junija ob 3. popoldne. Naj v miru počiva! Žalujočim naše iskreno sožalje!

† V Radencih je umrl dne 21. t. m. nena doma od kapi zadet g. Jakob Zemljčič, bivši narodni poslanec in nad 30 letni župan občine Radenci. Pokojnik, ki se je rodil 1872 v Radencih, ter si je pridobil kot župan veliko zaslug za povzdig tega kopališča, je bil skraj v vrstah dr. Korosca, pozneje pa je prešel k slogašem. Zadnje čase se je zopet nagibal k nam. Bil je pošten in spoštovan mož. — Naj počiva v miru! Žalujočim naše sožalje!

Osebnosti

— Na Umetniški akademiji v Zagrebu je dne 20. junija 1936 diplomiral za akademskega slikarja Jakob Karel iz Lipovce v Prekmurju, član »Danice« v Zagrebu. Čestitamo!

Za solnčenje!

Ni olje! Niti krema. Ruja-venje, urmetno, Tschamba Fii — osvježujoča tekočina, Vas obnavlja solnčarice, Vam naredi lepo rujav barvo. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah. Generalno zastopstvo: **Drogerija Gregorič** dr. z o. z. Ljubljana, Prešernova ulica štev. 5

— Izkaznice za polovično vožnjo v Maribor se dobe pri Prosvetni zvezi, Ljubljana. Miklošičeva cesta 7a/I. Za narodne noše je preskrbljeno pri Šolskih sestrah v Mariboru za ceno 5 Din za noč. Odhod za narodne noše v Maribor je v nedeljo ob 13.36.

— XII. romanje na Višarje bo 1. in 2. avgusta t. l. — Kdor se želi udeležiti, naj se prijavi do 15. julija Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 7, kamor naj pošlje svojo sliko in rojstne podatke. — Celokupni stroški iz Ljubljane 80 Din, od Jesenice 45 Din.

— Kam na stanovanje z dijakinjami? Šolske sestre III. reda sv. Frančiška so v svoji novo kupljeni hiši na Lončarski stezi 2, nad Ljudskim domom priredile prostore za stanovanje dijakinj. Zavod ima sončno lego — od jutra do večera ga oblivajo sončni žarki. Za hišo je velik vrt z izredno dobrim — kar planinskim zrakom, saj leži na obronkih ljubljanskega gradu. — Vrt se proti zapadu steka v senčnat gozd. Dasi je zavod sredi mesta — 3 minute od stolnice — je pa vendar hkratu izven mesta, v popolnem miru, da tako ugodno lege nima v Ljubljani nobeno dijaško stanovanje. Da so na tako ugodnem prostoru učilnice in spalnice svetle, zračne, zdrave, brez prahu, je jasno; saj so visoko nad cesto, ki pa poleg tega prometno skoraj nima. Zavod bo dijakinje oskrboval z vsem, predvsem z zdravjo, lečno hrano, pazil bo, da bodo redno in v miru lahko vršile svoje naloge. V domači kapeli bodo pa lahko izvrševale svoje verske dolžnosti. Podrobna pojasnila dajo šolske sestre v Ljubljani, Lončarska steza 2. V isto hišo se je preselila tudi vezilnica, ki je bila prej Pred škofijo 3-II.

Srce, ledvice, živce, ženske bolezni, spolno slabost, notranje žleze, nervozo, skleroza

zdravi z uspehom naše najmočnejše prirodno ogljikovo mineralno

Radensko kopališče, Slatina Radenci (pri Mariboru)

Od 15. maja vozi direktni vagon iz Ljubljane do Radencev brez prestopa. Iz Ljubljane odhaja ob 7:20 zjutraj.

— Tujsko-prometna zveza »Putnike« v Mariboru je prejela obvestilo, da so ninozemski oblastvi namen pospeševanja tujkega prometa odobrila razne olajšave za potovanja skupin v Niozemsko. Skupine, ki imajo najmanj 10 udeležencev, ne potrebujejo za potovanje v Niozemsko niti potnega lista niti vizuma. Vodja skupinskega potovanja mora izpolniti na meji gotove formalnosti. Podrobnejše informacije daje »Putnike«, Maribor, Aleksandrova 35, tel. 21-22.

— Ne odlašajte več! Še danes zahtevajte brezplačno podrobna pojasnila za zanimivo potovanje v Južno Srbijo z avtom od 6. do 18. julija. Prijave in vplačila sprejema do 25. junija pisarna »Po božjem svetu«, Ljubljana, Šentpeterska vojašnica.

— Svoje sorodnike išče. V naši podružnici v Celju se je oglašil železniški uradnik v pokopju g. Trebue Andrej, ki bi rad dobil kakega svojega sorodnika. G. Trebue je star danes 76 let in je v Celju popolnoma osamljen. Ze leta 1885 je odšel v Srbijo, kjer je služil ves čas do upokojitve kot železniški uradnik. Leta 1930 se je zopet vrnil iz Srbije in se naselil v Celju. Doma je iz Laškega. Ker je popolnoma osamljen, nima ne žene ne otrok, zato bi rad dobil sedaj kakega svojega sorodnika. S sorodniki je namreč že pred več leti pretrgal vse stike oziroma nima od njih nobenega glasu. Njegova mati in mati Vilijemine Hribarjeve, žene bivšega pevskega mojstra v Celju Alojzija Hribarja (ki so živeli v Celju okrog l. 1877), sta bili sestri. Če bi se našel kje kak sorodnik, naj se zgleda na naslov: Andrej Trebue, železniški uradnik v pok., Cesta na Dobrovo 12, Celje.

— Premrl, Deset mašnih daritvenih pesmi. Za darovanje, Svet in po povzročanju. Ponatis l. zbirke mašnih pesni z novim darovanjskim besedilom za mašani zbor priredil Stanko Premrl. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Cena part. 16 Din, glas. 5 Din. Po navodilu našega knezoškofa naj bi bili mašni spevi spojeni z glavnimi deli sv. maše, oziroma kot tolnači molitev, ki jih mašnik molil pri sv. daritvi. V to svrhu bodo pribojci napravi izborni služili našim cerkvenim »borom, katerim te speve prav toplo priporočamo. Verniki bodo ob teh naprevih lažje sledili glavnim delom sv. maše in bolj prisotnovali najsvetejši daritvi.

— Padec s češnje. V Hudem pri Stični je padel s češnje in dobil notranje poškodbe 15 letni posestnikov sin Ciril Miklavčič. Prepeljan je bil v ljubljansko bolnišnico, kjer so zdravniki ugotovili, da je njegovo stanje zelo nevarno.

Pri koruplentnih ljudeh se izkaže naravna

Franz-Josefova

grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katere se uporablja brez posebne diete. **Franz-Josefova grenka voda** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami. Ogl. reg. S. br. 30474/35

— Veliki vlom v Čakovec pojasnjen. Poročali smo o velikem vlamu, ki je bil pred dnevi izvršen v prostore Prve hrvatske štedionice v Čakovec. Tam so neznanji vlomilci odnesli okoli 65.000 Din v naši valuti in za nekaj tisoč tuje valute. Oblasti so zasumile, da je pri vlamu sodeloval bivši uradnik tega zavoda, 24 letni Franjo Macšek, ki je sicer iz ugledne rodbine v Čakovec, pa je prišel pod vpliv dveh pustolovcev, Nikole Baščevića in Franja Krstulovića iz Splita. Macšek je že v jeseni izginil iz Čakovca, še poprej, preden je izstopil iz službe, pa je v milu odtisnil negativ ključev. Na podlagi tiralice je bil Macšek sedaj aretiran v Gornji Radgoni. Sodelovanje pri vlamu je gladko priznal ter opisal način, kako je vlomil z Baščevićem in Krstulovićem. Po vlamu so pobegnili vsi trije, in sicer Baščević ter Krstulović v Split, Macšek pa proti avstrijski meji. Macšku sta pustila oba splitska pustolovec le majhen del plena. Macšek je šel v Avstrijo, ker je upal, da ga Avstrija kot vojaškega begunca ne bo izročila Jugoslaviji.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— Zagrebska zdravniška afera. V Zagrebu sodišče obravnava veliko afero proti zagrebškemu zdravniku ginekologu dr. Karpatiju, ki je znatno prekorajil svoje zdravniške pravice. Obravnavi prisostvujejo po večini resnejši ljudje, medtem ko so poprej prisostvovali povelični mlajše ženske. Branitelj dr. Karpatija je zahteval, da se dr. Karpatij izpusti na prosto. Sodišče je nato odredilo, da mora dr. Karpatij položiti 400.000 Din jamčevine, naka se bo mogel braniti iz svobode. Branitelj je res prinesel 200.000 Din v hranilnih knjižicah in 200.000 Din v gotovini, naka je sodišče dr. Karpatija izpustilo iz preiskovalnega zapora. Obravnava proti dr. Karpatiju pa se bo še nadaljevala.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Ljubljana

— Tudi Ljubljano vabi Slomšek v Maribor! Bela prestolnica Slovenije mora biti na Slomškovih praznikih, dne 28. in 29. t. m. res častno zastopana! Narodne noše z nami, da bo slavje čim lepše! Moške in fante v Maribor, da tam še enkrat preživimo trenutke navdušenja, kakor smo jih lani v tisti črnočni noči na kongresu! Narodne noše in fante kolešarji, prigrisite se pri Prosvetni zvezi (Miklošičeva c. 17), drugi moške in fante pa v Salez. mladinskem domu na Kodeljevem ali na Razniku ali pri Prosvetni zvezi. Tam dobite tudi izkaznice in vsa potrebna navodila.

— Ljubljanski dijaki, ki bi želeli iti na Slomškove praznike v Maribor, dobijo lahko četrtinsko vožnjo, če se jih zbere iz posameznega učnega zavoda vsaj 10 in naprosijo katerega g. profesorja za spremstvo. Prijavitelj se je vsaj do jutri zvečer kakor zgoraj.

— Kresni večer v Trnovem. Kakor vsako leto, bo tudi letos trnovski cerkev sv. Janeza Krstnika na kresni večer (v torek) odlično razsvetljena. Ob 8 zvečer bodo litanije. Veliki Krstnikov oltar je na novo opremljen z dekorativno razsvetljavo. Po litanijah bo slovesno zvonjenje, razsvetljava cerkve z žarometi, umetnim ognjem in žarčnicami ter razsvetljava sv. Janeza na mostu. Pridite pogledat!

— Občni zbor društva »Dom slepih« v Ljubljani. Dne 30. junija 1936 bo ob 5 popoldne v magistratni posvetovalnici polagalo svoje račune društvo Dom slepih. Na ta občni zbor z običajnim dnevnim redom vabi vse svoje člane in prijatelje odbor.

Ob 16, 19.15 in 21.15

Rdeči jezdec

Danes zadnjikrat!

Svetislav Petrović in Camilla Horn

— Višji tečajni izpit na mestni ženski realni gimnaziji je bil v dneh 13. do 21. junija t. l. pod predsedstvom ministrskega odposlanca g. vseučiliškega prof. dr. K. Ozvalda. Od 22 kandidatinj je bila priznana zrelost sledečim pripravnicam: Benič Mavri, Bolčar Danijeli, Gaspari Bredi, Klanjšek Nevi, Kos Sonji (opr. ust. izpita), Kosmini Palmiri, Lulik Mariji, Mahkoti Angeli, Marušič Valeriji, Pavlič Eriki, Perco Zlati, Pirc Marii, Primožič Stefaniji (opr. ust. izpita), Rus Jelki, Spiller-Muys Nuši (opr. ust. izpita), Smuc Ernestini, Triller Meti, Vidmar Vidi (opr. ust. izpita), Volavšek Duši (opr. ust. izpita), Krečič Ani in Slapšak Mariji.

— Sestanek zdravnikov SKASA bo v četrtek dne 23. junija ob 20. uri v društvenih prostorih (ne ob 18. uri).

— Prosvetno društvo Ljubljana-mesto — Dekliški odsek ima drevi točno ob 8. uri redni sestanek v sobi Gospodarske zveze. Predaval bo g. p. Ačko »Zmote v sodobnih gospodarskih naukih«. Pridite polnostrojevno!

— Vsem, ki so se ob smrti našega očeta, gospoda Franca Malekovića, spomnili nega in nas, se zahvaljujete otroci.

— Požar na cestni na Rožnik. Včeraj zjutraj, okoli 4 je pričelo goreti na Cesti na Rožnik št. 29.

Vnel se je skedenj posestnice Ivane Breznikove. V skednju je bilo spravljeno mnogo kuriva ter stavbena gradiva, ki je pričelo goreti z visokim plamenom. Požar se je zelo naglo širil, tako, da je bil kmalu ves skedenj v plamenu, vnela pa se je tudi še bližnja stanovanjska hiša Breznikove ter neko drugo gospodarsko poslopje. O požaru so bili obveščeni poklicni gasilci, ki so takoj prihitali pod vodstvom podpoveljnika g. Ogrina z motorno brizgalno. Gasilci so najprej pogasili ogenj na stanovanjski hiši ter tako preprečili večjo škodo, nato pa so pričeli gasiti požar na skednju. Morali so skedenj skoraj izprazniti drv in drugega lesovja. Gasilci so delali dobre štiri ure ter se šele po 8 zjutraj, ko so požarno nevarnost popolnoma odstranili, vrnili domov. Poklicnim gasilcem so pomagali pri gašenju tudi prostovoljni gasilci, ki so prihitali za njimi. Skupna škoda znaša kakšnih 25.000 din.

— Obiranje lipovega cvetja. S prepovedjo izza zadnjih dni je v Ljubljani prepovedano nabiranje lipovega cvetja po lipah v drevoredih in ob cestah. Prepoved je nrova in se izvaja zelo strogo, zato so s cest izginili nabiraleci cvetja, po večini mladina. — Prepoved je povzročila nekaj osamljenih primerov, ko so nekateri mladi divjaki lomili kar cele veje ter jih obirali šele na tleh. To početje res ni bilo hvaljevredno, vendar pa tudi ni bilo vredno takega hrupa, kakor ga je pričel neki ljubljanski dnevnik zaradi tega. Nabiranje lipovega cvetja je tako rekoč stara navada revnih ljubljancov, ki vedo, da je lipov cvet izvrsten za čaj in zdravila. Marsikaka revna družina si je z nabiranjem lipovega cvetja zaslužila v sedanjih stiski nekaj dinarjev. Ne gre pa, da bi oblasti smatrale pisanje kakšnega osamljenega pisca, ki ima dostop v kakšen dnevnik, kar mnenje javnosti. Naše mnenje bi bilo, naj bi se izdajale nekakšne »licence« za obiranje cvetja, tako, kakor svoj čas za nabiranje divjega kostanja, takim osebam, ki bi zagotovile, da drevoja ne bodo kvarile, temveč bodo v resnici nabirale le cvetje. Res bi bilo škoda, da bi se revnim ljudem še to odvzelo.

— Poprava Dolenjske ceste v zadnjih dnevih prav lepo napreduje. Cestišče je zvišeno in utrjeno že od Karlovskega mostu pa do mitnice. — Vreme je kolikor toliko ugodno ter ves dan vozi po cestišču parni valjar. Ta valjar je last banovine ter je nekoliko manjši kakor mestni, svojo nalogo pa prav tako uspešno opravlja. Izkazalo se je to v zadnjih dnevih, ko skoraj vsak dan lije, vsaj za pol ure dnevno. Ob takem vremenu je bila Dolenjska cesta dosedaj vedno blatna, polna luž in skoraj neprehodna, sedaj pa se po zboljšani cesti voda naglo odteka. Na ta način bo cesta zboljšana vsaj do Rudnika, to je do mestne meje. Ugotavljamo, da je zboljšanje te ceste velik uspeh krajevene organizacije JRZ, ki je na odločujočih mestih energično zahtevala popravilo ceste in tudi to dosegla, česar se nasprotni organizacijam ni posrečilo vsa prejšnja leta.

Maribor

Rediteljem

Reditelji za Slomškove dneve, ki so se prijavili in ki so ali še bodo prejeli izkaznice, naj pridejo v Maribor po možnosti že v soboto, 27. junija, popoldne. V soboto popoldne ob 14 zbor v semeniskem vrtu v Koroski ulici št. 12. Ob tej priliki bodo izdana podrobna navodila. Pismena navodila se ne bodo razpisijala.

— Za izlozbe ob Slomškovih praznikih dobite slike in kipe v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

— »Vnebovzetje«, znani Sattnerjev oratorij, izvaja Slovensko pevsko društvo »Maribor« ob Slomškovih praznikih dne 28. in 29. junija. Sodelujejo kot solisti: gospa Lovšetova, gg. Živko in Neralič, pomožna vojaška godba ter mešan zbor »Maribor« pod vodstvom dirigenta Jan. Ev. Gašpariča. Dne 28. junija se vrši koncert zvečer ob 20, 29. junija ob 3 popoldne, obakrat v veliki dvorani Uniona. Cene od 5 do 25 Din. Nabavite si vstopnice v predprodaji v Cirilovih knjižarnah.

— Za Mariborčane bo predstava ljudske igre »Naša apostola« v Ljudskem vrtu samo v soboto, 27. junija, ob 8 zvečer. Za zunanje udeležence bo predstava 29. junija ob 3 popoldne, za vse skupaj pa zadnja predstava 29. junija ob 8 zvečer. Cene vstopnic: stojišče 3 Din, sedeži po 5, 8, 10, 15 Din, rezervirani sedeži po 20 Din. Predprodaja vstopnic: Koroska c. 1, Aleksandrova c. 6. Mariborčani, nabavite si vstopnice k tej veličastni igri v predprodaji, da ne bo navala pri blaginjah.

— Značilno! Za nedeljsko slavnost je mariborska občina izdala poziv na občane, da razobesijo zastave. Poziv je uradno poslala vsem mariborskim časopisom, ki so ga objavili vsi razen »Jutra« in »Večernika«. Kljub temu pa je bilo vse mesto do zadnje hišice v plapolajočih zastavah.

— Na klasični gimnaziji se je včeraj zaključila matura. Vseh maturantov je bilo 73, od tega 6 deklic. Uspešno je maturiralo 57 maturantov (od teh 13 z odliko), 10 jih ima popravni izpit, za leto dni pa je bilo zavrnjenih 6. Imena maturantov prinesemo v prihodnji številki.

— Letni uspeh na II. drž. dekliški meščanski šoli sv. Cirila in Metoda v Mariboru. Od 325 učenk je izdelalo razred 26 učenk (8%) z odličnim, 119 učenk (36.31%) s prav dobrim, 100 učenk (30.76%) z dobrim uspehom, pozitivno je torej ocenjenih 245 učenk (75.47%). Negativno je ocenjenih 78 učenk (24.31%), a izmed teh jih bo polagalo jeseni 60 (18.46%) popravilni izpit, padlo jih je torej 18 (5.53%). Ene učenke (0.31%) je ostala neredovana. Učni uspeh pri završnem izpitu je bil v celoti pozitiven (100%) in sicer se je orisiglaslo k završnemu izpitu 35 učenk, od katerih je položilo izpit 7 učenk z odličnim, 24 s prav dobrim uspehom, samo 4 učenke z dobrim uspehom.

— Mestni dekliški zavoda »Vesna« v Mariboru ima internat, gospodinjstvo in žensko obrtno šolo. V internat se sprejemajo razen učenk omenjenih šol tudi tiste, ki obiskujejo srednje šole izven zavoda. Gojenkam se nudi prijeten dom, skrbna vzgoja in vestna pomoč pri učenju. Prospekti se dobe pri ravnatelstvu zavoda.

— Maturanti drž. realke v Mariboru iz l. 1921 se setanejo dne 4. julija t. l. ob 20 v hotelu »Orel« (igralna soba), da v družbi svojih profesorjev pralavajo 15 letnico mature.

— Dober znak. V Mariboru so se ponujale poprej hranilne knjižice Mestne hranilnice po 70% vrednosti. Danes jih pa nihče več neče prodati.

— Vodstvo »Mariborskega tedna« svari pred akvizitirji, ki nabirajo inserate za neko »Propagando Mariborski teden SPL«. »Mariborski teden« bo izdal letos lastno publikacijo.

— Dobro kupčijo je napravilo Podporno društvo železničarjev. Za obe stanovanjski hiši dunajske Občekaristne zadruge, v katerih je 62 stanovani je dalo samo 1.650.000 Din.

— Trgovine v Mariboru bodo v nedeljo, dne 28. t. m. zaradi Slomškovih dni dopolne odprte.

— Plavalna sekcija Maratona je dobila letos izvrstnega trenerja gosp. Darka Prvana iz Splita.

G. Prvan je bil dolgoletni trener »Jadrana« ter je v veliki meri njegova zasluga, da so splitski plavalci tako napredovali. G. Prvan vodi že prav pridno treniranje na otoku. V maratonski plavalni ekipi se je zbralo letos rekordno število plavalcev. Trener je na razpolago sicer tudi drugim plavalcem, v glavnem pa bo pripravil maratonsko ekipo za letošnje tekme, v katerih pod njegovim vodstvom gotovo ne bo igrala zadnje vloge.

— Prevozniki oziroma delegati obeh slovenskih združenj prevoznikov so obravnavali na sestanku v Ljubljani vprašanje spremembe pravilnika o prometu s tovornimi avtomobili, ki je nevzdržen ter globoko sega v gospodarsko življenje in nadaljnji obstoj avtoprevoznikov. Zedinili so se na izdelan osnutek pravilnika, vršil se bo pa še sestanek v Mariboru, na katerem se bo končno-reljavno sprejel.

— Pevci Glasbene Matice imajo drevi ob 20 važen sestanek.

Celje

— Bolgarski akademiki in akademičarke v Celju. Včeraj zjutraj je prišla v Celje skupina 19 bolgarskih akademikov in akademičark. Dopoldne in popoldne so si pod vodstvom g. prof. Bolharia ogledali razne znamenitosti mesta Celja, popoldne tudi Mohorjevo tiskarno in Stari grad. Po kosilu je bil v vrtnem salonu hotela Evrope prisrčen sprejem. Bolgarske goste je nagovoril najprej g. prof. Bolhar, nato pa v imenu Društva jugoslovanskih akademikov jurist g. Rado Hodžar. Člani DJA so poklonili vsaki bolgarski tovarišici tudi šopek nageljnov. Člani tega društva spremljajo bolgarske tovariše in tovarišice po Celju. Danes popoldne gredo na Dobro, zvečer ob 8. bo pa v mestnem gledališču večer bolgarskih plesov in bolgarske pesmi. Nastopijo v narodnih nošah. Občinstvo vabimo, da se tega večera v mestnem gledališču udeleži v čim večjem številu.

— Absolventinje drž. dvorazredne trgovske šole v Celju letnika B 1925/26 se sestanejo za 10 letnico v nedeljo dne 28. t. m. ob 10. dopoldne v hotelu Evropa v Celju. Tovarišice, katere slučajno niso prejele posebnega obvestila, se obveščajo med potom, naj pridejo zanesljivo vse.

— Proslava zadrugnega dne v Celju. Celjska podružnica Nabavljalne zadruge drž. uslužbencev v Mariboru je v nedeljo proslavila na slovesen način zadrugni dan. Pred vhodom v zadrugne prostore v Prešernovi ulici sta bili izobešeni državna in lepa zadrugna zastava. Ob 9. uri je bilo obdarovanih kakih 200 otrok zadrugnih članov, ob 11. je bilo pa zadrugno predavanje, ki ga je imel sodnik okrožnega sodišča iz Maribora g. Pečnik. Popoldne je bila v notranjih prostorih ljudska veselica, ki je bila pa bolj slabo obiskana. Iz Maribora se je te proslave udeležilo kakih 60 zadrugnikov, med njimi tudi salonski orkester mestne godbe v Mariboru.

— Zrtev Savinje. Včeraj ob pol 13. je Savinja priprlala oblečeno žensko truplo. Kopalci, ki so bili na Savinji v Liscach nasproti posestnika Lune, so jo potegnili iz vode. Utopljenko so skušali ožviti z umetnim dihanjem, vendar je bil ves trud brezuspešen. Utopljenka je stara okrog 40 let, dobro ohranjena in bolj revno oblečena. Identifika se ni dognala. Na obrazu ima stare, nekoliko začelene rane. Verjetno gre za nesrečo ali za zločin.

Novo mesto

Gradbena delavnost v našem mestu. Velikopotezno si ustvarja naše mesto novo lice. Na oni strani Krke se oblikuje lepa, skoraj trinadstropna vila primarnja tuk. moške bolnišnice g. dr. Pavliča. Na poti proti Smihelu, na lepi razgledni točki pa si je postavil hišo tuk. živnozdravnika g. Vandot. da ne omenjamo rasti Novega mesta tudi ob Ločenški cesti. Istočasno pa so v kratkem času regulirali lep trg pred Prosvetnim domom in staro pokopališče nasproti glavarstvu.

Vprašanje živilskega trga. Ze večkrat se je sklenilo, da se živilski trg prestavi v Glavnega trga na drug prostor. Sklep se ni izvršil in se ni kljub ponovnim zahtevam in sklepom. Ponovno pozivamo odločno faktorje, da se to zgodi. Sedanje stanje je nevdržno. Skrajno nehiteljno je, da se sadije in ostalo prodaja nepokrito sredi cestnega prahu, izpostavljen nesnagi in razniu bacilom.

Dev. Marija v Polju

† Tonetu Hladniku v spomin

Na praznik sv. Rešnjega Telesa, ko je šla procesija mimo tvojeja okna, so v njem sveče gorele presv. Evarhijstij v čast, tebi pa so dogorevale in naznanjale smrt. Otročiče tvoje so poklicali iz procesije, bolešno so zaplakali. Vsa fara domalega se je poslovala v dveh dneh od tebe. V soboto — Marijin dan, ki si jo vzljubil že kot kongregantist v škofovih zavodih — na dan tvojeja patrona sv. Antona smo te položili k večnemu počitku. Trije domači duhovniki, tvoji sošolci, tvoji stanovski tovariši, tvoji bojevniki, častna četa vojakov, dve godbi, štiri gasilske čete, vojni invalidi in nešteta množica ljudstva so te spremili na zadnji poti.

Kot sedmošolca v škofijski gimnaziji so ga poklicali v vojno, kjer se je boril v Tirolah, na Pijavi. Kot poročnik je prišel hudo ranjen iz vojne meteža domov k skrbni materi. Kot spomin na to grozno vojno je nosil v telesu kroglo, ki je šla z njim v grob. Ko je okrevljal, je šel študirat na zagrebško univerzo. Po smrti brata ga je boleha mla poklicala domov, kjer je prevzel posestvo in obrt, za katero se je usposobil že kot deček pri materi — prvi poslovodnikini po dr. Kreku ustanovljenem konsumnem društvu v domači fari.

Poročen s hčerko g. Oražna iz Most je domačijo povzdignil, vodil trgovino in gostilno. Zelja po družini se mu je spopolnila. Štirje otročiči, ki jih je ljubil in lepo vzgajal, plakajo ob grobu.

Kot vojak — bojevnik se je udeleževal tudi po vojni in je, kakor njegov prijatelj in tovariš Bonač, docela živel za domo in zvezno organizacijo bojevnikov, kateri je načeloval skozi 10 let. Dal ji je svoje prostore za društvene namene na razpolago. Bil je pravi bojevnik Bonačevega duha. S kakšno vneto je hotel sam in tudi druge bodril za vsakoletne labore na Brezjah, Crogrog, Mokrog. Njegova največja zasluga — in gmotna žrtev je naš lepi vojni spomenik. Tudi oskrba spomenika vsa leta je slonel na njegovih ramah. — Bil je pravi slovenski bojevnik. Obsodil je takoj poskus, speljati bojevnike vrste od narodove skupnosti.

Se eno čednost bi rad poudaril. Kot Slovenec z dušo in telesom je bil vedno v naših političnih vrstah, to tudi takrat, ko so mnogi oklevali, odpadli in bi mu kot obrtniku bolj neslo drugje. Hladnik ni obračal plašča po vetru. Vedno kremenit značaj, čeprav je trpel škodo in bil zarmenovan kot nezanesljiv — protidržaven. Bili je tudi druge, da so vztrajali in jim pomagali.

V njegovih lokalih so bili samo katoliški časopisi, Slovenec, Domoljub, Mladika. Čas itd.

Kot vojaka smo ga bojevniki spremlili k počitku in ga bomo ohranili v najlepšem spominu. Naj mu bo vsemogočni Bog, najvišji Vojkovodja, bogat plačnik. — Počivaj v miru!

Dva lepa prosvetna praznika

V Šmartnem pri Kranju

V nedeljo, 21. t. m. je bil lep prosvetni praznik v Šmartnu pri Kranju: blagoslovili smo prapor tamnega Prosvetnega društva. K tej slovesnosti so prišla odposlanstva prosvetnih organizacij iz Kranja, Trzica, Škofje Loke, Sencurja, Radovljice, Komende in Sostra pri Ljubljani. Šest društvenih zastav je prišlo pozdravit svojo sestro.

Ob devetih se je uredil lep sprevid, v katerem je bilo okoli 100 narodnih noš, in korakal ob zvokih tržiške godbe v župnijsko cerkev. Tu je predsednik Prosvetne zveze g. prof. dr. Lukman v svojem govoru pojasnil naloge katoliškega prosvetnega dela, se spominjal 1050-letnice smrti sv. Metoda, prosvetnega dela Slomškovega in posebej opisal delovanje Slomškovega učenca in sodelavca, straziškega rojaka Jožefa Rozmana, ki je umrl l. 1874 kot dekan v Konjicah. G. svetnik Sarc hrani sliko tega odličnega moža. Nato je služil predsednik sv. mašo, med katero je domači pevski zbor zelo lepo prepeval. Po sv. maši so pred oltarjem razvili novo zastavo in predsednik Prosv. zveze jo je blagoslovil. Kumovala sta gospa Schifferjeva, ki je na zastavo privezala lev trak, in gosp. Draksler. Nato je godba intonirala himno »Povsod Boga« in vsa množica jo je močno pelala. Po cerkvenem opravilu, pri katerem je bila prostrana šmartinska cerkev do zadnjega kota polna, se je razvil sprevid, ki je krenil na slavnostni prostor ob Šmartinskem domu. Tu je g. duh. svetnik Sarc pozdravil navzoče, se zahvalil bratskim društvom, ki so bila zastopana, in ob burnem odobravanju predlagal, naj se pošlje pozdrav častnemu predsedniku Prosvetne zveze, g. notranjemu ministru dr. Antonu Korošču. Predsednik Prosvetne zveze je v kratkih besedah šmartinskemu prosvetnemu društvu čestital. Slavnostni govor je govoril kranjski rojak, g. odvetnik dr. Šmajd. Oziroma se je na vzgojno delo prosvetnih društev v neposredni preteklosti, ki je vzgojilo značaje, ki so trdni ostali tudi v času zatiranja. Posebej se je oziroma na naloge prosvetnega dela v kraju, kakršen je Šmartno, kjer se je treba boriti s silami, ki se prizadevajo vernemu delavcu vzeti Boga in delavca ponižati na stopnjo stroja, pa venomer vpeljuje, da delavca rešujejo. Vsi, ki jim je mar blagor naroda in države, bodo prosvetna društva podpirali, ne pa jih ovirali pri delu. Pozival je starše, naj pošiljajo svoje otroke v katoliška prosvetna društva, ako jih hočejo ohraniti sebi, Bogu in domovini. V naših prosvetnih društvih imajo prostora vsi stanovi, delavci, kmeti in inteligent. Vse pa mora preinjšati ena volja: služiti hočemo Bogu in domovini, a hlapci nečemo biti nikomur. Ognjevitim besedam, ki jih je večkrat pretrgalo živahno odobravanje, so poslušalci na koncu pritrdjevali z navdušenim vzklikanjem in ploskanjem. Z zabijanjem žebeljev se je zborovanje končalo, malo preden se je oglašil opoldanski zvon.

Popoldne po večernicah se je slavnostni prostor zopet napolnil. Z izvajanjem sporeda prireditve so pričakali, da se je pripeljal g. ban dr. Natlačen. Kakih 200 m od slavnostnega prostora so ga sprejele zastave, narodne noše in godba in mala deklica mu je izročila lep šopek. Med prisrčnim pozdravljanjem je prišel med množico ob Šmartinskem domu. Prireditve je obsegala petje dobro izvežbanega mladinskega zbora, več pesmi, ki jih je lepo zapel cerkveni pevski zbor, rajalni nastop deklic in simbolične vaje na resne pesmi; vmes so godli tržiški godci. Prireditve je bila zelo posrečena. — Zvečer so domači igralci na društvenem odru lepo zaigrali »Upor Bohinjcev«.

Prosvetni dan v Šmartnu je v naših vrstah podžgal novo navdušenje za katoliško prosvetno delo.

V Št. Juriju pri Grosupljem

Št. Jurij, 22. junija.

Včeraj so se vse vasi občine Št. Jurij, posebej pa še samo Št. Jurij odeli v praznično oblačilo. Vse vasi so tekmovala med seboj, kako lepše pozdraviti kuma društveni zastavi bana g. dr. Marka Natlačena.

Vsaka vas je imela svoje mlaje, ki so bili postavljeni in okrašeni kljub košnji in največjemu delu. Pod slavoletki pa so se zbirali vaščani in pričakovali prihoda g. bana, ki se je pripeljal točno ob 9 v spremstvu trnovskega župnika gosp. Finžgarja, ki je bil slavnostni govornik. Do občinske meje se je peljalo nasproti zastopstvo občine, v Mali vasi je bil sprejem, kjer je visokega kuma pozdravil v imenu cerkve župnik g. Medved, Prosvetnega društva g. Benedičič, JRZ g. Perme, fantovskega krožka g. Perme ml., in zastopnik Gasilnega društva v Ponovi vasi. Po pozdravu je krenil sprevid proti Št. Juriju, kjer je bil pred Gasilnim domom pozdrav načelnika g. Goršiča. — Pred šolo pa je pozdravil g. bana šolski upravitelj g. Trobiš, v imenu učencev pa učence Bedenčič.

Ob 10 je daroval sv. mašo trnovski župnik g. Finžgar, ki ji je prisostvovala velika množica ljudi. Med mašo je godba iz Dobrepolja igrala kongresne pesmi in je bilo ljudsko petje. Po sv. maši je imel župnik g. Finžgar slavnostni govor o pomenu prapora, v katerem je bodril in navduševal prebivalstvo za delo v katoliških prosvetnih društvih, ki so edina priporočljiva in koristna društva za širjenje ljudske prosvete. Čestital je društvu k 25 letnici želez mnogih uspehov in napredka. Po govoru je bil prapor blagoslovljen. — Na tribuni je prisostvoval sv. maši g. ban, kumica gdč. Gale Anica, ki je duša društva in ki je učiteljica v Št. Juriju že dolgo vrsto let. Po blagoslovljivi je sledilo zabijanje žebeljev, kar so izvršili visoki kum ban g. dr. Natlačen, kumica učiteljica gdč. Galetova, Perme, Strnad, dr. Ivo Češnik, prof. Lazar. Med zabijanjem žebila je visoki kum izpregovoril bodrilne besede in povdarjal željo, naj bo ta prapor simbol vere v Boga, zavesti do svoje zemlje in naroda in jugoslovanske države.

Prapor se je pridružil praporoma Prosvetne zveze iz Ljubljane in Prosvetnega društva iz Viča, nakar je krenil sprevid skozi Št. Jurij mimo visokih gostov. V sprevidu so bili konjeniki v narodnih nošah iz vseh vasi, kolesarji, gasilna društva iz Št. Jurija in Ponove vasi in mnogo narodnih noš. Končno je govoril še župnik iz Škocijana, g. Zupančič, ki je navdušil poslušalce s svojimi izjavami.

Popoldne ob pol 3 so bile litanije, potem pa v Društvenem domu akademija. Tej je prisostvoval tudi okrajni načelnik g. Maršič iz Ljubljane. Po končanem sprevidu so si mnogi gostje ogledali tudi Zupana Permeta jamo na Taboru pri Grosupljem.

Za prireditve, ki je sijajno uspela kljub utrujenosti prebivalstva imajo največ zaslug predsednik društva g. Bedenčič, učiteljica gdč. Galetova in gdč. Debeljakova, ki se mnogo trudi v korist in dobro uspevanje Prosvetnega društva. Pozdraviti je poštrevnost članstva, ki je v teh težkih časih nabralo potrebni denar za nabavo prapora, ki je krasno delo domačinke gdč. Skubiceve iz Grosuplja.

Graditev univerzitetne knjižnice

Važno pooblastilo gosp. bana dr. M. Natlačena — Mojster Plečnik izboljšal načrt

Ljubljana, 22. junija.

V razvoju vprašanja o graditvi univerzitetne knjižnice v Ljubljani nemoremo zabeležiti izredno razveljavljivega koraka naprej. Predpriprave so izvršene v toliko, da moremo z gotovostjo računati na začetek gradbenih del v mesecu avgustu. Če upoštevamo, da je že l. 1930 predložil mojster Plečnik načrte za univerzitetno knjižnico, ki naj bi po svoji zunanjosti bila en najlepših monumentalnih zgradb v Ljubljani, je trajalo 6 let, preden je prišla uredništvu. Akcija za zgradbo univerzitetne knjižnice je posplošila zanimanje javnosti za zgradbo in tako tudi pritiskala na pristojne faktorje v Belgradu, da je stvar hitreje šla izpod rok.

Letos je ministrstvo za zgradbe odobrilo načrte za zgradbo in 8. aprila je bila prva licitacija za gradbeno dela, s čemer je bil rešen tudi kredit, ker je bil pravočasno angažiran. Pred kratkim pa je mojster Plečnik, ki je za banke uprav pridobila za sodelovanje pri izdelavi podrobnih načrtov za knjižnico, predložil nov in izpopolnjen načrt, ki je bil glede na važnost zgradbe vreden vsega upoštevanja. Sprememba načrtov po novi zamisli mojstra Plečnika bi pa seveda zahtevala mnogo časa, če bi morala iti običajno uredno pot. G. ban dr. Marko Natlačen je ob zadnjem obisku ministra za gradbe dr. Kožulja v Sloveniji prosil ministra, naj mu da glede na te spremembe, ki pomenjajo itak le izpopolnitev že odobrenih načrtov za knjižnico, po § 87 gradbenega zakona pooblastilo, s katerim se prenaša pravica odobritve teh načrtov na bana. Davi je došlo to pooblastilo, ki daje g. banu pravico, da popravi načrte odobri, s čemer bosta pridobljena najmanj dva meseca. V nekaj dneh bo g. ban odobril načrte in bo razpisana licitacija v zakonitem roku. To licitacijo bo moralo še potrditi gradbeno ministrstvo. Ker je upanje, da bo nadaljnji formalni potek šel v redu, moremo z gotovostjo računati na to, da se bodo gradbeno dela začela že v avgustu. Prva licitacija pa je bila hkrati s pooblastilom, ki ga je prejel g. ban, razveljavljena.

bil glede na važnost zgradbe vreden vsega upoštevanja. Sprememba načrtov po novi zamisli mojstra Plečnika bi pa seveda zahtevala mnogo časa, če bi morala iti običajno uredno pot. G. ban dr. Marko Natlačen je ob zadnjem obisku ministra za gradbe dr. Kožulja v Sloveniji prosil ministra, naj mu da glede na te spremembe, ki pomenjajo itak le izpopolnitev že odobrenih načrtov za knjižnico, po § 87 gradbenega zakona pooblastilo, s katerim se prenaša pravica odobritve teh načrtov na bana. Davi je došlo to pooblastilo, ki daje g. banu pravico, da popravi načrte odobri, s čemer bosta pridobljena najmanj dva meseca. V nekaj dneh bo g. ban odobril načrte in bo razpisana licitacija v zakonitem roku. To licitacijo bo moralo še potrditi gradbeno ministrstvo. Ker je upanje, da bo nadaljnji formalni potek šel v redu, moremo z gotovostjo računati na to, da se bodo gradbeno dela začela že v avgustu. Prva licitacija pa je bila hkrati s pooblastilom, ki ga je prejel g. ban, razveljavljena.

Toča pustoši - Ubogi kmet!

Teharje pri Celju

V soboto popoldne je divjala tukaj huda nevihta s točo, ki je napravila vsem poljskim in vrtnim pridelkom zelo mnogo škode. Zbita je koruza in krompir, mnogo pa je škodo tudi na žitju. Pas toče se je vleklo od Celja skozi Teharje do Štor, dočim na vzhodni strani od Štor ni bilo toče. Zelo je poškodovana tudi slikarja v notranjščini župne cerkve, ker je voda lila skozi okna v cerkev. Ko je po nevihti šel hlapec uglednega posestnika Martina Rebora v Čretu krmiti živino, je našel v hlevu mrtvo kravo, ki jo je ubila strela.

Nova cerkev pri Vojniku

Danes, 20. junija ob pol 7 zvečer je med strašnim nalivom pobila polurna toča vse pri delke v Novi cerkvi in bližnji okolici. Drevje je oklesčeno, žito zbito v tla, vinogradi, ki so bili prizadeti, so uničeni. Hipoma je bila vsa okolica pod vodo, ki je udrila v hiše in hleve. Vsi jarki so polni toče in bodo ostali gotovo do močnega sonca Polnoma pobiti po toči bomo pričakovali g. bana, čigar prihoda smo se sicer zelo veselili! Naj skuša olajšati strašno bedo, ki jo nastala zaradi te velike uime. Pridite na pomoč!

Radovica v Beli Krajini

Huda nevihta s točo naša je obiskala v petek popoldne. Ves dan se je pripravljala grozen udarec za našo ljudstvo, proti večeru pa je padel na naša polja in vinograde. Toča, nekaj časa sama in potem med dežjem, debela kot orehi, je omela tla ječmen, razsekala grozdje, krompir in ku-

ruzo. Kmetje kosijo rž, hite škropiti trtje, da ga obvarujejo za drugo leto. Uboga Belokrajina! Od kod bodo dobili ljudje denar za davke, s čim se bo prehranil narod! Čas je že, da se uvede zavarovanje letine. Toča tepe samo kmeta.

Route nad Logatcem

To leto smo pri nas pričakovali, da bo obilo poplačan naš trud in znoj. Pa je prišlo drugače. Pretekli petek je zadel velik del naše občine tako strašen udarec, da kaj takega ne pomnijo niti stari ljudje. Ob 2 popoldne so se od vseh strani privlačili težki črni oblaki. Pritisnila je huda sapa, da smo komaj dihal. Komaj smo se zaveli, že se je vsula gosta toča kot orehi debela, klestila listje z dreveja, zbila vse sadje in uničila posebno vasi Praprotno brdo dobesedno vse poljske pridelke. Žito je tako zbito v tla, da ga ne bo mogoče kositi. Z njiv je odneslo plodno zemljo in pota razdrlo. Ljudje žalostni hodijo po polju in s strahom gledajo v bodočnost ter se vprašujejo, kako bodo mogli preživeti sebe in svoje družine. Nujno prosimo oblasti, da nam priskočijo na pomoč in nam tako dajo novega upanja.

Bolnim ženam

se izprazni čreva po uporabi naravne

Franz-Josefove

grenke vode neovirano in lahko.

Ug. po mla. soc. pol. in nar. zdr. 8-br. 15185, 25. V. 33.

Rada se peni,
zelo osvežuje,
izdatna pri uporabi.

Din. 6.-

NIVEA PASTA za ZOBE

Normalna tuba Din 6—, velika dvojna tuba Din 10—.

Slovanski železničarji v Ljubljani

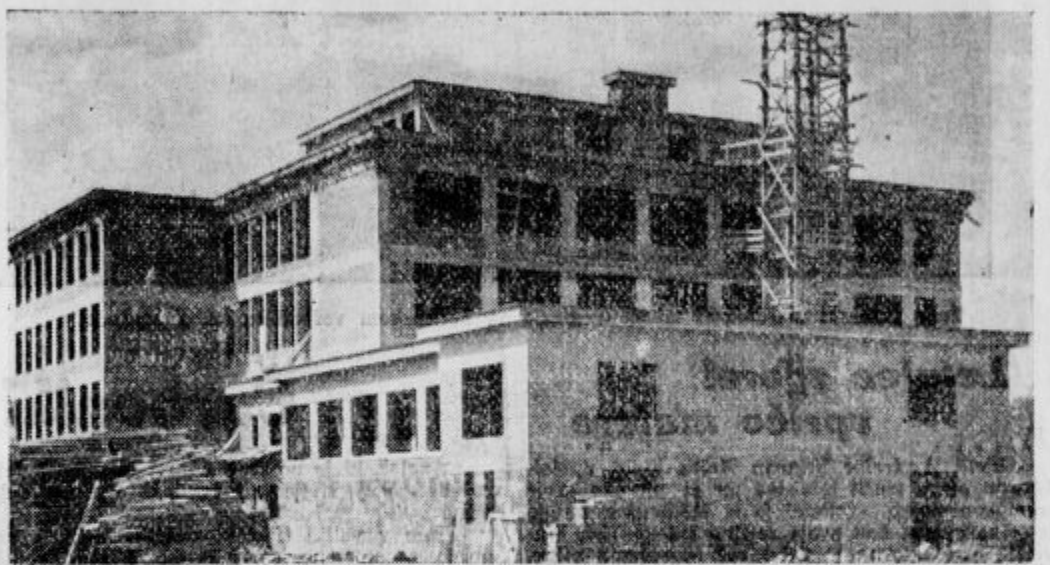
Ljubljana, 22. junija.

»Zveza slovanskih železničarjev in brodarjev« je imela svoj letošnji občni zbor v Belgradu, nakar je napravila izlete po Jugoslaviji. Na tej poti so danes z jutranjim brzovlakom prišli v Ljubljano. Slovanske železničarje so na postaji pričakovali zastopniki njihove organizacije s predsednikom inž. Rogličem in tajnikom g. Danevom na čelu ter zastopniki oblasti: v zastopstvu g. bana inšpektor dr. Guštin, g. župana podžupan dr. Ravnihar, g. škofa kanonik dr. Klinar, divizijskega generala polkovnik g. dr. Bircanin. Dalje konzul češkoslovaške republike g. inž. St. Miniowski, g. konzul poljske republike dr. Stelč, zastopniki ljubljanskih slovanskih lig in stanovskih tovariši. Po polurni zamudi je prispel brzovlak z lepo ovenčanimi vagoni ter ga je sprejela železničarska godba »Sloga« s »Triglave« koračnico. Nato je slovanske goste pozdravil g. inž. Roglič kot gostitelj, nakar jim je želez v imenu mesta dobrodošlico g. podžupan dr. Ravnihar. Nato so zastopniki posameznih lig pozdravili goste v njihovem jeziku: g. dr. Stare za Češkoslovaško ligo v češčini, g. ravnatelj dr. Mole za Priatelj poljskega naroda v poljščini in g. ravnatelj Pustoslavšek v bolgarsčini za Bolgarsko ligo. Po teh pozdravih je godba zaigrala himne vseh treh slovanskih držav. Za pozdrave so se za-

hvalili v imenu gostov voditelji vseh treh narodnosti, za Poljake g. Džekoški, za Čeha g. Malý, za Bolgare g. Todorov, nakar je godba zaigrala jugoslovansko himno. Po tem svečanem sprejemu je »Zveza slovanskih železničarjev in brodarjev«, pododbor v Ljubljani, pridelila gostom mal za jutrek v kolodvorski restavraciji, med katerim je godba »Sloga« igrala slovanske narodne pesmi. Nato se je razvil sprevid k Prešernovemu spomeniku, kjer je g. Zagajewski v toplih besedah spregovoril o tem našem velikem pesniku in v imenu vseh železničarjev položil na spomenik lep venec. Od Prešerna so se podali pred magistrat, kjer je pred spomenikom kralja Petra I. govoril g. Džekoški in položil predenj venec. Odposlanec Zveze pa so se šli poklonit g. županu dr. Adlešiču, g. banu dr. Natlačenu ter direktorju železnice g. dr. Faturju. Gostje so imeli kosilo v menzi Ljubljanskega dvora, popoldne pa so si ogledali pod strokovnimi vodstvi zanimivosti našega mesta. Ob šestih so imeli mal prigrizek v ljubljanskem nebotičniku. Ob devetih pa se je začel banket, ki traja še sedaj. — Slovanske železničarje in brodarje pozdravljamo v našem mestu ter želimo, da bi odnesli najlepše spomine na našo Slovenijo in na naš Bled, kamor bodo pohiteli jutri dopoldne. — Pozdravljeni!

Bežigrajska gimnazija

Že jeseni odprta - Sodobno opremljena - Celokupni stroški 8 milijonov dinarjev

Na levi južno in glavno pročelje bežigrajske gimnazije z glavnim in obema stran-kima poslopjema. Na desni je pritlična telovadnica.

Ljubljana, 22. junija.

Lani je začela banovina graditi v Ljubljani tako nujno potrebno gimnazijo za Bežigradom. Ker je banovina najela za kritje gradbenih stroškov posojilo, so se mogla gradbena dela pospešiti, tako da je skozi vso zimo, ki je bila itak izredno mila, stavba lepo rasla in so sedaj zidarska, krovna in kleparska dela že končana. Gimnazija leži nekako na Dunajski in Linhartovo ulice. Sedaj je dohod do nje najugodnejši mimo mitnice na Dunajski cesti in naprej ob pekovskih hišah. Zgradba sama je arhitektonsko zelo okusna in do pritličnih oken obložena z lepim podpeškim kamnom. Načrte za lepo zgradbo je napravil banovinski arhitekt in projektant ing. Emil Navinšek.

NOV TIP GIMNAZIJE

Glavno šolsko poslopje je trinadstropno, ima pa še navznoter pomaknjeno četrto nadstropje. Levi trakt, ki je priključen na glavno stavbo, ima tri nadstropja, desni trakt pa sega do prvega nadstropja in je v njem telovadnica. Značilna je razdelitev prostorov v zgradbi, ki je za naše razmere nekaj čisto novega. Glavno poslopje ima v sredi velikostni stopnišče z velikimi in svetlimi vestibili v vseh nadstropjih. Na dveh straneh teh vež so dohod do šolskih razredov. Doslej smo bili navajeni šolskih zgradb v obliki dolgih in raztegnjenih poslopij z dolgimi hodniki. V tej gimnaziji pa bo z vežami v posameznih nadstropjih in srednjim vse združujočim stopniščem ustvarjen nov tip srednje šole, ki bo gotovo prikladnejši kakor dosedanj. Gimnazija bo imela 21 učilnic, nadalje pevsko sobo, fizično in kemično predavalnico in 15 m dolgo risalnice v četrtem nadstropju. V levem trinadstropnem traktu bodo pisarne, stanovanja ter zdravniška soba za pregled. Na desni pa bo telovadnica s potrebnimi garderobami in 10 prhami.

SODOBNA OPREMA

Notranja oprema bo zelo okusna in prefinjšjena. Vsaka učilnica bo imela po dve veliki smučni okni, ki bodo slična oknom v palači v Trgovske akademije. Okna bodo tako velika, da bodo zavzemala skoraj vso zunanjo steno učilnice. Mesto klopi bodo v učilnicah pisalne mize in stoli. V fizikalni in kemični predavalnici pa bodo postavljeni sklopni stoli, tako kakor v kinu. Vsaka učilnica bo imela ob notranji steni dolgo vrsto vzdanih garderobnih omari, kamor bodo učenci lahko odlagali plašče, dežnike itd. Po vežah in stopnišču bo položen linolej, ki bo precej udušil hrust, znan iz s kamnom tlakovanih hodnikov v drugih gimnazijah. Jasno je seveda, da bo imela gimnazija tudi primerno centralno kurjavo, izborna ventilacija in vse druge, za tako javno zgradbo potrebne pritlikline.

ZADNJE LICITACIJE

Pred kratkim so bila oddana na licitaciji steklarska in ključavničarska dela, razpisana pa je tudi že licitacija za dobavo notranje opreme. Mizararska dela so na gimnaziji že končana, v delu so pa še instalacije vodovoda, plina in elektrike. Zgradbo bo z vso notranjo opremo veljala okrog 8.000.000 Din in bo po svoji zunanosti, kakor tudi po notranosti in razdelitvi prostorov najlepša gimnazija v Ljubljani. Ker hite z zadnjimi deli na vso moč, se bodo bežigrajski mladinci že na jesen odprla vrata v novo gimnazijo.

NE POZABIMO PARKA!

Samo ena nevarnost grozi gimnaziji, namreč ta, da ji njeno glavno pročelje zazidajo privatniki s trinadstropnimi stavbami. To namreč predvideva regulacijski načrt ljubljanske občine. Glede na to, da je gimnazija javna zgradba, bi bilo nad vse primerno, da se pred njenim pročeljem ležeče parcele ne zazidajo. To bi tudi odgovarjalo načelu, naj imajo šole pred dohodom na cesto čim več prostora, saj vemo, kako nepremišljeno se mladina poganja iz šole na cesto, skoraj kar pod avtomobilsko kolesa. Najugodnejša rešitev bi bila ta, da bi občina za te zasebne parcele dala lastnikom svoj svet v bližini v zameno. Iz parcel pred gimnazijo pa naj bi se napravil majhen park, ki bi povzdignil lepoto okraja. Park bi bil najugodnejša arhitektonska in prometna rešitev, saj bi segal lahko do Linhartove ulice.

Narodni običaji ob kresovanju

Marsikateri narodni običaj je že izginil pod razvojem civilizacije. Kje so tisti lepi božični večeri, ko so se shajala dekleta in v raztopljenem svincu iskala svoje usode, kje proslave robkjanja, jeseni in poljedelstva Narod se shaja v prosvetnih domovih — preprosta idiličnost se umika organiziranemu delovanju.

Vendar pa so nekatere navade, posebno tiste, ki so povezane z narodovo religioznostjo, ostale in bodo ostale tudi vnaprej, ker jih prosvetna družba goji in ohranja. Tako lepa, za naš narod posebno izrazita navada, je kresovanje. Marsikdo bi mislil, da je v kresovanju glavna stvar — kres. Toda to ni res. Ob kresnem ognju, katerega zublji pomenijo plamen nastajajoče rasti sadov in daritev za blagoslov, narod na deželi ohranjuje ob godu Janeza Krstnika mnogo prelepih običajev. Popoldne gredo fantje v lazove in naberejo praproto, dekleta pa v polje, trgat kresnice. Cele šope prinese domov ter jih izroče očetu in materi, ki gresta najprej v hlev in razmečeta praproto in kresnice po tleh, pod živino in jasi, nato posteljeta dvor, pod in akedenj, ko se pa zvečeri, okrasita vežo in hišo. Pod žleb obesita šopke, nazadnje pa natakneja najlepše vejice v okna — kajti Janez Krstnik pride zvečer po angelškem češčenju in blagoslovi dom in repe.

Ko se zgosti tema, je družina, razen odraslih fantov in deklet, zbrana v hiši. Oče pripoveduje bajke o čaru praprotnega semena in legende o sv. Janezu. Fantje in dekleta se zbera na najbližjem hribu, znosijo vsak od svoje hiše kurivo (dekleta dračje, fantje drva), prižgo kres z blagoslovljeno svečo, zapoje pesem o Janezu Krstniku, navrh pa tudi kakšne poskočne pesmi in gledajo v plamen. Če plamen šviga visoko, bo dobra letina (seveda skrbje, da je plamen zmerom visok!).

Ko plamen poigame, se začne iskanje usode (čudno je, da narod še vedno veruje v resničnost takih stvari in še bolj čudno je, da se skoraj zmerom tako zgodi, kot napove žerjavica). Fantje in dekleta skačejo čez žareče gorjice. Gorje, če se noga dotakne goreče vejice, iskre ali žerjavice! Fant bo izgubil dekleta, dekle se ne bo poročilo... In ko ogenj ugasne, položijo čez tleči pepel praproto v obliki križa, zapoje še enkrat in gredo spat — vsak s svojimi sanjami in načrti.

Rdeči sužnji

Na ozemlju sovjetske Rusije živi kakih 30 milijonov Turkov in drugih muslimanskih narodov. Največ jih je na Kavkazu v oblasti Azerbejdžan, dalje na Krimu, ob Uralu in v Zahodnem Turkestanu. Kakor pa poroča list »Novi japonski korrespondent«, ki služi turški propagandi, moskovska vlada muslimanski živelj silno zatira. Doslej je sovjetska vlada izgnala ter izselila več kakor 400.000 turških državljanov. V vzhodno Sibirijo je bilo izgnanih 30.000 Turkov z ženami in otroki, 30.000 jih je bilo izgnanih v gubernijo Irkutsk, 120.000 v gubernijo Tomsk, 100.000 v okrožje Naurim, 80.000 na otoke Solovecke ter na Mumanski polotok, 40.000 v okrožje Duvan na Baškirskem. Mnogo je vasi, kjer sedaj sploh nobeden več ne prebiva. V neki vasi, ki je poprej štela 500 hiš ter je imela 5 mošej, je sedaj le 18 hiš obljudenih. To pa je le en vzgled izmed pre mnogih.

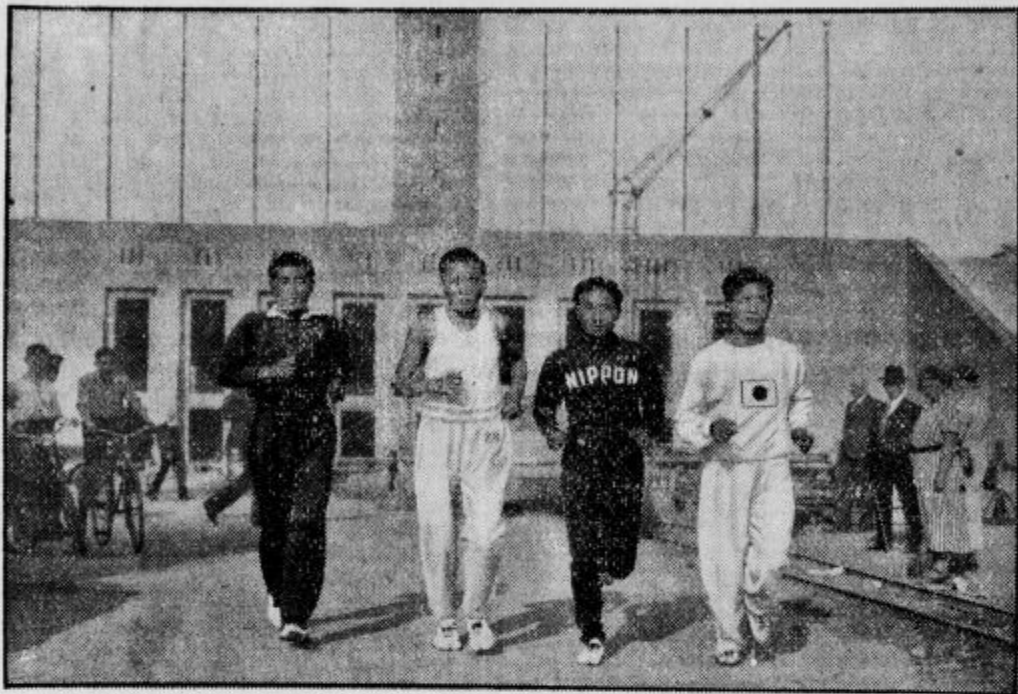
Stanje preganjenih Turkov je sila obupno. Potaknili so jih po ilovnatih kočah, ki pa po večini nimajo niti streh. Podivjani taborski poveljniki gonijo na prisilno delo v zemlji in rovih že otroke, ki so komaj dopolnili 12 let, poleg moških in žensk. Gonijo že ob prvem jutranjem svitu s korobačem v roki.

Za zdravje ni prav nič preskrbljeno. Bolniki morajo delati, dokler ne obnemorejo ter ne počepajo. Kdor pa umrje, ga pokopljejo v skupni grob, ki je navadno že vnaprej izkopen za kakih

50—60 mrličev. V te izkopane skupne grobove potem mečejo vse vprek, brez razlike ali so pregnani Rusi ali pregnani Turki, v njihovih razcapanih oblekah.

Omenjeni list trdi, da sovjeti hočejo docela uničiti narodno in versko kulturo mohamedancev, pri čemer seveda pozabljajo, da se enako godi tudi vsem krščanskim verstvom. Kakor piše ta list, sovjetske oblasti silijo mohamedance, katerim je svinja nečista žival in ne smejo jesti njegovega mesa, da morajo gojiti svinjerejo. Sovjeti namerno navajajo mohamedance, ki im je prepovedano uživati alkoholne pijače, da pijejo žganje, katero se kuha v državnih monopolnih žganiarnah. To je tudi dober vir dohodkov ruske države. Sovjeti brez dovoljenja prebivalcev spreminjajo turške molitnice in mošee v krčme in javne hiše.

Zaradi teh in takih razmer so mohamedanci začeli izgubljati vsako upanje v kako izboljšanje. Nimajo več upanja, da bi še kdaj mogli živeti in v redu živeti s svojimi družinami v svojih vaseh. Zato zapuščajo svoja selišča ter se pridružujejo nerednim vsaškim tolpom, katere se v Srednji Aziji zelo gibljejo ter dajo sovjedom mnogo opravka. Te tolpe so raztresene povsod ter štajajo po 10, 20 do 40 moških, ki so vsi dobro oboroženi ter med seboj v skrivnih zvezah. Te tolpe se neusmiljeno bore s sovjetsko oboroženo silo.

Trije japonski maratonski tekači trenirajo na berlinskem vežbališču za olimpijado.

Letalec zgorel vpricho matere

Mladi Avstralec Norman Keith Field v Melbourne se je izučil letalstva ter je oni dan prvič smel sam leteti. Odletel je iz Melbournea ter je letel naravnost nad svoje rojstno mesto Glen Waverly, nad katerim je delal več posrečenih vijug. Nato se je spustil precej nizko ter je letal nad svojo rojstno hišo. Njegova mati je stala pri oknu ter gledala. Sin ji je iz letala pomahal v pozdrav, nakar je zopet pokazal nekaj svojih letalskih umetnij. Nato se je zopet začel dvigati ter hotel odleteti. Toda revež se je premalo dvignil in je tako silno zadel v tovarniški dimnik, da je letalo odletelo nazaj ter vse razdrobljeno padlo na zemljo in obležalo na vrtu očetove hiše. V tistem hipu se je letalo vnelo. Mati, ki je v letalcu spoznala svojega sina, je planila na vrt pomagat. Letalec je bil še živ ter je kar tulil od bolečin, ker je gorel pri živem telesu. Mati je z vso silo hotela pomagati nesrečnemu sinu, a ni mogla, ker ji je branilo goreče tramovje. Priti so morali gasilci, ki so naglo odstranili vse ovire, toda letalca so izrekli že mrtvega. Tudi mati se je hudo ožgala.

»Za gledališko igralko mora biti nekaj strašnega, ko zapazi, da se stara.«
»Se hujše pa je, če tega ne zapazi.«

»Te-le gosli so me veljale celo premoženje.«
»Da jim ni videti, da bi bile tako dragocene.«
»Da so vendar le! Ker sem na njih vsak dan igral, me je stric, pri katerem sem stanoval, razdedinil.«

Sleparstvo. Janezek je bil prvič v šoli. Ko pride domov, ga vseppek vprašujejo, kako je bilo. Nekaj časa je molčal, potem pa se odreže: »Pojte, pojte, vse je sama sleparija!«
»???«
»Kaj ne bo. Nad vratni je napisano »I. razred«, mi smo pa morali sedeti na — lesenih klopih.«

Čarovniki ob Gangesu

Anglež, ki je po svoji naravi nagnjen k takim rečem, opisuje življenje indskih čarovnikov. Takole pravi:

Tam v veliki tibetski puščavi Gobi, v črnih gorah Afganistana, so v skrat in zlato oblečeni budistovski menihi, ki niso nikdar ne videli ne slišali o Indiji, vendar pa sede in premišlujejo o veliki reki življenja, ki se vali po velikih ravninah ter očisti in okrepi vse, kar se je dotakne.

Ganges teče po ravninah. Na svoji zeleni gladini nosi vso nesnago Indije. Na tisoče kanalov in rek izliva vsako uro svoje goste, umazane vode v reko Ganges, na tisoče mrličev pomečejo vsak teden vanjo. Milijoni vernih romarjev umivajo sebe in svoja umazana oblačila v nji. In vendar je voda Gangesa bolj čista, kakor voda, ki jo zajameš v najglobljih globlinah morja.

Indija je dežela kuge,

a 40 milj daleč ob Gangesu ne pozna zgodovina katerekoli nalezljive bolezni. Rekel boš: neumnost, slučaj. — Morda. In vendar Ganges teče že 10 tisoč let, a na njegovih bregovih ni bilo nikoli epidemije.

Na bregovih Gangesa posedajo tajnstveni mošče. Nekateri so grabeljivi, lakomni, razposajeni, lačni, drugi hladni. Njih čarovnije so zdaj cenene, prozorne, zdaj očarljive in prekašajo vso domišljijo. Izvedenci v stroki prerokovanja prihodnosti pravijo, da je

hindski mistik največji na svetu,

ki te hipnotizira kakor bi trenil, da mu izpoveš svoje najskrivnejše misli.

Neki mož me je osupnil in še vedno strnim. Če mislim nanj. V Bombay sem ob vodi dolgočas prodajal in opazoval ladje v pristanišču, ko je raztrgan in razdrapan vedeževalec prilezel k meni in mi zašepetal v uho: »Citam: sahibove (gospodove) misli. Kakršnekoli, kadarkoli. Za eno rupijo.«

»Kako?«

»Mojster, misli na ime. Katerokoli, kjerkoli. Samo misli na ime. Zapisal ti bom tisto ime.«

Mislil sem na ime Olive Pinchin, svoje evakinje

Orjaski ameriški top. Slika iz ameriških vojaških manevrov. — Top na železniškem vagonu kalibra 35 cm strelja. Njegov izstrelek, ki je 1500 funtov težak, leti 25 milj daleč.

Z ognjem in mello na sovražnika!

Iz Kanade poročajo, da je pokrajino Severni Ontario zajela strašna golazen. Milijarde potujočih gosenic je začelo pustošiti ondotne njive in travnike. Gosenice plezajo po hišnih stenah ter se skozi razpoke priplazijo v vsako stanovanje. Nihče ne more ustaviti te strašne vojske. Vse so že pokusili, pa nič ne pomaga. Na severu so gosenice docela opustošile cel okraj, ki obsega 8000 kvadratnih milj, kar je silna razsežnost. Ponekod lezejo gosenice tako na gosto, da se človeku dozdeva, kakor bi se zemlja pod nogami premikala.

Po naseljih ljudje jemljejo sirkove ali brezove metle ter tako pomelajo golazen s streh in sten. Toda komaj so pomeli, že zopet vse znova mrgoli. Ponekod je bil ustavljen celo železniški promet, ker so ga ustavile gosenice. Vlak je namreč pomekal toliko gosenic na železniškem tiru, da se kolesa na spolzkih tračnicah niso več hotela vrteti. Na fronti, dolgi 250 kilometrov, si ljudje obupno, a zaman prizadevajo, da bi ustavili prodiranje tega sovražnika, ki je napravil že silno veliko škodo na žitu in drugih koristnih rastlinah. Edino sredstvo, ki se je doslej izkazalo, je bilo, da so navozili zoper gosenice stotine galon petroleja in z njim polili gosenice in vse skupaj zažgali. Pri tem pa je seveda zgorelo tudi vse žito in vsa trava. Pa tudi tam, kjer ni še nič zgorelo, ker se niso požigali gosenice, je vse golo, ker so gosenice požrle vse zeleno bilje. Farmarji ne vedo, kam bi s svojo živino, ker je vse požrto. Kjer pa je še kaj trave,

pa po njej kar mrgoli gosenice.

Strokovnjaki pravijo, da tak nastop gosenic v taki množini ni nič novega ter da se to večkrat dogaja med živalstvom v Evropi je več vrst metuljev, ki si grade skupna gnezda in potem gosenice skupno hodijo iskat hrane. Ko lezejo druga za drugo, puščajo za seboj drobno nitko, po kateri se potem zopet vračajo proti gnezdu. Tako družabno zbiranje najdemo n. pr. tudi pri listnih ušeh in tudi pri drugih škodljivcih. Včasih pa nanese tako, da se ti škodljivci v kakem kraju nenavadno namnože. Tedaj se večkrat dogaja, da se živali kar nenkrat začno seliti iz tistega kraja in hočejo kam drugam. Na takem preseljevanju so morda tisto kanadske gosenice sedaj.

Gosenica, ki sedaj nastopa v Kanadi, je od malega nočnega metulja, ki sicer živi povsod v gorkih krajih, a so ga opazili že tudi na Angleškem. — V Ameriko pa je bil najbrž zanešen pozneje. Prvič je ta gosenica pustošila v Ameriki leta 1743, pozneje pa še leta 1770. Ta žival uniči žito in travo. Čudno pa je, da se krompirja ne loti. Kadar ta gosenica v takem številu nastopi, je zaman vsak trud. Nič drugega ne pomaga, kakor vse skupaj z žitom in travo vred zažgati. Bog nas torej varuj takih gosenic!

Mož požrl tri klobuke

V Londonu je ondotni trgovec Maugham Pearls pri konjski dirki stavil, da bo dirko dobil konj, ki je nanj največ stavil. In sicer je stavil, da bo tisti konj trikrat zapored zmagal. Če pa bi stavo izgubil, se zaveže, da bo za vsak poraz pojedl klobuk. In res je trikrat zapored izgubil. Mož pa je bil mož beseda ter je hotel pošteno izpolniti, kar si je naložil in za kar se je v stavi zavezal. Takoj drugi dan je razrezal svoje tri klobuke, jih dal peti s čebulo in ostrimi omakami, nakar je kos za kosom pobasal. Sedaj ga morajo seveda zdravniki zdraviti, tako da bo ta stava precej draga.

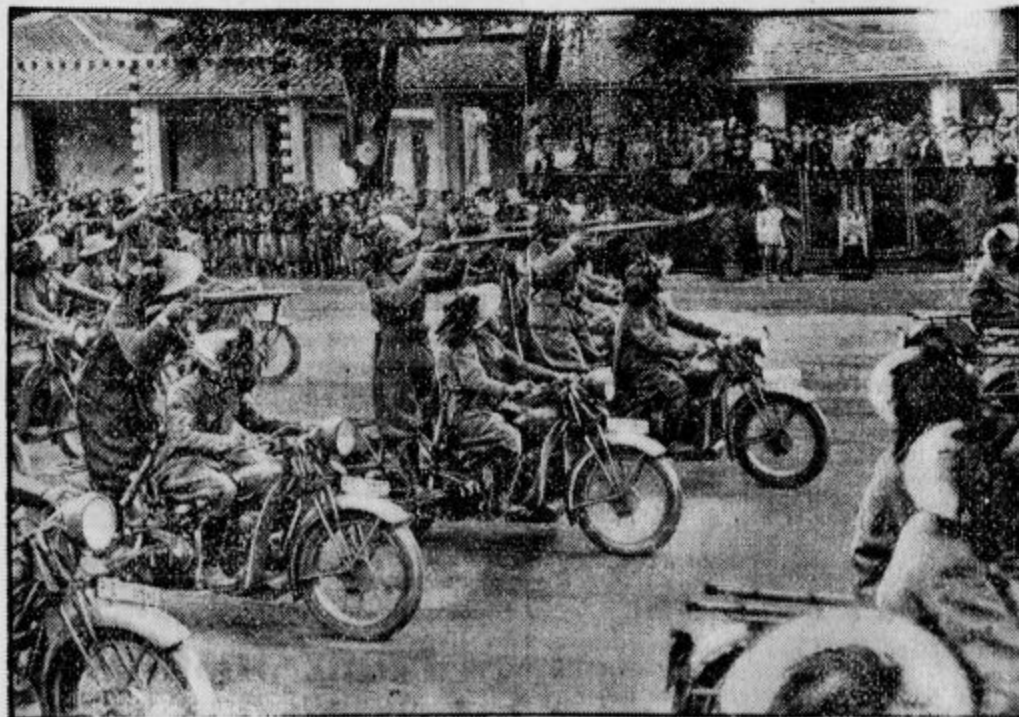
»Dve stvari vam onemogočata, da bi bili plesalec.«
»Kateri pa sta tisti dve stvari?«
»Vaši dve nogi.«

Kako naj marširajo nemška dekleta

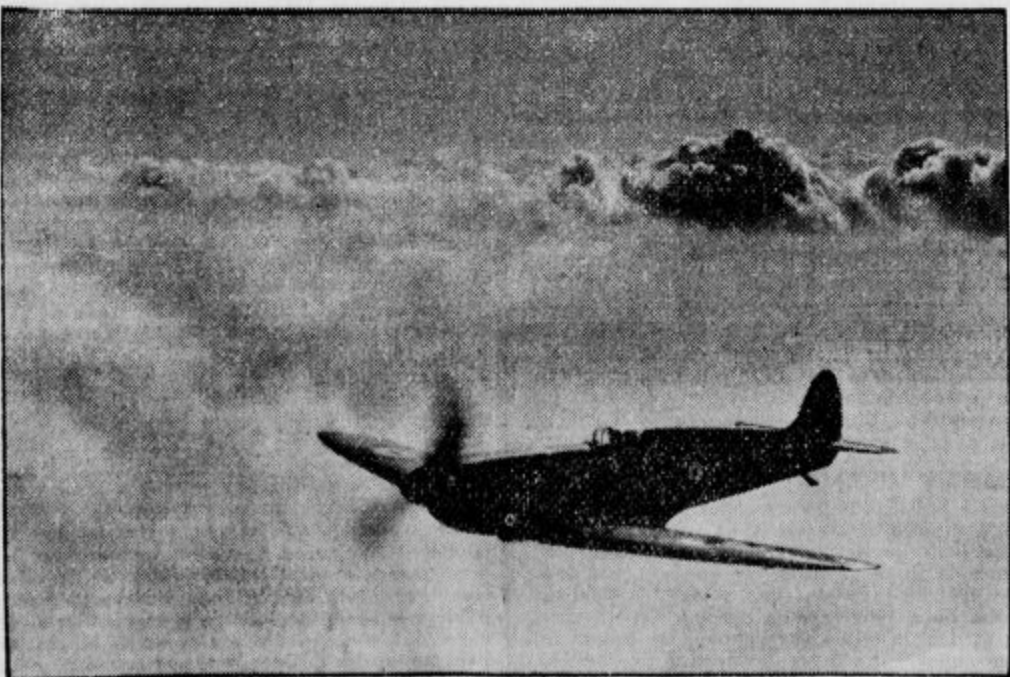
Nemška državna vlada je izdala nova navodila, kako naj v prihodnje marširajo nemška dekleta. Deklice, ki so stare 10 do 12 let, smejo marširati v treh urah 10 kilometrov. Do 14 leta pa se njihova naloga poveča na 20 kilometrov. Če pa nosijo kaj prtljage, se daljšava zmanjša na 15 kilometrov. 16 let stara dekleta pa morajo s prtljago 20 funtov prekorakati v treh urah že 25 kilometrov.

Plinske maske v lekarnah

Po naročilu nemškega letalskega ministra Göringa morajo odslej naprej vse nemške lekarne imeti v zalogi plinske maske. Imeti pa jih morajo toliko, da bodo z njimi lahko postregle vsem odjemalcem svojega okoliša.

100 letnica... Jerjev, ki so posebno dobri strelec, je bila za vse Italijo velik praznik. Parade so se udeležili tudi motorizirani oddelki.

Najhitrejšje bojno letalo na svetu je novo angleško bojno letalo »Spitfire 12«, ki je bilo iz »I. raze« Vickersu. Narejeno je vse iz kovine ter bo 27. junija ljudem priložnost na ogled.

Povečanje železarne v Zenici

Pomembni govori dr. Stojadinoviča, Jankoviča in Spahe

Poročali smo že na kratko o polaganju temeljnega kamna za grobo progo železarne v Zenici. Tej slovesnosti so prisostvovali ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović, minister za gozdove in rudnike Gjuro Janković in minister za promet dr. M. Spaho.

Iz govorov, izrečenih ob tej priliki, posnemamo tele glavne misli:

Minister za gozdove in rudnike Gjuro Janković je dejal, da je cilj vlade dr. M. Stojadinoviča gospodarsko dvigniti našo domovino. Za naše gospodarsko blagostanje je potrebno izgraditi železno industrijo, ker imamo dovolj rude doma. Zato je potrebna industrija baš v Zenici, kjer naj se za naše potrebe proizvede okoli 180.000 ton železnih najrazličnejših profilov, počenki od žice in pločevine, pa do največjih železnih tračnic in raznih traverz za mostove in gradbene konstrukcije. Tu se morajo proizvajati tudi najfinije vrste jekle, brez katerih si ni mogoče zamisliti nacionalne varnosti. Pred seboj vidimo temelje velike zgradbe, dolge 300 m, široke pa 51 m, pod katero streho bodo čez leto dni začeli delati stroji za valjanje železa. Tu bo zaposlenih na tisoče naših ljudi.

Govoril je tudi zastopnik Kruppa baron Vilnovski.

Predsednik dr. Milan Stojadinović je med drugim dejal, da more brez pretiravanja reči, da

smo z današnjim dnem začeli pisati novo stran v naši gospodarski zgodovini. Mi smo država, bogata na rudah, imamo železa, pa ga izvažamo v inozemstvo, odtod ga pa zopet nazaj kot izdelek uvažamo. Podobno je z bakrom. Mi hočemo naše rudno gospodarstvo v naši državi sami predelovati. Kar smo danes naredili z železarno v Zenici, to bomo jutri naredili v Boru (glej naše poročilo o novih napravah v Boru. Op. uredn.), pojutrinjsem pa za drugo rudo, da bomo popolnoma gospodarili onega, kar nam je najpotrebnejše. Ko sem trikrat ušaril s kladivom, je prvi udarec veljal Zenici, novi zgradbi tu, drugi naši novi gospodarski politiki, tretji udarec pa temu, da na veke vekov zakopljemo našo staro slabo gospodarsko politiko. Veruim, da nova gospodarska politika ne bo samo dvignila našega naroda, ampak posebej ta siromašni in dobri narod tu. Zenica bo izpremenila svoj sedanji videz, ko bodo zgrajene nove tovarne. Ne izdam za nobene državne tajnosti, da to, kar danes delamo, ni poslednja beseda, katero mora izreči vlada v Zenici. Nadaljevali bomo delo za gospodarski dvig naroda. Delali bomo na izgraditvi industrije, ki bo koristila ljudstvu, ki bo koristila naši trgovini, ki bo zaposlila mnogo naših ljudi. Ali, ne daj Bog, če bo potrebno, bomo znali zelo hitro tukaj proizvajati i posebno vrsto jekla, ki ima braniti našo domovino pred vsemi zunanji sovražniki.

Naraščanje zaposlenosti

Od Osrednjega urada smo prejeli statistiko zavarovancev v mesecu aprilu. Po tej statistiki je število zavarovancev Osrednjega urada naraslo od 574.326 v marcu na 598.363 v aprilu. Tudi v primeri z aprilom lani je število zaposlenih delavcev naraslo. Največji prirastek izkazuje uradi v Ljubljani, Skoplju in Nišu, relativno pa v Dubrovniku, Nišu in Skoplju.

Povprečna zavarovana mezda je znašala v aprilu 21.35 Din, to je 0.22 Din manj kot aprila lani. Skupna zavarovana mezda pa je znašala aprila letos 319.31 (marca 1936 306.25 in aprila 1935 297.13) milij. Din.

Od aprila 1935 na april 1936 izkazuje največje povečanje gradba nad zemljo, tekstilna industrija in kovinska ter strojna industrija. Če pa pogledamo relativne številke, je največji prirastek pri gradbah nad zemljo, v tobačni industriji, industriji kamenja in zemlje, kovinski in strojni industriji, industriji in predelovanju lesa, oblačilni in tekstilni industriji.

Zmanjšanje zaposlenosti pa izkazujejo: gozdnogazarska industrija za 2855 delavcev in kemična industrija za 690 delavcev.

V posameznih mesecih se je gibalo število zavarovancev (v tisočih)

	1933	1934	1935	1936
januar	482	484	506	548
februar	485	495	505	553
marec	497	523	526	574
april	517	535	551	598

Če vzamemo samo april, potem dobimo za zadnja leta te številke:

	1930	622
	1931	598
	1932	507
	1933	517
	1934	535
	1935	551
	1936	598

Iz teh podatkov je razvidno, da se zopet približujemo maksimumu zaposlitve, ki je bila zabeležena leta 1930.

Nove naprave v borskem rudniku bakra

Francoska družba borskih rudnikov bakra je največja producentinja bakra v naši državi, pa igra tudi na svetovnih tržiših važno vlogo. Njena produkcija je znašala leta 1934 (najvišja produkcija) 44.370 ton. Poleg dnevnih kopov ima družba v obratu tudi dva rudnika, za predelavo rude v surov baker pa ima 5 visokih peči. Toda surov baker vsebuje v sebi še mnogo drugih kovin, med katerimi sta zlasti važna zlato in srebro. Teh kovin ne more izločiti dosedanjim način topjenja rude, ampak se dajo te kovine, za katere ima vsaka država velik interes, samo na elektrolitični način. Elektroliza (t. j. električno čiščenje bakra od drugih kovin) producira baker s 99.95% čistega bakra, dočim se iz ostankov pri tem procesu dobiva zlato, srebro, enveltualno po potrebi še druge važne kovine.

Borski rudniki bakra so svoj surov baker doslej pošiljali v inozemstvo, kjer so elektrolitičnim potom rafinirali in pri tem dobili iz njega srebro in zlato. Vse do srede leta 1934 je šel ves ta baker

z zlatom vred v inozemstvo ter so pri tem borski rudniki bakra zaslužili tudi za vsebovano zlato znatne vsote, ker je od leta 1932 naprej cena zlata zelo narasla. Šele uredba z dne 10. avgusta 1934 o nadzoru nad proizvodnjo in uporabo plemenitih kovin je določala, da morajo podjetja, ki proizvajajo kovine s primesjo zlata in srebra, ne glede na to, ali se pridobivajo te v državi ali zunaj nje, ponuditi Narodni banki vso svojo proizvodnjo v odkup. Od tedaj naprej kupuje naša Narodna banka zlato, ki je bilo pridobljeno iz našega bakra v inozemstvu.

Sedaj pa je storjen v tem oziru zopet velik korak naprej. Med našo državo in borskim rudnikom bakra je bila te dni sklenjena pogodba, po kateri so se borski rudniki bakra obvezali zgraditi velike elektrolitične naprave za baker v Boru samem. Te naprave so proračunane na letno kapaciteto 12.000 ton ter se bodo v kratkem začele graditi. Po pogodbi je družba obvezana zgraditi te naprave že do konca leta 1937. Pomen takih naprav je zlasti velik, če upoštevamo, koliko čistega bakra se rabi v industrijah, ki so življenjske važnosti za državo kot n. pr. za elektrotehniko, za aparate, cevi, patrone itd.

Kot poročajo francoski listi, določa sporazum med našo državo in borskimi rudniki tudi to, da bomo določeni pogoji transferirani v Francijo vsote, dobljene pri prodaji elektrolitičnega bakra. Najbrž gre pri tem samo za čisti dobiček te panoge proizvodnje.

Tako bomo v naši državi sedaj sami pridobivali iz surovega bakra zlato in srebro in nam ne bo več treba toliko bakra izvažati v inozemstvo, da ga tam nadalje očistijo te primesi. Na eni strani bomo prihranili znatne vsote, ki so doslej šle v inozemstvo kot stroški za elektrolizo bakra, na drugi strani pa bomo imeli vse naše zlato in srebro, ki je v bakru, v državi in je s tem dana popolna garancija, da se bo to naše zlato in srebro stekalo v celoti v blagajne Narodne banke ter tako okrepilo našo zlato podlago, ki ima pomen za naš plačilni promet z inozemstvom.

Navodila za sestavo proračunov

Kakor lani tako je tudi letos ministristvo za finance izdalo v tem letnem času navodila državnim uradom in podjetjem navodila za sestavo novega proračuna in sicer za 1937—1938. Nadalje je finančno ministristvo izdalo tudi navodila za sestavo banovinskih proračunov, navodila za sestavo proračunov mestnih in navodila za sestavo občinskih proračunov za 1937—1938.

Ta navodila so skoraj popolnoma ista kot so bila objavljena za sestavo sedanjega proračuna. Tudi v prejšnjih navodilih se je nahajalo določilo, da je treba zmanjšati število državnih uslužbencev za 10 odst., stvarne izdatke pa je treba zmanjšati za 20 odst. v primeri s sedanjim proračunom. Posebej je v novih navodilih poudarjeno, da je treba poslati predloge za obnovo ali ukinitev določil finančnega zakona s predlogom proračuna, ne pa z amandmani. Tozadevne zahteve je dostaviti do 1. septembra proračunskemu oddelku finančnega ministristva.

Slična navodila za zmanjšanje števila uradnikov za 10 odst. in materialnih izdatkov za 20% veljajo tudi za banovinske proračune. Za mestne občine velja samo navodilo zmanjšati materialne izdatke za 20%, kakor tudi za ostale občine.

Kulturni obzornik

Moderno francosko slikarstvo v Belgradu

Od srede maja do srede junija je bila v Belgradu odprta Razstava modernega francoskega slikarstva, nahajajoča se v Muzeju Kneza Pavla. Prireditelj je stala pod pokroviteljstvom Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla, kar ji je dajalo poseben sijaj. Po ureditvi, za katero sta skrbela znana pariška zbiralec umetnin, Paul Rosenberg in Paul Epstein, je bilo na razstavi zastopanih 11 umetnikov s 109 deli. In sicer so to: Pierre Bonnard (11 del iz raznih zbirk), George Braque (16 del iz zbirke P. Rosenberga), Edouard Vuillard (8 del večinoma iz zbirke Hessel), André Derain (6 del iz zbirke Paul Guillaume), Marie Laurencin (8 del iz zbirke Rosenberga), Henri Matisse (13 del, 5 iz zbirke umetnika), Amadeo Modigliani (12 del iz raznih zbirk), Pablo Picasso (16 del iz zbirke P. Rosenberga), George Rouault (3 dela iz raznih zbirk), Dunoyer de Segonzac (6 del) in Maurice Utrillo (10 del iz raznih zbirk).

Iz naštetega je razvidna v prvi vrsti ta poteza belgrajske kolekcije, da prihajajo dela iz privatne lasti ter iz privatnih umetniških galerij. Med poslednjimi stoji na prvem mestu galerija Paula Rosenberga, ki mu gre zasluga, da je na razstavi tako močno prikazan kubizem Picassa in Braquea, omeniti pa je treba tudi galerijo pokojnega Derainovega zbiralca P. Guillaumea, iz katere prihajajo vsa tu zbrana dela tega umetnika. Te lastnosti belgrajske kolekcije ni poudarjati: državne zbirke tu, kakor vidimo, niso bile zastopane, zato je pa

dobil obiskovalec razstave vpogled v francosko privatno last in najmanj, kar je vsakdo lahko ob tej priliki ugotovil, je, da je kvaliteta del zelo visoka, in sicer tudi zelo enakomerna v svoji višini. So tu stvari, katerih izven Francije ni ravno pogosto videti in katere zapuste domovino le ob izrednih prilikah.

Od starejših poimpressionističnih mojstrov so bili na razstavi zastopani Pierre Bonnard in Edouard Vuillard. Zanimivo je na njihovih slikah opazovati, kako postaja impresionistični stil kljub neštetim slikarskim finesam priporočen ali vsaj dojemljiv za one spremembe v smeri k subjektivno čustveni sliki, ki se je napovedala z 20. stol. Sta pa to dva popolnoma ne-teoretična in neproblematična človeka; problem obstoji kvečjemu v psihološki obdelane scene, ki zlasti pri Vuillardu spominjajo na najboljšo tradicijo francoskega romana. Toda v prvi vrsti so njune slike romani za oči, nežirpni romani, ker so dela izredno lepa in to morda prav zaradi samozvesti, s katero podajajo osobine svojih avtorjev. »Zdaj vidim, da je treba kar pogumno (dejal je sicer »korajžno«, op. por.) slikati brez ozira na levo in desno, pa bo slika dobra«, je ob njih ugovarjal Tratnik.

Izmed mojstrov začetka 20. stol. so bili na razstavi glavni zastopniki, to so predvsem Henri Matisse, André Derain, Pablo Picasso in George Braque. Matisse zastopa skupino »fauvistov«, katere smisel je bil res nekaka dematerializacija slikarstva — barva je element sam zase, ki ni več vezan na predmet, toda element čiste duhovne vrste. Matisse je to dosegal na nivoju od impresionizma mu sporočene barve. »Odpri otkor« (50) pravi, da se vrača Matisse k prirodi in njeni harmoniji, čeprav se zelo idealni. Derain je stremel k isti dematerializa-

Vrnjene pravice našim stavbenikom

Ministrski svet je sklenil uredbo, ki je sedaj objavljena v Službenih novinah in po kateri vrnejo pravice stavbenikom, ki so jim pripadale pred novim obrtnim zakonom dne 5. novembra 1931 in ki so imeli obrate osnovane pred uveljavitvijo tega zakona.

Vezani dinarji za vpis blagajniških zapiskov

Poročali smo že, da je finančni minister dovolil porabo vezanih dinarjev za vpis državnih blagajniških zapiskov, da pa to ne pomeni osvoboditve in deblokiranja teh terjatev.

Počakati moramo, da nam finančni minister objavi natančen svoj tozadevni odlok, potem bomo šele mogli presojati, kakšne so šanse lastnikov teh vezanih dinarjev pri vpisu državnih blagajniških zapiskov. Vse vezanih dinarjev so v naši državi prav znane, kar dokazuje naslednja tabela, katero smo sestavili iz podatkov, katere objavlja Narodna banka v svojih letnih poročilih, v milij. dinarjev.

	začasno vez.	vezani	prej vezani
1932	85.8	90.8	143.3
1933	93.0	50.34	126.1
1934	80.8	39.1	141.16
1935	38.2	29.2	

Iz objave fin. ministristva ni razvidno, če veljajo možnosti za vpis blagajniških zapiskov tudi za takozvane prej vezane dinarje, ki so nastali pred 28. marcem 1932. Vso ta vezanih dinarjev je relativno majhna ter ne bi dosi pomagala pri akciji za vpis tako velike vsote, kot je tranša 200 milij. Din, ki je sedaj razpoložena za vpis.

»Financial Times« *prinaša za vezane dinarje tale lečaji, kakor je bil listu sporočen od Banke za srednjeevropske države: 3 do 4 švicarske franka ali za funt šterling 518—770 Din, začasno vezani dinarji notirajo 5.80—6.05 švic. frankov, 257—268 Din za funt in notranji dinarji isto-toliko v švicarskih frankih, odn. 257—275 Din za funt. šterling.*

Sanacija bratovskih skladnic. Službene novice objavljajo izpremembo uredbe o ustanovitvi osrednjega fonda za sanacijo glavnih bratovskih skladnic. Sredstva fonda gastejo iz prispevkov, ki jih bo plačala vsaka glavna bratovska skladnica v znesku 10% plačanih prispevkov v pokojninski oddelki. Nadalje gredo v ta fond še trošarine za črni premog in antracit pri velikosti zrn 10 do 30 mm in lomni premog za cementno industrijo 2 Din za tono, pri velikosti zrn nad 30 mm 25 Din za tono in za koks 40 Din. Plačila te trošarine so proste dobave antracita, črnega premoga in koka za potrebe plinar in državnih prometnih ustanov.

Uradna prodajna cena špirta. Finančni minister je odredil uradne prodajne cene špirta kot sledi: dehidrirani špirt, namenjen za mešanje z bencinom, franko tovarna špirta 6.50 Din kg, špirt za smodnik franko Obilicevo 11.60 za hl. stopnjo, špirt za pijačo franko postaja kupca 10.20, gorilni špirt franko postaja kupca 8.20, surovi špirt za proizvodnjo octa 8.20, surovi špirt za ind. svrhe 8.70, špirt za okrepitev vina pri izvozu franko postaja kupca 6.35 in špirt za proizvod izvoznih proizvodov franko postaja kupca 5.20 Din.

La Nationale je ena največjih in najstarejših francoskih zavarovalnih družb. Njeni zavarovani življenjski kapitali znašajo 4.049.1 milij. frankov. Pri bilančni vsoti 1.779.7 milij. frankov znaša glav-nica 75 milij. frankov, od katerih je v gotovini plačanih 18.75 milij. frankov. Iz poslovnega poročila za 1935 posnemamo, da so znašali njeni plasmani v naši državi 5.39 milij. frankov, od tega v hiši v Belgradu 1.687 milij. frankov, ostalo pa večinoma v državnih papirjih. Družba že dalj časa posluje v naši državi in je razlegnila svoje delovanje tudi na Slovenijo.

Poročilo zagrebske Trgovinskoindustrijske zbornice za 1935. Prejeli smo poročilo zagrebske trgovinskoindustrijske zbornice za leto 1935. Poročilo se slej ko prej odlikuje kot eno najboljših poročil naših gospodarskih zbornic. Najprej je podano poslovno poročilo zbornice, k' pa vsebuje tudi podatke o novizvolni zbornici dne 16. februarja 1936. Zanimivi so tudi statistični podatki o volivni »deležbi pri volitvah. Skupno je glasovalo od 8.282 upravičencev samo 3.464, torej 41.83%. Pri zagrebskem trgovskem združenju je n. pr. glasovalo, čeprav eta bile dve listi, od 2036 članov samo 785, če pa upoštevamo še ostala trgovska združenja, pa je glasovalo od 3883 članov samo 1.403, t. j. 36.13%. Poročilo vsebuje podatke o lanskem delu zbornice ter so znašali lani dohodki 3.85, izdatki pa 3.54 milj. Din. Pokojninski fond nameščenec zbornice je narasel od 5.565 na 5.596 milj. Din. Sledi obsežno statistično poročilo o stanju trgovine in industrije na področju zbornice. Poročilo pa sta priključeni dve posebni in važni publikaciji zbornice: Anketa o delavskih mezdah in zaslužku v industriji, katero je sestavil g. A. B. Grado in

ki naj služi pravilni rešitvi vprašanja minimalnih mezd. Druga studija pa obravnava zavarovanje trgovcev po obrtnem zakonu, katero je sestavil znani strokovnjak Slovenec Radovan Matjašič.

Jugoslovanski gozd. Letos je začel izhajati v Belgradu mesečnik »Jugoslovanski gozd«, katerega uredja ing. Slobodan Baranac. Dvojna ju-nijska številka prinaša obilo zanimivega gradiva, člankov, razprav, obvestil, potem strokovnih ob-vestil iz ministristva itd. Naročnina znaša 30 Din letno, posamezna številka pa 7 Din.

Borza

Denar

Dne 22. junija.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi narasel na 9—9.10, na zagrebski borzi na 8.9050—9.0050, na belgrajski pa na 8.9036 do 9.0036. Grški bini so beležili v Zagrebu 27.65 do 28.35, v Belgradu 29 blagov. Angleški funt je na zagrebski borzi nadalje popustil na 244.70—246.30, na belgrajski pa na 244.64—246.24.

Nemški čeki so se okrepili v Ljubljani na 13.90—14.10, ravno toliko so beležili tudi v Zagrebu, za sredo julija so beležili 13.6750—13.8750, za konec julija 13.63—13.83, za sredo avgusta pa 13.60—13.80. V Belgradu so beležili 13.7940 do 13.9940.

Ljubljana. — Tečaji s primom.

Amsterdam 100 hl. gold.	2966.01—2980.60
Berlin 100 mark	1756.08—1769.95
Bruselj 100 bel	739.90—744.96
Curih 100 frankov	1424.22—1431.29
London 1 funt	219.19—221.25
Newyork 100 dolarjev	4342.15—4378.47
Pariz 100 frankov	288.67—290.11
Praga 100 kron	181.05—182.16

Promet na zagrebski borzi je znašal brez kompenzacij 1.766.488 Din.

Curih. Belgrad 7, Pariz 20.2825, London 15.415, Newyork 307.375, Bruselj 52.025, Milan 24.25, Madrid 42, Amsterdam 208.40, Berlin 124, Dunaj 58, Stockholm 79.8, Oslo 77.45, Kopenhagen 68.80, Praga 12.72, Varšava 57.90, Budimpešta 60.50, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.80, Buenos-Aires 0.85.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% invest. posojilo 82—84, agrariji 48—49, vojna škoda promptna 372—375, belguske obveznice 66—68, 8% Blerovo posojilo 84—85, 7% Blerovo posojilo 76.50—77.50, 7% posojilo Drž. hip. banke 88—91.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 82 den., agrariji 46.50—47.50 (47), vojna škoda promptna 371—373 (371, 374, 375), 12. 371 den., belguske obveznice 69 den., dalm. agrariji 66.50 den., 7% Blerovo posojilo 76—76.75 (77), 7% stab. posojilo 82—83 (82). Delnice: Priv. agrarna banka 233 den., Osj. sladk. tov. 120—135.

Belgrad: Državni papirji: 7% investicijsko 83.50—84.50 (83.50), agrariji 48.75—49.25 (49), vojna škoda promptna 369.50—370 (371, 369), belguskeobveznice 70—70.25 (70.50, 70.25); 68.75—69.25 (69), 8% Blerovo posojilo (86.25), 7% Blerovo posojilo 76—77 (76.50) 7% posojilo Drž. hip. banke 87.25—87.50 (87.25). Delnice: Priv. agrarna banka 232—233 (232.50, 232).

Žitni trg

Novi Sad. Vse je nespremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Novo mesto

Prpriave za veliko obrtno-gospodarsko in umetnostno-zgodovinsko razstavo, ki bo v prostorih osnovne šole odprta v soboto, dne 4. julija in bo trajala do 13. julija, so v glavnem končane. Obrtniki, ki so se razstavnemu odboru prijavili, pridno izdelujejo predmete, namenjene za razstavo. Kar tekmujejo med seboj. Tudi priprave za gospodarsko razstavo gredo pod vodstvom ban. kmet. šole na Grmu lepo izpod rok, a dolenjski umetniki-slikarji in zgodovinarji imajo polne roke dela. Zanje se je pravo delo šele začelo. Zdaj tu, zdaj tam vidimo kakega umetnika, stotečega ali sedečega pred platnom, s paleto in čopičem v roki, zavarovanega v delo, tako da ne vidi in ne sliši radovednežev, ki so se nagnili okoli njega. Na tej razstavi bomo poleg drugega videli tudi umetnine pok. kostanjeviškega umetnika Gorjupa. — Po obširnih pripravah in po sodelovanju naših umetnikov sodeč, bo predstojeca razstava nekaj velikega in važnega za našo Dolenjsko. Pričakovati je v teh dneh velikega obiska te razstave. Seveda, ako se do takrat železniki vozni red še ne bo spremenil tako, kakor smo že prosili, bo obisk razstave znatno manjši in bo imel razstavnij odbor prav občutno izgubo, česar pa prirediteljem razstave menda nihče ne želi.

Ljubljansko gledališče

OPERA: Začetek ob 20.

Torek, 23. junija: *Vesela vdova*. Red C.
Sreda, 24. junija: *Carmen*. Red Sreda.

ciji slike potom iskanja njenih zakonov; odtod toliko jasne konstruktivnosti v kompoziciji, motiviki in koloritu njegovih del. Picasso in Braque sta zastopnika vsem znanega kubizma. Po neki besedi Pier-ra du Colombier se je ta razcepil v dve veji, v objektivno in subjektivno. Njegovo objektivno stran utelešuje Braque, ki je njegovo delo skoraj sposobno približati tudi neukemu gledalcu bistvo kubizma, kolikor se to sploh da. »Jaz ljubim pravo, ki korigira čustvo«, je znan izrek Braqueov. Beogradska kolekcija izlasti P. Rosenberga je pa tudi res pokazala umetnika tako, kakor je navada na prvotnih mednarodnih razstavah.

Subjektivno vejo kubizma predstavlja favstični Spanec Pablo Picasso. Neskončne vprašanja, kaj pomeni posamezna slika, tudi tu ni bilo mogoče rešiti, Picassa je mogoče razumeti le iz enakih doživetij in položajev. Da gre tu za upodabljanje sveta brez sveta, za barvo proti volji barve, za psihološka doživetja slikarstva, ki so postala možna šele z moderno evolucijo, to je že davno znano. Ali nemara stopa danes tudi problematika kubizma samega v ozadje pred slikarskim znanjem, kakor ga razodevajo kubisti. Na razstavi je bilo eno delo iz l. 1920, ostala pa novejša, živo pisana, prepričljiva platna. »Ta se lahko igra, ta se vsaj igra«, je dejal pred njimi M. Maleš, Pavlovec je bil javno sicer tudi tega mnenja, toda zase je bil prepričan: »Ne, recite kar hočete, ampak Braque mi je še vedno ljubši«.

Marie Laurencin iz zbirke P. Rosenberga je imela svojo sobico; ostala si je zvesta, vendar se zdi, da ji barve zdaj vse precizneje in popolneje uspevajo, kar ni čudno; za seboj ima dolgo, kljub vsej ženskoški markantno pot. G. Rouault je njeno popolno nasprotje, brutalno fanatičen v barvi, polemičen in ognjevit. Umetnost, ki ima malo občudovalcev, je a nedosežna

po svoji odkritosrčnosti in iskanju resnice. Ta leži včas na zelo zabarikadiranih področjih in Rouault ni mož, ki bi se jim ogibal; kjer ni ovir, jih napravi. Blizje pri Laurencinovi je Amadeo Modigliani s svojimi nežnimi vegetabilnimi figurami, vendar človek kakor pred ostalimi slikarji, tako tudi pred njim ponovno doživi, da francoske umetnosti ni gledati samo s čustvi. Tu je preveč čisto slikarskega problema, kulture in namenov, da bi se človek posvečal zgolj sentimentu teh prstenorjavah, ali vendar eteričnih teles. Nedosežno je Modiglianijevoj mojstrstvo v izrazi ene in iste barve skozi celo vrsto nijans in tonov.

Dunoyer de Segonzac ni napravil one-ga vtisa, ki bi ga mu človek prisodil glede na dejstvo, da je dobil v Benetkah 1934 prvo nagrado za slikarstvo. So pa to vseskozi dobra dela, samo nekoliko preveč hladna, neosebna in formalna. Hladna tudi v temperamentnosti, ki je sicer ta slikar ne pogrša. Maurice Utrillo prihaja s svojimi današnjimi deli iz širokoploskega slikanja v vedno manjše lise in pri tem ponekod kar spominja človeka na Pissarrova dela. Tudi po tem se močno vidi, kako globoko tiči francoska moderna v tradiciji stare umetnosti.

To bi bile kratke notice o razstavi, ki je bila važen dogodek v umetniškem življenju prestolnice. Niso bili vsi francoski umetniki današnjih dni zastopani, vendar pa oni, ki so bili, zelo nazorno in pregledno. Razstavo je obiskala tudi večja skupina slovenskih umetnikov in to srečanje ni bilo nezanimivo, kar je morda razbrati že iz navedenih maloštevilnih opomb. Naj bi pomenil tudi ta njihov obisk in z njim združenih razgovorov v Belgradu pričetek novih in ožjih stikov ne samo s prestolnico, nego tudi z inozemskimi centri umetniške kulture, od katerih je bil slovenski umetnik doslej preveč odrezan.

R. Ložar.

Inž. Stanislav Roglič:

Hitrost in rentabiliteta vlakov

Hitrost, s katero se prevažajo železniški vlaki, je v celoti za intenzivnost življenja naroda, kate-remu železnica služi, obenem je pa tudi spričevalo o tehnični popolnosti železniške uprave. Poleg hitrosti igra vlogo pri oceni intenzivnosti in popolnosti prometa gostota in vrste vlakov. Način izva-žanja vsega prometa pa določa rentabiliteta pro-metnih sredstev.

Pri nas, v območju ljubljanske železniške direkcije, tozadevne razmere niso brez nedostat-kov. Ti imajo svoje izvore v brzini, vrstah in gostoti posameznih vlakov; na rentabiliteto pa sla-bo vplivajo neekonomično delujoče lokomotive, neodgovarjajoči vozovi in indirektno tudi brzine in nerodne zveze, ki ne nudijo občinstvu možnosti hitrejšega in udobnejšega potovanja za manjšo ceno. Avtomobili, aeroplani, vozovi z vprežno ži-vino, pa tudi pešhoja konkurirajo pri nas železniškemu prometu.

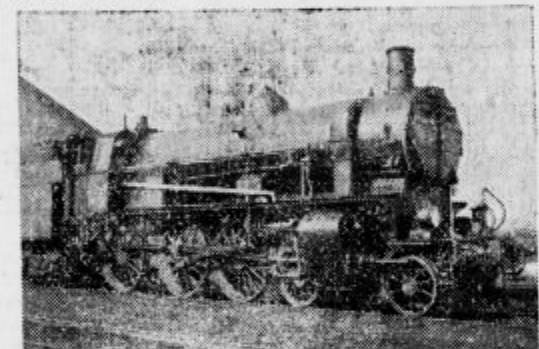
Glede brzine se more reči, da je pri nas raz-meroma mala. Dočim pri mnogih evropskih želez-niških upravah vozijo brzovlaki s 120 in še več kilometrov na uro, so pri nas zelo redki primeri, da vozimo z 80 km. Sier je pri nas normalna brzina 90 km ali pa še manj na uro. Posebno občuten je ta nedostatek na glavnih prometnih črtah: Maribor—Rakek, Kotoriba—Pragersko, Zidani most—Za-greb in Ljubljana—Jesenice. Mednarodni promet na teh črtah nam ne daje prav dobrega spričevala o naši sodobni dovršenosti in tudi notranji promet trpi zaradi malih brzini. Vzrok temu nedostatu leži prvenstveno v nezadostnem vzdrževanju in iz-polnjevanju železniških prog, po katerih se je mo-glo in se tudi je vozilo hitreje, nego se danes.

Brzina naših vlakov

Če se hočemo prištevati med tehnično izobra-žene ljudi, če hočemo odpraviti nedostatke in pre-prečiti, da se nam ne bi še naprej delala škoda, se moramo pobrigrati predvsem za to, da se bo na naših železnicah moglo voziti s tako brzinno, ka-kršna je že bila v polpretekli dobi dovoljena in v rabi. Umestno pa je, da se tudi ta brzina napredku tehni-ke primerno prekorači. Vozna brzina je skoro na vseh predelih znatno znižana. Tako so bile, od-rosno so v veljavi n. pr. naslednje brzine:

	prej km	sedaj km
	na uro	na uro
Grobelno—Store	100	90
Zidani most—Sava	60	50—55
Sava—Litija	100	90
Laze—Kresnice	70	60
Zalog—Ljubljana	80	70
Pragersko—Čakovec	75	60
Čakovec—Kotoriba	85	60

Sedaj dovoljena brzina se poleg tega še vedno menja in omejuje. Take omejitve in stalno menja-nje, ki se časovno vleče že kakšnih 12 let, daje sla-bo spričevalo naše tehnične popolnosti in gospo-darske agilnosti.

Lokomotiva vrsta 03 (stara 109) za brze in osebne vlake na nižinskih progah. (Iz l. 1909—1914.)

Mal napredek je narejen s tem, da se je proga Zidani most—Zagreb izpopolnila tako, da so danes dovoljene brzine nekoliko večje od onih, ki so bile v veljavi pred svetovno vojno. Ali tudi danes veljavne brzine, 40, 50, 55, 60 in 70 km na uro niso zado-voljive z ozirom na mednarodni promet. Gospodar-sko območje te proge je gosto naseljeno, zemlja je rodovitna in ljudje bi se mogli v narodnem gospo-darstvu bolje razvijati in udeleževati, če bi imeli hitreje in boljše zveze z ostalim svetom.

Tozadevni očitki od strani občinstva (tu- in inozemcev) so sicer neprijetni, a naši izgovori so pa jalovi. Leta in leta trajajoči daljši vožnji časi, med tem se stalno menjavanje brzini, govore o našem nazadovanju v prometni tehniki.

Pravih lokomotiv ni

Glede brzine se k pomanjkljivemu vzdrževanju prog pridruži še dejstvo, da nimamo popolnega nadomestila za brzovozne lokomotive, ki so že pred 40 leti vozile na naših progah z brzinno 90 km na uro. Vrsti 106 in 17 C bivše južne železnice (po številu okoli 30) sta zaradi preživetja sistema kasirani, a primerne nadomestila ni. Vrsti 06 ni drugega nego zasilna nadomestitev, ki kvarno vpliva na progo, brzino in ekonomijo. Kot izrazilo gorska lo-komotiva ima najvišjo brzino 80 km na uro, zato pa veliko vlačilno moč. Na nižinskih progah se zaradi razmeroma male brzine ne more uveljaviti, velika vlačna moč pa na teh progah ne pride do iz-raza. Glede vlačne moči je polno izkoriščana le na odseku Pragersko—Ponikva in Preserje—Rakek. Poleg tega je za našo mrežo neprikladna zaradi 18 tonskega osnega pritiska, zaradi česar sme izje-moma in samo pod pritiskom finančnih razmer obratovati na progi Maribor—Postojna; na druge proge ne sme. S to vrsto lokomotive, ki tehta okoli 160 ton, se prav po nerodnosti prevažata stalno 60 ton več sem in tja, nego je treba, in s tem ustvarja manjšo ekonomičnost, nego bi bila mogoča z odgo-varjajočo brzovozno lokomotivo za nižinske proge. Opravičena je tudi radovednost strokovnjakov na statistiko o vzdrževanju in stanju proge po 10 let-nem obratovanju teh strojev.

Kako odpraviti nedostatke

Da se odpravijo nedostatki glede brzine, je v prvi vrsti potrebno proge temeljito popraviti, ob-noviti in pojačati. Za to je pač potrebnih več sto-tisoč pragov, več kilometrov novih tračnic, odgo-varjajoče število podložnih plošč, vijakov in žeb-ljev, nekaj sto vagonov trdega gramozja in drugega gradbenega materiala. K tem izdatkom za materijal je potrebno še prišteti izdatke za parstotoš delavskih ur progovnega in gradbenega delavstva. Številke so resda velike, ali spričo tozadevne več-letne nemarnosti ni nobeno čudo, če je temu tako.

Paradokso se sliši, če se govori, da so proge ljubljanske železniške direkcije za več desetini mi-lionov dinarjev letno aktivne. Sprito neekonomič-no delujočih strojev, zastarelega voznega parka, slabo držanih prog in razmeroma dragega materijala za vzdrževanje prog in vozni park je zi-

res na prvi pogled čudno, da so naše proge visoko aktivne. Je pa zadeva popolnoma jasna, če se po-misli, da se morejo pri tolikem podjetju za razdobje enega ali dveh desetletij izkazati in stvoriti veliki prebitki. Malo investicij v obnovo, mali izdatki za vzdrževanje, razmeroma maloštevilno osebje in za-radi tega časovno mnogo obremenjeno in poleg tega še stalno reduciranje prejemkov, vse to do-vede do tega, da so prebitki visoki.

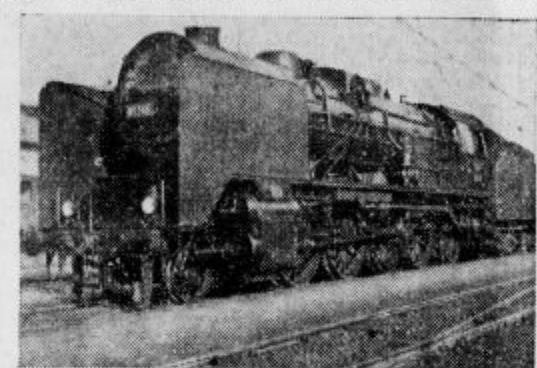
Ustvarjanje takih umetno storjenih prebitkov je pri nas očitno potrebno, ker se morajo s ta-kimi prebitki kriti primanjkljaji pasivnih prog in ker se s tek. dohodki krijejo izdatki za graditev novih prog.

Pri nas je ta taktika dovela med drugim do tega, da moramo voziti vlake z manjšimi brzini, nego so bili nekdanj na naših progah običajne. Za-radi slabo držane proge še vseh strojev do maksi-malno dopustne njihove brzine ne moremo izrabiti; okoli 30 lokomotiv more voziti do 90 km na uro. Da se ta tahnični nedostatek odpravi, je pač po-trebno denarno politiko pri železnici preusmeriti in vložiti v progo za več desetini milijonov dinarjev materiala in dela. Pri tem naj se pa še računa z obzno vožnje 100 in več km na uro, kakor je to običaj na mednarodnih železniških progah.

Glede brzine posameznih vrst vlakov sledeče:

Brzovlaki

N progi St. Ilj—Maribor—Ljubljana—Rakek imamo danes znatne omejitve brzini napram tistim, ki so bile dovoljene in v rabi pred, med in ne-posredno po svetovni vojni (glej prej navedene šte-vilke). Stvarni čisti vojni čas za brzovlak od St. Ilja do Rakeka se je zaradi omejitve povečal za

Lokomotiva vrsta 06 (stara 486) za težke brze in osebne vlake ter težke brzovozne vlake na srednjegorskih progah. (Iz leta 1930.)

okoli 20 minut, namesto da bi se napredku tehnike primerno skrajšal vsaj za 20 minut. Zato so pa po-trebne poleg boljše državne proge še nove moderne lokomotive, grajene za brzine do 100 in še več km na uro.

Na progi Pragersko—Kotoriba (dolga 90 km), kjer so terenske prilike za visoke brzine najbolj ugodne, proga je namreč skoraj popolnoma prema in vodoravna, vozimo danes z brzinno največ 60 km na uro, dočim se je moglo še pred desetletjem vo-ziti s 75, odnosno 85 km na uro. Zaradi ugodnih terenskih prilik bi se pa moglo voziti s 100 in še več kilometrov na uro. Prihranek na voznem času bi znašal 30 minut ali do 30% napram danes veljavnemu voznemu času.

Na progi Zidani most—Zagreb so se, kakor že omenjeno, prometne razmere glede brzine nekoliko zboljšale, ali še vedno ne ustrezajo mednarodnemu osebnemu brzovoznemu prometu. Ker je ta proga izrazito nižinska z največ 4% vzpona, pretežno prema in z zmernimi ovinki, se od potujočega ob-činstva upravičeno zahteva skrajšanje voznega časa. Na delu Zidani most—Krško, z ozirom na ovinke, bi se moglo voziti do 80 km, od Krškega do Zagreba pa do 100 in več km na uro. Ker ta proga meri 78 km in se more prihraniti do 30 minut, to je do 30% od današnjega voznega časa.

Osebni vlaki

V območju ljubljanske železniške direkcije je pospešeni osebni promet skoraj docela neznan. Iz-gleda, kakor da se ne bi mogli ostresti šestdeset in še več letne tradicije, da potniški vlak ne sme vo-ziti hitreje od 60 km na uro in da se mora ustaviti na vsaki postaji in postajališču. To tradicionalno prevažanje osebnih vlakov je v škodo občinstva, železniške uprave in gospodarstva sploh.

Prometna povezanost naših večjih gospodar-skih središč je slaba. Ljubljana—Celje—Maribor, Pragersko—Ptuj—Ormož—Čakovec, Zidani most—Zagreb, Ljubljana—Novo mesto—Karlovec in vmesna srednje velika gospodarska, kulturna in politična eredišča so med seboj v prometnem oziru slabo povezana. Glavni nedostatek tvorijo postanki vseh potniških vlakov na vseh manjših postajah in postajališčih ter s tem vezane nizke vozne brzine.

Danes znaša vojni čas, n. pr. potniškega vlaka Ljubljana—Maribor 230 do 250 minut, dočim bi mogel pospešeni potniški vlak prevoziti to razdaljo (154 km) v 180 minutah. Seveda se mora današnjih 27 postankov reducirati na kakšnih 15 in brzino vožnje na večjih razdaljah povečati od 60 na 70 km in tudi več, kakor terenske prilike dopuščajo. Po-trebno je opustiti pri pospešeni vlaki postanke n. pr. na sledečih postajah in postajali-ščih: Dev. Mar. v P., Zalog, Laze, Jevnica, Kresni-ce, Sava, Hrastnik, Rimske toplice, Store, Sv. Jurij, Slov. Bistrica, Rače, Orehova vas, Hoče, Tezno. Za osebni promet, ki je iz večine popolnoma lokal-nega znatja bližnjih okolice Ljubljane, Celja in Ma-ribora, je pa potrebno izpopolniti vlake popolnoma lokalnega značaja. Zato je potrebno današnji lokal-ni vlak Ljublj.—Zalog spremeniti v Ljublj.—Li-tija, drugič je potrebno vpeljati na novo lahek lo-kalni promet Litija—Zidani most—Celje, tretjič traso vlakov Rogatec—Grobelno spremeniti v traso Rogatec—Celje in četrtič izpopolniti lokalni pro-met Pragersko—Maribor z lokalnimi vlaki Polj-čane—Maribor.

Zaradi naraščajočega avtomobilskega prometa in intenzivnosti gospodarskega življenja sploh, po-sebno pa industrije, je naravnost imperativ, da se zvečajo večja gospodarska središča med seboj s po-spešeni osebnimi vlaki. Sicer bodo osebni vlaki zgubili svojo vrednost kot prevozno sredstvo za tr-govce, industrije in sploh za poslovne ljudi, ki se ravna po pravilu čas je zlatot.

Potrebni so lokalni vlaki

Omenil sem že, da je nujno treba uvesti tudi lokalne vlake okoli večjih središč, ker se mora za-sakodnevne potnike prihod in odhod vlakov čim-bolj prilagoditi njihovim potrebam. Posebno pri-odi v jutranjem času so danes v mnogem nepri-rodni. To je n. pr. vl. št. 614, ki prihaja z Zida-

nega mosta v Ljubljano ob 7 uri 8 min. Za delavce, ki morajo biti ob 7 na lieu dela, prekasen, za uradništvo, razne nastavljenice in dijakе pa pre-zgoden. Takih slučajev je več v Ljubljani, Celju in Mariboru. Razume se, da se občinstvo kolikor mo-goče izogiblje takim prometnim nepopolnostim. Po-sledica temu je, da se lokalni promet ne razvija in ne služi svoji svrhi tako, kakor bi to moglo biti boljše za občinstvo, za železniško upravo in go-spodarstvo sploh.

Ce se hoče lokalni osebni promet okoli večjih gospodarskih središč (Ljubljana, Celje, Maribor) iz-popolniti, se morajo prihodi vlakov bolj prilago-diti potrebam vsakodnevnih potnikov. Za Ljublja-no se mora tozadevno postaviti princip dveh sku-pin prihajajočih vlakov. Prva skupina mora prihajati v Ljubljano iz smeri Litija, Grosuplje, Brezo-vica, Kranj in Kamnik v času od 6 ure 40 min. do 6 ure 50 min., druga skupina pa iz istih smeri v času od 7 ure 15 min. do 7 ure 25 min. Slični red se mora vepostaviti za Celje in Maribor. Enaki red se mora vzpostaviti, potrebam primerno, za odhode vlakov. Razume se, da je potrebno lokalni promet urediti za jutranji, opoldanski in večerni čas.

Izpopolniti lokalnega prometa naj pa služijo tudi nova postajališča okoli večjih centrov, ki so eno od drugega oddaljeni po dva do tri kilometre. V okolici Ljubljane pridejo v poštev: Rudnik, Ko-deljevo, Moste, Kleče-Stožice, premestitev gor. ko-lodvora k odepisušči prog, Dravljice, Vič in Vrtača. V okolici Celja: Teharje in delitev 10 kilometrske razdalje Celje—Laško z dvema postajališčema. Vsa-ko izmed imenovanih postajališč bi dalo dnevno po-par sto potnikov.

Znižanje prevoznih tarif

S primernimi ukrepi v notranji železniški službi se dajo tudi prevozne tarife nekoliko znižati, tako da bi se občinstvo bolj posluževalo lokalnih vlakov. Tu sem spadajo predvsem lahki vozovi in lokomotive. Za lokalni promet so popolnoma odgo-varjajoči vozovi s 180 kg tare na en sedež, toraj skoraj za 50% lažji od vozov za medkrajevni pro-met, ki imajo tare do 300 kg in še več po sedežu. Temu primerno so tudi lokomotive lažje. Za opi-sani lokalni promet z 200 do 300 potniki na enem vlaku, so primerne lokomotive z okoli 40 ton teže, medtem ko morajo imeti lokomotive za medkrajev-ni promet vsaj 70 ton teže.

Razume se, da so nabavne cene in stroški za vzdrževanje enostavnejših in lažjih vozil mnogo manjše in tudi izdatki za premog in olje padajo skoraj linearno s težo vlaka.

Iz navedenega je jasno, da je nujna gospodar-ska potreba ločiti lokalni promet od medkrajevne-ga. To je v interesu občinstva in železniške uprave.

Tarifa za osebni promet v tretjem razredu po-tniškega vlaka temelji danes na postavki 30 par za kilometer. Z ozirom na zgoraj navedeno, se lahko za lokalni promet zniža na 25 par, pri tedenskih in mesečnih voznih listkih pa tudi na 20 par.

Ugodne časovne razmere in nizka tarifa izdat-no poživijo promet z rastočim številom potnikov. Z ločitvijo lokalnega in medkrajevnega prometa pa bo poživljen promet na pospešeni osebnih vlaki.

Struktura našega gospodarskega življenja je danes taka, da se morajo vlaki za osebni promet v gori opisanem smislu čimprej izpopolniti. Potreba je pa vsak dan večja.

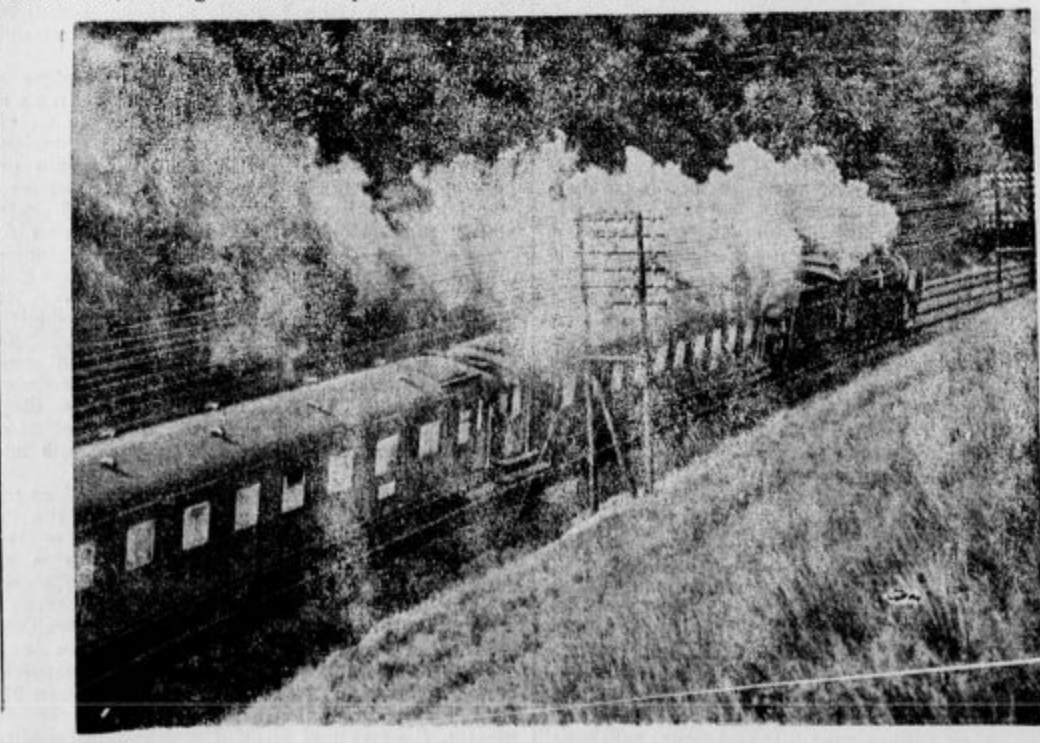
Tovorni vlaki

Pri tovrnem prometu se mora glede brzine razlikovati tri vrste vlakov. Brzotovorni, tovorni in nabiralni vlaki so tri vrste z različnimi vozovnimi in potovalnimi brzini. V normalnih razmerah so te brzine sledeče:

Brzina v kilometrih		
Vrsta vlaka	vozna	potovalna
brzotovorni	40—50	30—40
tovorni	20—30	15—25
nabiralni	20—30	10—15

Vozni redi naših tovrnih vlakov odgovarjajo v nekaterih slučajih normalnim brzini, v nekaterih tudi ne. Tozadevno so precejšnji nedostatki, posebno pri brzotovornih vlakih. Vozna brzina znaša v tem slučaju okoli 30—35 km na uro, dočim potova-lna brzina pade na 20—25 km. Vzroki tem nedostat-kom so različni; med drugim je razmeroma nizka osnovna brzina in pa dolgi postanki, ki daljšajo vo-zne čase. Ekstrem nedostatk je n. pr. pri brzoto-vornem vlaku Zagreb—Postojna, kjer znaša čisti vojni čas 8 ur in prestanki 8 ur. Pri razdalji 205 km stori to: vozna brzina je 25,5 km in potovalna brzina 12,8 km na uro. Sličnih in podobnih slučajev je več.

Brzina brzotovornih vlakov je torej pri nas razmeroma zelo nizka. Ta nedostatek se da odpra-viti na ta način, da se število postankov zmanjša in postanke same pa skrajša na najneobhodnejše po-trebni čas za neodložljive manipulacije strojne, prometne in komercialne službe. Vozno brzino se pa more povečati z boljšim izkoriščanjem tovrnih lokomotiv, ki so konstruirane za večje brzine. Pri nas je vozna brzina močno omejena s štednjo pri vlakospremnem osebju. Varnost prometa zahteva, da se brzini in padcu primerno zasede dovolj za-vor z zaviraci. Ker se s slednjimi močno štedi, se je primoralo znižati vozne brzine. To je precejšen nedostatek, katerega moramo odpraviti, če hočemo

Lokomotiva vrsta 28 (stara 80) za tovrne vlake na gorskih progah. (Iz leta 1910—1914.)

Tretja vrsta tovrnih vlakov so nabiralni vla-ki. Kar se vozne brzine in postankov te vrste vla-kov tiče, se more reči, da je pri nas red. Velik nedostatek leži pa v tem, da se rabi za te vlake težke gorske lokomotive. Dva slučajta sta, ki vpli-vata na slabo ekonomičnost. Prvi je ta, da se gor-ske lokomotive rabi na nižinskih progah, kar je že pri brzotovornih vlakih omenjeno, a drugi je, da se s težkimi lokomotivami premika na postajah in industrijskih tirih. Po nepotrebnem se v teh slučajih premika do 50 ton lokomotivske teže. Ker je tega premikanja, pri nabiralnih vlakih, po-lovico in še več strojne službe, je razumljivo, da današnji način izvajanja nabiralnega prometa ni ekonomičen. Lokomotive ser. 80 in 170, s katerimi je danes primorano vršiti nabiralni promet, so težke čez 100 ton. Bivša Južna železnica je imela za to vrsto vlakov lokomotive ser. 29, ki so bile težke po 60 ton. Teh lokomotiv je bilo okoli 50 in so zaradi zastarelosti večinoma vzete iz pro-meta. Zaenkrat dobrega nadomestila za te lo-komotive nimamo. Zelo so potrebne za nižinske proge primerne lahke lokomotive, s katerimi se more hitro in poceni premikati.

Na podlagi gornjih izvajanj lahko ugotovimo, da naše prometne razmere v marsičem niso ure-jene. Naša dolžnost je vse nedostatke odpraviti, pri čemer morajo biti glavne točke:

1. Poprava in modernizacija prog ter položitev drugega tira na progi Zidani most—Zagreb.
2. Izpopolnitev in obnova lokomotivskega in vozovnega parka.
3. Pomnožitev osebja, posebno vlakosprem-nega.

V te svrhe je potrebno sestaviti dobro preštu-dirane načrte in teh se točno držati.

300 delavcev odpuščenih

Jesenice, 22. junija. V soboto je dobilo odpoved nad 300 delavcev pri Kranjski industrijski družbi, ki so delali na dopolnitvenih in novih delih tovarne. Odpoved je prišla sluten, a vendar nepričakovano hitro, kajti vsi, ki so zadnje čase videli mnoga nova dela in investicije podjetja, so mislili na še boljše delovno dobo. Tovarna je sedaj ustavila vsa dela na preureditvah obrata in so ustavljene gradnje tudi na začelih stan. hišah. Tudi naprava, ki jo je tovarna mislila postaviti v Hrenovci in bi letno odjemala nad 10.000 vagonov lesa od alov. kmetov, je odpovedana. Govori se, da je odpoved vsakih novih investicij v jeseniško tovarno prišla zaradi prvih del nove državne železarnice v Zenici, ki je Jese-

nica zmanjšala produkcijo žebeljev na 1 tretjino, ogroža produkcijo žice in z novimi obrati gotovo tudi ostale izdelke, tako da so izgledi Jesenic v bodočnosti negotovi. Govori se tudi, da bo nova naprava, ki je bila namenjena na Jesenice, sicer zgrajena, toda v Bosni, kjer so izgledi propeha večji. Za Jesenice je odvzem investicij tovarne velika škoda, ki bo prizadela tudi ostale kraje, posebno pa še slovensko lesno trgovino, ki je v novi napravi pričakovala velikega odjemalca. Od strani Jeseničanov so na merodajna mesta poslane prošnje za proučitev najnovejšega položaja in za intervencije, da se investicijam na Jesenicah vrne zapuščanje.

da jih nikakor ne moremo primerjati z nerednostmi, ki so se izvršile na gotovih mestih v zadnjem času, za katere smo izvedeli, zasledujoč dnevna poročila časopisov.

Bolnišnico v Ribnici

Ko je g. dr. Breclj na zasedanju banskega sveta govoril, kje bi bile potrebne nove bolnišnice, je navajal, naj bi se bolnišnica zidala tudi nekeje v kočevskem okraju. Sprejeta resolucija banskega sveta pa določa, naj se bolnišnica za ta okraj zgradi v Kočevju. Večini prebivalcev tega okraja pa ne bo mnogo ali nič pomagano, če se bolnišnica zgradi v Kočevju, ker leži Kočevje z ozirom na gostoto obljubene dele okraja zelo ekscentrično.

Naj v dokaz navajamo samo nekaj števil, ki so vzete iz »Riječnika« mjestar, Beograd 1925, str. 370 do 377. Kočevsko okrajno glavarstvo ima po tej uradni statistiki 41.419 prebivalcev (pri tem so odšteli Draga, Trava in Osilnica, ki spadajo sedaj k Cabru), od tega mesto Kočevje 3.357 ljudi. Oze mlje vzhodno od Kočevja, ki spada k temu okraju, ima 9.815 ljudi. Oze mlje zahodno od Kočevja pa ima 28.247 ljudi. Tri četrtine vsega okraja leži torej zahodno, vzhodno pa le ena četrtina. Od postaje Dobrepolje, ki je izhodišče gostobitljene dobrepoljske kotline s 4.082 prebivalci, znaša železniška razdalja do Kočevja 37 km, od Dobrepolja do Ljubljane, dol. kolodvor pa 35 km. Menda ni nikogar, ki bi mislil, da se bodo bolniki iz dobrepoljske kotline vozili v kočevsko bolnišnico, ko imajo v ljubljansko bližje. Prav tako je z Robom, Skočjanom in Turjakom. Ljudje iz krajev kot je Loški potok, Sodražica itd. pa bi morali narediti večurno pot do Ribnice in potem še 14 km z vlakom do Kočevja.

Ce bi se pa bolnišnica zidala v Ribnici, ki je središče kočevskega okraja, bi se večini prebivalstva ustreglo in ljubljanska bolnišnica bi se s tem razbremenila.

Po prej navedeni statistiki šteje sedanja občina Ribnica 4.782 prebivalcev. Če seštejemo prebivalce vseh krajev kočevskega okraja, ki ležijo zahodno od Ribnice, dobimo 18.607 prebivalcev, vzhodno od Ribnice pa jih je 18.030. Naravnost idealno središče, kar je Ribnica za ta kraje tudi vedno bila. Saj jo izkazuje Letopis ljubljanske škofije za l. 1935 kot najstarejšo župnijo v škofiji. V srednjem veku pa je bila središče Ribniškega gospostva grofov Ortenburžanov. Avstrija je naredila Kočevje za izhodišče germanizacije, zato je razumljivo, da je hotela to izhodišče okrepiti in je postavila tam sedež okrajnih oblasti in za peščico ljudi popolno gimnazijo. Nerazumljivo pa je, da se s postankom nove države ni preneslo okrajno glavarstvo v središče okraja, to je v Ribnico, neodpušljivo pa bi bilo, če bi bili še nadalje deležni Kočevjarji privilegiranega stališča, ki so ga uživali v Avstriji in ga uživajo še sedaj in bi se jim sedaj na škodo treh četrtin okraja — niti ne poudarjamo, da so te tri četrtine slovenske — sezidala še bolnišnica.

Bolnišnica naj se torej zgradi v Ribnici, premesti naj se tja tudi okrajno glavarstvo, saj se bo s tem samo popravila avstrijska upravna geometrija, ki je hotela narediti peščici Kočevjarjev na ljubo Slovence za hlapec.

Resolucija tobačnega delavstva

Ljubljansko tobačno delavstvo prav tako preživlja slabe čase kakor druge stroke delavstva. Neurejenih je mnogo stvari, katere čakajo končne odločitve pri merodajnih činiteljih v Belgradu. Da se čimprej izvede upokojevalcev delavcev in delavk, ki delajo že 40, nekaj celo 50 in več let, da se podeljujejo dopusti tudi v letnem času, da se prizna nestalnemu delavstvu stalnost, da se takoj uzakoni načrt Prilavnik o plačah, so delavske strokovne organizacije z obratnimi zaupniki sklicale v četrtak 18. junija sestanek vsega tobačnega delavstva. Na zborovanje je prišlo okrog 400 delavstva. Za Podružnico tobačnega delavstva Zveze združenih delavcev je poročal tov. Hvale. Zborovalec je bila predložena resolucija, ki je bila soglasno od vsega navzočega članstva s pritrdjenjem vzeta na znanje. Na tem sestanku je bilo sklenjeno, da se ta resolucija, ki jo podpisujejo vse prizadete organizacije, oddajo: g. finančnemu ministru, upravi državnih monopolov, g. ministru notranjih del dr. Antonu Korošcu, g. ministru dr. Mihi Kreku, g. banu dravske banovine dr. M. Natlačanu, ravnateljstvu tobačne tovarne v Ljubljani in centralnemu tajništvu Delavskih zbornic. Posebej je bilo sklenjeno, da resolucijo za g. ministra dr. A. Korošca in g. dr. Kreka predlože v posebni deputaciji zastopniki Zveze združenih delavcev.

Resolucija se glasi:

1. Delavstvo preko 35 let službene dobe v tobačni tovarni si usvoja vprašati, kakaj je nastal zastoj v težko pričakovani penzioniranju po novem pravilniku o penzijah, izdelanem 1. aprila 1936, po katerem je bila obljubljena upokojevalci od strani merodajnih faktorjev v treh etapah, počeni s 1. majem 1936. — Ker je delavstvo že prekorajilo do 35 letno dobo, predvideno z novim Pravilnikom o penzijah, nekateri celo 40—50 letno dobo službovanja, želimo, da se to vprašanje takoj, ali vsaj čimprej reši v prilog delavstva.

2. Celokupno delavstvo dalje stavi zahteve, da se § 26 Pravilnika o delu upošteva in daje delavstvu letni plačan dopust — do katerega ima po istem pravico, v letnem času, da si lahko pridobi svežih moči in svežega zraka, potrebnega za zdravje, ne pa v zimi, da mora istega uživati v nezakurjenih stanovanjih, ker je preplašo plačano, da bi si moglo nabaviti potrebno kurivo.

3. Da se prizna nestalnemu delavstvu vsaj po 5 letih službe avtomatična stalnost, ker je že isto pravico imelo delavstvo pod bivšo tobačno režijo po enem letu.

4. Delavstvo si usvoja stavi zahtevo po takojšnjem izdajanju Pravilnika o plačah z vsemi pripombami, sklenjenimi in predloženimi z anketo monopolnega delavstva v Belgradu, dne 18. in 19. aprila 1936 ter dostavljenih po delegatih Delavske zbornice v Belgradu Upravi monopolov v Jugoslaviji, in to tem prej, ker so naše zahteve po minimalnem povišanju plač tako malenkostne,

Sport

Praga - koristna šola za lahko atletiko

Letošnje leto pomenja za naš lahkoatletski šport važen mejnik. Olimpijskih iger, kjer se merijo moči vsega sveta, se dotedaj z lahkoatletiki nismo udeleževali. Nismo bili dovolj zreli — izpadali bi v predtekma brez nadaljnega. Četudi nismo aktivno sodelovali, smo vendar mogli slediti ogromnim borbam drugih, veliko močnejših in sposobnejših narodov in se učiti od njih. Če je kljub temu na olimpijskih igrah zavihrala kdaj pa kdaj tudi naša trobojnica, pa bilo v katerikoli panogi, smo bili na uspehe ponosni, ker smo vedeli, da postajamo s tem vedno manj nepoznani v širnem svetu, ki čisto niti ne ve, da sploh živimo. — Nivo svetovne lahke atletike se še vedno vidno dviga kljub temu, da so v katerih panogah že zdavnaj prerokovali skorajšnje absolutne maksimume. Če obenem s tem stalnim napredkom po vsem svetu in z njim zvezanimi velikimi višjimi minimalnimi zahtevami, kakršne so veljale dosedaj, napredujemo tudi mi — in celo tako močje, da se bomo smeli letos prvič razgledati aktivno celo po olimpijadi, pomenja ta naš napredek brez dvoma eno najbolj razveseljivih ugotovitev, na katere smo lahko ponosni. — Spravkar doseženimi svetovnimi uspehi v tenisu se je športno ime Jugoslavije kljub vsem oviram in razumljivemu presečenju vsega sveta — povsem enakovredno uvrstilo med najboljše na svetu. Enako smo z uspehom v Pragi, gostovanju po Češkem in v Gradcu — četudi nismo zmagali — pomagali ugledu domovine za krepek korak naprej. Svet nas pričinja resno spoštovati in ceniti — po zaslugi sportnikov, ki iz ljubezni do športa žrtvujejo zanj ves prosti čas, ki se urijo in borijo, da bodo mogli prvič sploh nastopiti naši najboljši in najmarljivejši med najboljšimi na svetu sploh.

V Pragi smo po točkah izgubili — vendar mnogo manj kot smo pričakovali sprico naše oslabilosti in nekompletnosti moštva in še posebej ob upoštevanju odlične kvalitete čeških lahkoatletov. Domov smo prinesli sedem novih rekordov, kar pomenja moralno neprecenljiv zbirski, Naučili smo se marsičesa in bi grešili, če bi čakali še leto ali več s takimi tekmovalci, ker bomo od sedaj naprej s pridobljenimi izkuštvji lahko še uspešneje gradili dalje in širili svoje znanje.

Marsikaj zanimivega se doživi v svetu. Pravkar končana turneja in obisk v bratski CSR pomenja za nas dobro šolo. Vse, kar ni šlo gladko in v redu, pa bi lahko bilo boljše, moramo brezpogojno upoštevati pri bodočih pripravah za slične nastope. Z organizacijo tako važnih prireditev ne smemo odlašati vedno do zadnjega. Tak greh se kruto maščuje na nas samih. — Letošnja Praga lahko potrdi to. — Res je še to, da žal brez velikega denarja ni nič — s samo dobro voljo ne pridese daleč. Ni pa s tem rečeno, da bi se vsa merila morala krojiti le s te plati.

Nismo se ugodno vozili — pisali smo že o tem. Imeli smo mnogo nepotrebnih nepravil in okorno organizacijo prehrane in stanovanja v Pragi sami, kjer smo bili razdeljeni daleč narazen. Tega in še marsikaj drugega bi res ne bilo treba, pa je res izgledalo, da ni mogoče drugače, zato smo se vdali in potrpeli, ko smo na licu mesta uvideli veliko dobro voljo naših simpatičnih tovarišev in vodnikov, g. dr. Blehe, mednarod. taj. CSAU-e in g. Fr. Zdenka, ki je kot športni urednik Lidovih novin skrbel za vedno sveža poročila, informacije, nasvete in slično. So pač tudi pri njih, kljub milijonskemu mestu, kljub drugače izborni organizaciji športa, prilike vsaj v tem pogledu močno podobne našim, da namreč delo navadno pade na dvoje ali troje agilnih ljudi — ostali so pač oficialni zastopniki, ki jih pri svečanostih spoznaš in že tudi ne vidiš več. Oba naša prijatelja »pan doktor« in »pan rektor« sta nam pomagala res kolikor in kjer je bilo potrebno in možno. Od sprejema na kolodvoru, pa do slovesa istotam, poleg svečane večerje in otvoritve na stadionu in vseh malenkostnih drugih poslov — smo bili navezani nanju. Drugo leto ob revanži jo bomo poleg še ostalih nekaterih tudi zelo agilnih novih prijateljev g. Choteborského in drugih pozdravili z vsa iskrenostjo kot dobrodošla in draga nam gosta.

G. Zdenek je preko Lidovih dajal poročila še vsem ostalim večjim listom. Vsi so obširno, točno in kar je važno — zelo simpatično pisali o naših tekmovalcih in njihovih uspehih, o našem vodstvu, prinašali izjave spremljevalcev in svoje dobrohotne kritike — skratka, kljub skupnim »le« šestim tisočem gledalcev na stadionu, kar je za Prago res bolj malo, se je o nas vendarle pisalo in govorilo povsod in se nas tudi sprejemalo z odkritimi simpatijami.

Tudi na gostovanjih po provinci smo doživeli isto — če ne morda celo še mnogo bolj naravno in prirčno. Dežela tudi v republiki še vedno drugače utripa, diha in živi — brez navlake veleestnega tempa, mirno in v nekakem družinskem medseboju sožitju. Oni naši tekmovalci, ki so gostovali v Lovosicah in Olomoucu ne morejo prehaliti izrednega sprejema in navdušenja, ki se je stopnjevalo ponekod do prizorov, ki jih doživljajo le filmski igralci, ko jih posebno nežni spol oblega za avtograme, naslove in spomine. — Kolin, kjer so gostovali izključno Slovenci, tudi ni hotel zaostati. Bili so to sploh prvi jugoslovanski športniki, ki so po svetovni vojni prišli v to prijazno mesto, ki bi mu težko našel primere med našimi. Veliko je približno med Čelmem in Mariborom, pretežno industrijsko — z desetinami tovarnami, med njimi najbolj znano originalno za kolinsko cikorkio — ima prav toliko športnih klubov, od katerih ni nobeden brez svo-

Jesenice

Zborovanje železniških upokojevalcev. V nedeljo so pri starem Tancarju zborovali jeseniški železniški upokojevalci, katerih je v našem mestu znatno število, saj so Jesenice važno železniško križišče, skozi katere je šlo dnevno tudi nad 100 vlakov. Se danes imamo 20 vlakov dnevno. Govoril je predsednik društva iz Ljubljane g. Salamon in sporočil prizadevanje organizacije za zboljšanje res težkih življenjskih razmer tega stanu, ki je vse svoje življenje trdo delal, danes pa doživlja tako revno pokojnino. Med železniškimi upokojevalci je 7 vrst različnih upokojevalcev, vsaka enotnost manjka. Društvo dela na tem, da se doseže enoten zakon upokojevalcev po službenih letih. Velika napaka je bila napravljena leta 1923 in 1924, ko so bile plače določene prenizko in doklade previsoko, mesto narobe. Pokojnina pa se je potem ravnala po plačah in to napako čuti danes ves njihov stan. Z zbora ni bila poslana nobena brzojavka, ker je društvo revno, pač pa je predsednik g. Salamon izrekel pozdrav in prošnjo slovenskima in resornemu ministru, da podprejo prizadevanja starih železničarjev.

Breskve so v nevarnosti

Že več let se pojavlja v začetku poletja po naših vrtovih na breskvah neke posebne vrste listna ušica, ki se zelo razlikuje od navadne breskove ušice (mycoides pernicae) in ki ji pravimo medena ušica. Ta ušica se pojavlja tako naglo in v takih množinah, da lahko v par tednih uniči ne samo pridelek, ampak tudi dreve, ako le količaj zamudimo zatiranje.

Medena ušica na breskvah je popolnoma svojevrstna ušica, ki jo vsakdo prav lahko loči od drugih listnih ušic. Medena ušica je podolgatega, 1—2 milimetra dolgega živalskega, medlo zelenkaste barve. Zaradi take varnostne barve se od daleč prav nič ne opazi na drevu. Šele potem, ako liste od blizu pogledamo, vidimo, da so na spodnji strani, zlasti ob srednji žili, gosto zasedeni od ušic. Izpočetka se nanizajo podolž ob srednjem rebri. Ko se pa razmnože, pokrijejo na gosto vso spodnjo stran listov. Od drugih listnih ušic jih ločijo razni značilni znaki. Najvažnejši je ta, da se listi, čeprav so še tako zasedeni, prav nič ne krivijo, ampak ohranijo vseskozi svojo naravno obliko. Šele pozneje, ko se ušice močno razpase, se listi nekoliko pobesijo in zgoraj malce pordeče ali porjave. Druga značilna lastnost te ušice je ta, da se nekatere živali v gostih procesijah sprejajo po debli in po vejah, kjer se drže tako rahlo, da se usujejo po tleh in po obleki, ako drevo količaj potresemo. Tudi ta ušica izloča neko sladko snov (medeno roso) — od tod tudi njeno ime — toda mravlje teh ušic in njenega izločka ne marajo, ker jih ni opaziti na drevu, čeprav je še tako ušivo in se listi kar svetijo od izbrizgane »mane«. Pač pa obletavajo dreve roji muh in mušic in tudi kaka čebela je vmes.

Ako se tako ušivo dreve zanemari, se ušica tako razmnoži, da dreve skoraj uniči. Listi se pobesijo, plodovi odpadejo in vse drevo je pokrito z nekakimi belimi luskninami (levi od ušic) in drevo naredi jako klaverno utis.

Zatiranje medene ušice na breskvah je precej težavno, zlasti če jo zapazimo šele takrat, ko se je razširila po vsem drevesu. Uš sama na sebi je sicer malo odporna, ker jo običajna sredstva, s katerimi zatiramo listne ušice vobče, hitro umore. Toda težavno ji je priti na drevo do živega, ker zaseda spodnje listne ploskve, ki jih ni tako lahko s tekočino zadeti kakor zgornje. Tudi je breskovo listje precej bolj občutljivo za insekticide nego jablanovo ali hruskovno. Poskusi zadnjih let so pokazali, da je izmed vseh različnih sredstev še najboljša zavrelca iz kvasijevih treščic, ki se pripravi takole: V dveh litrih vode namakamo četiri kg kvasijevih treščic (Jobe se v drogerijah) 24 ur. Potem jih damo v sicer v presledkih enega dneva tolikokrat, da so ušice popolnoma izginile. Brizgati moramo ob lepem, suhem vremenu, popoldne, ko najhuša vročina odneha.

Priporočajo tudi obrizgavanje močno ušivega dreva z močnim kurkom iz vodovoda, in sicer več dni zapored zjutraj in zvečer.

Ptuj

Pogoji za sprejem v Državno moško obrtno šolo za pletarstvo v Ptuj. Državna moška obrtna šola za pletarstvo v Ptuj ima značaj nepopolne srednje šole z nižjim završnim izpitom. Učna doba traja tri šolska leta. Šolsko leto prične dne 1. septembra. V prvi razred se sprejemajo učenci obojega spola, ki so dovršili vsaj dva razreda srednje ali meščanske šole ali šest razredov (letnikov) osnovne šole in imajo najmanj 12 let starosti. Prijave, kolekovane s kolekom 5 Din, je vpslati vključno do 3. septembra. Vsebovali morajo: 1. krstni list, 2. zadnje šolsko izpričevalo, 3. izjavo staršev (varuha), s katero se zavezujejo, da bodo vzdrževali učenca za časa učne dobe in plačali vse stroške, ki bi nastali vsled neopravičene predčasne izstopa; 4. potrdilo davčne uprave o višini neposrednih davkov roditeljev. Vsak prijaviteljen sprejme pisмено rešitev o sprejemu. Stanovanje in hrana se dobi v Ptuj od 200 Din mesečno navzgor. Pridnim, ubogim učencem se bo po možnosti preskrbelo podpora. Podrobnejša pojasnila daje upravitelj šole.

Naznanila

Liubljana

1. Poslednja letošnja produkcija ljubljanskega državnega konservatorija bo v sredo 21. t. m. ob 18.15 v Filharmonični dvorani. Nastopijo gojenci prof. Antona Ravnika, lipovska in Janka Ravnika (klavir), prof. Stana (violin), prof. Fiedronskega in Trostove (sologejte) ter prof. Lajna (klarinet). K sklepu nastopi tudi združenji godalni orkester državnega konservatorija in Orkestralnega društva Glasbene Matice, ki izvaja Prevorskov Veliki koncert v treh stavkih. Dirigira Prevorski Uroš iz šole prof. L. M. Škerjanc, Natanenji spored obhajajo juži. Spored stane 3 din in velja kot vstopnica v dvorano. Predgovorja v Matični knjižnici.

1. Nočna služba imaja tekmarje: dr. Pevodi, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62, in mr. Garts, Moste.

Poizvedovanja

Manjši ključek je bil najden v nedeljo 21. t. m. popoldne na Miklošičevi cesti. Dobi se v upr. Slovenca.

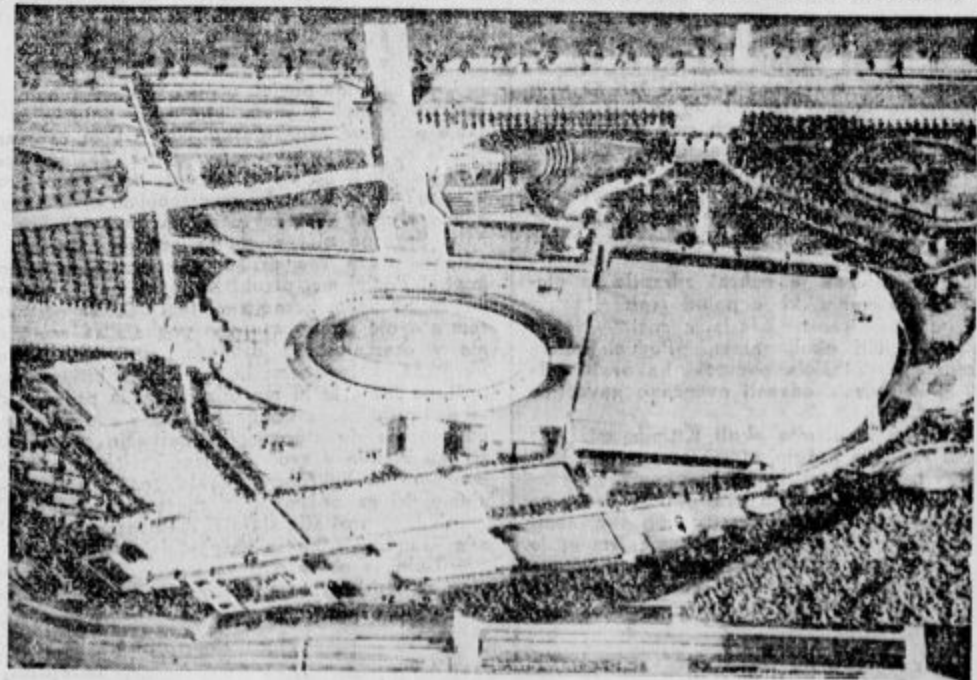
Radio

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 23. junija: 12 Slavnih slovenskih skladateljev (plošče). 12.45 Vreme, poročila. 13. Čas, spored, obvestila. 13.15 Odločki iz zvočnih filmov (plošče). 14 Vreme borza. 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30 Nae, ura: Juljan Runolberg, prvi prevajalec srbskih narodnih pesni v Skandinaviji (Luka Smolaka iz Belgrada). 19.50 Plošče. 20 Prenos Gornodova opere »Faust« z Zagreba. V I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. Vilko Ukmari). V II. odmoru: Čas, vreme, poročila, spored.

Drugi programi:

Torek, 23. junija: Belgrad I.: 19.50 Angleški večer 22 Plesna plošče. — Belgrad II.: 14.0 slovenski narodni pesni (L. M. Škerjanc). — Zagreb: 20 Gornodova opera »Faust«. — Dunaj: 20 Laka glasha. 20.35 Konecrt dunajske filharmonije. 22.10 Čelo 23.20 Dunajska glasha. 0.20 Jazz. — Budimpešta: 19 Igra. 21.30 Vokalni koncert 22.10 Salsonski orkester 23.10 Klavir. — Trst-Milano: 20.35 Giordanova glasbena novela »Kralj« in Kodalyjeva opera »Madjarska predica«. — Rim-Bar: 20.35 Vlova komedija »Quella«. 22 Orkestralni koncert 22.45 Plesna glasha. — Praga: 19.35 Orkestralni in solistični koncert 20.35 Koncert češke filharmonije 22.15 Plošče. — Varšava: 20 Ljubzenske pesni 21 Simfonični koncert 22.15 Plesna glasha. — Berlin-Vraislaava-Köln-Stuttgart: 20.19 Zabavni večer. — Königsberg: 20.10 Klasična glasha. — Hamburg: 20.10 Girandisova opera »Cini labod«. — Frankfurt: 20.05 Parsifaljeva opera Madame Butterfly. — Monakovo: 20.10 Sramel 20.50 Althausova igra. Francoska kraljica Izabela.

XI. olimpijske igre v Berlinu. Celotni pogled na državno športno polje, kjer se bodo vršile olimpijske tekme.

Damsko in otroško konfekcijo za poletje

cenejše vrste, ima največjo zalogo v Ljubljani trdka

F. I. GORIČAR, Sv. Petra cesta št. 29 n. pr.

damske perilne obleke	otroške obleke vseh velikosti
cefir, krep in delen od Din 65—	navadne perilne od Din 24—
platnene in svilene od " 110—	iz krepdešina, etamina " 70—
damska športna krila od " 55—	dirndl za deklice " 55—
trpežna hlačna krila od " 120—	štajerske hlačke, fine " 35—
športne cefir bluze od " 44—	suknjiči za dečke " 70—
letne trike bluze od " 28—	rips obleke za dečke " 45—
jutranje halje od " 80—	cvirncajg hlačke " 20—
dirndl obleke od " 80—	igralni predpasniki od " 10—
pisarniške klot halje " 85—	baržun obleke za dečke " 70—
kopalne frotir plašče " 190—	dežne pelerince od " 65—

Lastni izdelki. Kroji kot izdelava prvovrstna! — Oglejte si blago in cene v naših izložbah!

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1—; ženitovanjski oglesi Din 2—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinčna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službo dobe

Solicitorija iščem!

Potrebna večletna praksa, samostalna nemška daktilografija in perfektno znanje srbsčine. Advokat dr. Vekoslav Kisovec, Beograd, Kralja Milana 3. (b)

Služkinjo

za hišna dela, lahko začelnico, sprejem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8232. (b)

Pametna služkinja

dobi mesto pri mladem zakonskem paru. Ponudbe pod: »Postenje« 9136 na upravo Slovenca. (b)

Razno

Za izlet na Triglav

28.—29. t. m. iščemo planince z legitimacijami S. P. D. Natančneje v petek ob 8 zvečer pred hotelom Miklič. (r)

Posestva

Stavbna parcela

ob Boh. jezeru pred hotelom Zlatorog, najlepša točka, okrog 2200 m² — ugodno napredaj. Pismena vprašanja: Posavec, Zagreb, Draškovičeva 42.

Kupimo

Vsakovrstno

zlatu kupuje po najvišjih cenah CERNE, navelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Vnajem

Planinska koča

se da v najem na Storžcu. Pojasnila pri: Perčič, Polje nad Kranjem. (n)

SOBE

Prazno sobo

veliko, sončno — oddam. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 9131. (s)

LETOVIŠČA

Hotel

»Troha«

Bled

Znatno znižane cene, vsak večer zabava. Sobe že od 10 Din naprej, dijaki, trg. potniki samo 5 Din. Porcija rib samo 10 Din. Postrvi po velikosti. Desetdnevni abonma samo 440 Din inkl. vse takse.

Morsko in klimatično

kopališče PODGORA.

Hotel Restaurant

»ADRIANSKOG MORJA

SIRENA« — Dalmacija.

Podgora pri Makarski med Splitom in Dubrovnikom je najlepši kraj srednje Dalmacije, zgrajen na morsko skalo. Iz sobe v kopalni obleki v morje. »Sirena« razpolaga nad 45 lepih modernih sob s tekočo vodo. Pensijon od 50 do 70 Din dnevno. Naslov: Dalmacija hotela »Sirena«, Podgora, ali Grajska klet v Mariboru. (L)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10. (d)

Bančno kom. zavod

MARIBOR, Aleksandrova št. 40, najbolje vnovčuje terjatve pri vseh denarnih zavodih. Za odgovor 3 Din v znamkah.

Obavlja vse denar. posle

vnovčuje najbolje terjatve vseh denarnih zavodov takoj v gotovini. Alojzij Planinšek, agent. bančnih poslov, Ljubljana, Beethovnova ul. 14/I. Telef. 35-10. Znamko za odgovor. (d)

500.000 Din gotovine

deloma v knjižicah Mestne hranilnice iščem takoj na I. mesto za posveto, tovarno itd. Ponudbe na ogl. oddelku Slovenca pod »Popolna sigurnost« št. 9047. (d)

Obrt

Plise, entel,

ažur, gumbi

gumbnice, monogrami — izvrši takoj Matek & Mišek, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj. Zepni robel, plenice, ročna dela. (t)

Pohištvo

Rekord - spalnice

orehova korenina, moderne, za 5500 in 6200 Din. Jedilnice, iste, 4500 Din. razprodaja Pohištvo Malenšek, Dravilje. (s)

Prodamo

Predno odpotujete.

kupite kovčke, toaletne kasete, listnice, denarnice, tobačnice, aktovke, nahrbtnike, gamase pri Ivan Kravos, Maribor Aleksandrova cesta 13

Ženski šivalni stroj

poceni napredaj. Trnovski pristan 22. (1)

Štedilnik

železen, samotran, skoraj nov, napredaj. Lepodvorska št. 3/I. (1)

Kolesa

kromirana in ponikljana, nemški fabrikat, po neverjetno nizkih cenah dobite v Novi trgovini na Tyrševi cesti 36. (1)

Izredna prilika!

Zaradi popolne izpraznitve skladišča odprodajam poleg drugih železninskih predmetov po znatno nižjih cenah:

Dvoredne ličnike - Doppelhobel od 42-51 mm po Din 43—.
Kosmate - Schrophobel od 30-33 mm po Din 23—.
Ličnike - Schlichthobel od 42-48 mm po Din 30—.
Spehalniki - Raubhankhobel 60 mm po Din 100—.

Stanko Florjančič

železnina, Ljubljana Renčjeva 3 (poleg Zmajskega mostu) vhod skozi dvorišče

Kompolet

marmelade, sadje i. t. d. vkuhavate najbolje z zdravju neškodljivim 'Drogeas' praškom za vkuhanje sadja. Dobi se v vsaki drogeriji po ceni Din 3— za zavitek, ter zadostuje za 10 kg vkuhe.

Mag. št. 37512/36.

RAZPIS

Mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisuje prvo javno zmanjševalno oferto licitacijo v skrajšanem roku za dobavo:

1. Kompletne opreme (mize, stoli, omare itd.).
2. Telovadnega orodja za novo bežigrasno osnovno in meščansko šolo.

Kompletni razpisni pripomočki, popis in načrti se dobe od 22. junija 1936 dalje med uradnimi urami v vložišču mestnega gradbenega urada, Nabrežje 20, septembra št. 2/II. nadst., proti povračilu nabavnih stroškov ali pa samo na vpogled in študij v pisarni gradbenega nadzorstva.

Pravilno opremljene ponudbe je vložiti v omejenem uradu do dne

30. junija 1936 do 10 dopoldne, kjer se takoj nato vrši javno komisijsko odpiranje vložnih ponudb.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani, dne 18. junija 1936.

Predsednik: Dr. Adlešič I. r.

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri trdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Za kresni večer

si preskrbite rakete, bengalski ogenj, toplice in ostale potrebščine za ognjemet pri Fr. Stupica, železnina, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1. (1)

Vsa letna oblačila,

lister, buret, kaša, v odlični izdelavi dobiti poceni pri Preskerju. Sv. Petra cesta 14.

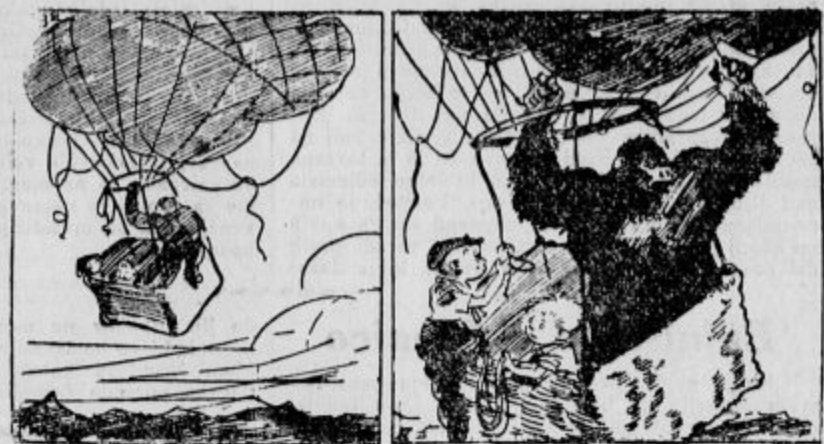
Kolesa

kromirana, ponikljana, že od 700 Din — samo pri Temee Oskarju, Dolenjska cesta 5. (1)

Tinček in Tonček kot detektiva

87.

Morska pošast.

A to dviganje ni trajalo dolgo. Kmalu je balon začel spet sumljivo omahovati in se spuščati proti morski površini.

»Zdaj smo izgubljeni!« je presunljivo zakričal Tonček.

Nesrečne potnike pa je čakalo še drugo, hujše presenečenje. Ko je bil balon komaj še nekaj pedit nad morjem, je zdajci iz valov dvignila glavo velikanska morska pošast. Ob pogledu nanjo je Tinčku in Tončku oledenela v žilah kri, gorila pa je besno zatulila:

»Vau-huuu!«

Bukovi odpadki

suhi, kratko žagani, zopet na razpolago. Ivan Šiška, tovarna parketov. Metelkova 4, telefon 22-44

ČITAJTE IN ŠIRITE

»SLOVENCA«

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljani soprog, brat, stric in svak, gospod

Pavel pl. Levičnik

višji svetnik direkcije drž. železnice v pok.

22. t. m. po kratkem, mukepolnem trpljenju mirno in bogu vdano umrl. Truplo blagopokojnika prepeljemo iz ljubljanske Splošne bolnišnice v Železnike, kjer se bo vršil pogreb v sredo, dne 24. junija 1936 ob 3 popoldne na ondotno farno pokopališče.

Ljubljana, dne 22. junija 1936.

Zalujoča soproga Terezija Levičnik in ostalo sorodstvo.

L. Ganghofer:

116

Grad Hubertus

Roman

Počasi se je dvigala pot med nizkimi zidovi limoninih vrhov, za hip se je odprl čudovit razgled čez salernsko, v jutranjem hlapu modrikasto obalo, in cesta je v vzpenjajočih se serpentinah zavila v stransko dolino. Pod cesto so se kakor zeleno, valovito jezero, vrstili zapored oranžni gaji, katerih drevesa so nosila rdeče sadove in bele cvete obnem ter polnili obirno dolino s trpkim vonjem. Kradoma so kukale iz zelenja strehe posamičnih vil. In čez najvišje hiše, ki so bile videti ko bele pike, je rasel en skalni vrh za drugim, vsak manj zelen, tja gor do golega Mont' Angelo, ki stega svoj silni vrh pod nebo. Tam gori sta bili videti samo obe nasprotji: bleščeča sončna svetloba in močra zabisana senca.

Na vozu je bilo tiho. Kiti se je z žejnimi očmi ozirala po lepi dolini, tete Gundi se je vidno polastal tisti nemir prejšnjih dni, čim bližje so bili Ravellu.

V tem občutju se je enkrat zdrla in globoko zadihala v vonju, ki je polnil zrak. »Ah, ta vonj! Oranžno cvetje in mirta! Nežno je ovila roko Kiti okoli ramen. »Pomisli samo, otrok, vedno me prešinja občutek, kakor bi bila v cerkvi in bi morala odvesti ovenčano nevestico pred oltar.«

Bolešno se je utrnilo okoli Kitinih ust.

Voz je zavil na zadnjo, strmo serpentino, kjer se je na vrhu prikazal ravelski zvonik in razpadajoči nadzidki mavriških vrat. Poleg ceste so se dvigali ostanki starega, iz ogromnih skal sezidanega trdnjavskega zidu; za tem kamenjem se je videla razvalina s počeno kupolo. To sivo zidovje so zmešano prepletale ovijalke, izmed zelenja so se svetlo odražale cvetlice.

Gundi Kleesberg je z mokrimi očmi objela dolino in hrib. »Kako lepo! To vse je ustvaril Bog, da bi se ljudje veselili svojega življenja! A tega neumneži nečijo spoznati! Uniči nekdo redko srečo, ki mu jo je dalo najti nebo, in drugi nima poguma, da bi segel po daru, ki mu ga ponuja Bog, in se onesreči za vse življenje!«

Kiti jo je začudeno pogledala: »Teta Gundi?« »Da, otrok! Le poglej me! Mene, staro ovdenco stvar! Tudi jaz sem bila nekdaj mlada kakor ti! Tudi k meni je prišla sreča. Toda bila sem prestrašena, da bi jo odbržala. In morala bi, da bi dala svojemu življenju ceno in cili, spregovoriti samo eno besedo — besedo, kakor jo je rekel tvoj brat Tas svojemu očetu!«

Kiti je prebledela.

»In zdaj me poglej, otrok! Mene z gubami pod sminko! Mene! Z vsem, kar more bolečin in kesanja priti nad žensko srce! Naj ti bom za svari! Mlada si, lepa in tako srčno dobra! Zaslužiš srečo. Kdo ve, ali ti ne pride nasproti pri tvojem prvem koraku? In če bo stala pred teboj in se ti nasmehnila s svojimi zvestimi očmi, ne bdi strahopetna, Kiti! Sezi po njej z obema rokama! Reci si, da odtehta sreča vse drugo: ime, družabni položaj, imetje! Poglej me, otrok! Kako bi mogla biti srečna! In pri vsem kesanju mi teži vest še očitke, da sem s svojo strahopetnostjo pognala za vse življenje v osamelost še drugega, sijajnega človeka! Skromna, kakor sem, bi mu mogla biti res samo poštena žena, ki bi mu bila ustvarila prijazen dom — dočim je on, izvoljenec, stopal v svoji umetnosti od stopnje do stopnje, do največje slave! Kako srečna bi bila v svojem tišem kotičku! In bi se s ponosom in ljubeznijo ozirala gor k njemu — k njemu, ki ga občuduje in spoštuje ves svet!«

Kiti je prešinila slutnja. Prestrašena se je oklenila Gundine roke in zašepetala: »Werner?« Tedaj je obstal voz na trgu v Ravellu. Iz stolnice se je skozi odprta bronasta vrata čulo petje in orgle.

Kakor bi se prebudila, je Gundi Kleesberg dvignila obraz.

»Hotel Palumbo?« je dejal tenek tenorski glas. Stari mož, ki je nosil črn žametn kumjč in bil videti tudi drugače kot potepen slikar, je odprl vratca in pomagal damama stopiti z voza. Kakor je bila Gundi Kleesberg razburjena, je vendar takoj opazila, da sta dvorišče in veža v hotelu Palumbo izredno snažna. Ko je prišla gospodinja, da bi pozdravila dami, se je stvar razjasnila: najemnica je bila njuna rojakinja. Odvedla je dami v stranski del hiše. V neki sobi je pospravljala služkinja in vrata so bila odprta. Gundi Kleesberg se je začudeno razburila, ko je zapazila v prostoru razne slikarske potrebščine, stojalo in več okvirov z napetim platnom.

»Le hitro, otrok! Hitro!« je prigajala, ko je odprla gospodinja Kitino sobico s pohištvo iz olivnega lesa in z zaveseami iz belega pliša. »V petih minutah bom pripravljena.« Gundi Kleesberg je prišla gospodinjici za roko. »Pojdite, ljuba gospa, prosim vas, pojdite, govoriti moram z vami.«

Kiti je stopila v sobo. Mali, prijazni prostor se ji je zazdel domač in jo spomnil na njeno sobico na Hubertovem. Skozi odprto okno se je videlo čez zelene vinograde v minoritsko dolino in tja daleč na morje. Kiti si je primaknila naslanjač, se spustila vanj in si pritisnila dlani na razgreta lica.

Ni čula, kaj sta se tiho pogovarjali obe ženski v sosedni sobi. Potopila se je v brezcolne misli in zajelo jo je občutje, ki si ga ni znala razložiti. In potem so se odprla vrata in Gundi Kleesberg je stala pred njo, pol prestrašena in pol ogorčena. »Za božjo voljo! Otrok! Kaj si pa počenjala ves ta čas? Skoro četrta ure! Biti bi morala že čisto pripravljena in sediš še vedno v klobuku in plašču!« Kakor hišna se je ročno zavrtela, da bi pomagala Kiti napraviti se. »Samo hitro, otrok! Hitro! Ne smeja zgubljati časa. Odiš morava takoj v palačo Rufalo. To je prvo. Naivnejše! Vse drugo pride pozneje. Pojdi! Pojdi!« Iz vaze je potegnila čajno vrtnico.

Kiti se je branila: »Saj veš, da sedaj ne nosim cvetlice.«

»Pač otrok! Le vzemi jih! Danes!« Kako čudno je Gundi Kleesberg poudarjala to besedo. »Danes! Ne morem trpeti, da bi hodila v tej neprijazni črnini! Vzemi vrtnice! Prosim te! In je njena tudi objela. Potem je premaknila Kitin klobuk, popravila kopreno in gube na krilu, kakor bi bila njena varovanka namenjena na svoj prvi dvorni ples. Nazadnje je bila vendarle zadovoljna. »Tako, zdaj si mi všeč. Pojdiva!« Materinsko ginjena je stegnila roke, da bi objela Kiti. »Ne! Ne! Zmeškala bi ti vrtnice! Pojdiva!« Odsumela je k vratcem, kakor bi bila vsaka minuta dragocena.

Presenečena je Kiti majala z glavo »Toda teta Gundi? Kaj neki je s teboj?«

»Kar pojdi! Ne brigaj se zame! Meša se mi malo. Tu je tako lepo, tako neverjetno lepo! In vse drugo, saj niti ne slutiš — Gundi Kleesberg je prestrašena umolknila, kakor bi bila povedala že preveč. »Pojdi, pojdi!«

Pred hotelom ju je čakal cicerone v svojem črnem žametnem sukniču. Snel je svoj sivi klobuk. »Primieramente,« je začel s svojim cvilečim tenorskim glasom, »condurro le signore alla bella vista nel giardino degli Afflitti —«

Teto Gundi je prišla nestrpnost. »Nič mi ni mar, kdaj je bila vaša cerkev sezidana! V palačo Rufalo, sem rekla!«

»Come Le piace!« Cicerone je bil užaljen. »To je vendar neverjeten človek!«

Kiti je skušala teto pomiriti, Gundi Kleesberg se je raznemala vedno bolj.